

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SANAT TARİHİ ANA BİLİMDALI
SANAT TARİHİ BİLİM DALI

**KONYA ETNOGRAFYA MÜZESİNDE BULUNAN ATEŞLİ
SİLAHLAR**

Keziban Nihal Alçın
YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman
Prof. Dr. Ahmet ÇAYCI

Konya – 2024

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü

Bilimsel Etik Sayfası

Öğrencinin	Adı Soyadı	Keziban Nihal ALÇIN		
	Numarası	18811801030		
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Sanat Tarihi/ Sanat Tarihi		
	Programı	Tezli Yüksek Lisans	X	
		Doktora		
	Tezin Adı	Konya Etnografya Müzesinde Bulunan Ateşli Silahlar		

Bu tezin hazırlanmasında bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

Öğrencinin Adı Soyadı

Keziban Nihal ALÇIN

İÇİNDEKİLER

Bilimsel Etik Sayfası / I

Önsöz / IV

Özet / V

Summary / VI

Kısaltmalar / VII

Fotoğraf Listesi / VIII

Çizim Listesi / XI

1.GİRİŞ / 1

1.1. Konunun Tanımı, Önemi ve Sınırları / 1

1.2. Araştırmada Kullanılan Metot / 1

1.3.Konu ile İlgili Yapılan Çalışmalar / 2

1.4.Konya ve Çevresinin Tarihi ve Coğrafik Yapısı / 4

1.5. Konya Etnografya Müzesi Hakkında Bilgi / 8

2.SİLAH VE İNSAN / 10

2.1.Osmanlı Devletinden Önce Türklerde Silah / 11

2.2. Osmanlı Devleti Döneminde Ateşli Silahlar / 15

2.2.1. Tabanca / 18

2.1.1.1. Çakmaklı Tabanca / 18

2.1.1.2 Toplu Tabanca / 18

2.1.1.3 Kapsüllü Tabanca / 18

2.2.2. Tüfek / 19

2.2.2.1.Çakmaklı Tüfek / 19

2.2.2.2. Karabina Tüfek / 19

2.2.2.3. Mazgal Tüfeği (Metris Tüfeği) / 19

2.2.2.4. Filinta / 19

2.2.2.5.Mavzer / 20

3.KATALOG / 21

4.DEĞERLENDİRME / 172

4.1. Kullanılan Malzeme / 172

4.1.1. Ahşap / 172

4.1.2. Demir / 172

4.1.3. Pirinç /172

4.2. Süsleme Teknikleri / 173

4.2.1. Kazıma / 173
4.2.2. Kabartma ve Kalıpla Kabartma / 173
4.2.3. Kakma / 174
4.2.4. Ahşap Oyma / 174
4.2.5. Telkari / 174
4.2.6. Delik İşi (Ajur) / 175
4.3. Motif Türleri / 175
4.3.1. Bitkisel Motifler / 175
4.3.2. Geometrik Motifler / 176
4.3.3. Figürlü Motifler / 176
4.3.4. Nesneli Motifler /176
4.3.5. Yazı 176
4.4. Mekanik Özellikleri ve Yapısal Yönleriyle Silahlar / 177
5.KARŞILAŞTIRMA / 179
6. SONUÇ / 180
KAYNAKÇA / 182

ÖNSÖZ

Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sanat Tarihi Anabilim Dalı, “Konya Etnografya Müzesinde Bulunan Ateşli Silahlar” konu başlıklı tezimiz bir yüksek lisans tezi olarak Konya Etnografya Müzesinde yer alan bir grup eseri belgelendirmek amacıyla yazılmıştır.

Silahlar geçmişte olduğu gibi günümüzde de insan hayatında büyük bir yer kaplamaktadır. Gerek bir savunma aracı gerekse bir yıkım makinesi olan ateşli silahların gelişimlerini tarihsel olarak takip etmek insanın farklı kültür ve medeniyetler üzerindeki egemenlik hissiyatını kavramak bakımından önem taşımaktadır. Tezimiz konu aldığı ateşli silahlar bakımından Osmanlı dönemi, öncelikle geç dönem özelliklerini yansıtması bakımından önem arz etmektedir. Bu sebeple müze içerisinde yer alan silahlardan ateşli silahlar ayrılmış ve Osmanlı döneminde gelişmelerini sürdürmekte olan bu grup silahlar detaylı bir biçimde incelenmiştir.

Bu araştırma için öncelikle gereken literatür çalışması yapılmış, gerekli izinler alınarak müze sahasında silahlar mekanik yapılarına göre gruplandırılmış ve kayıt altına alınmış, gerekli bilgiler toplanmıştır.

Tez araştırma konusunu seçmemde ve çalışmalarımın tamamında büyük katkıları olan çok değerli hocam Prof. Dr. Ahmet Çaycı’ya, müzedeki saha çalışmalarında eserleri yerinde inceleme fırsatı sunan Konya Etnografya Müze Müdürü Ömer Faruk TÜRKAN ve çalışma arkadaşlarına, hayatım boyunca beni hep destekleyen, seven ve koruyan Aileme, son olarak lisansüstü eğitimim için beni teşvik eden ve çalışmalarım boyunca hep yanımda olan, destekçim, sevgili eşim Faik Serdar Alçın’a teşekkürlerimi borç bilirim.

Keziban Nihal ALÇIN

Konya- 2024

Öğrencinin	Adı Soyadı	Keziban Nihal ALÇIN		
	Numarası	18811801030		
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Sanat Tarihi/Sanat Tarihi		
	Programı	Tezli Yüksek Lisans	X	
		Doktora		
	Tez Danışmanı	Prof. Dr. Ahmet ÇAYCI		
Tezin Adı	Konya Etnografya Müzesinde Bulunan Ateşli Silahlar			

ÖZET

‘Konya Etnografya Müzesinde Bulunan Ateşli Silahlar’ adlı bu çalışmamızda toplamda 62 adet ateşli silah incelenmiştir. Ateşli silahlar 44 tabanca ve 18 tüfek olarak iki ana başlığa ayrılmıştır. Bu iki grup daha sonra kendi aralarında mekanik türlerine göre kategorize edilmiştir.

Çalışmada incelenen örnekler 18. yy.-20 yy. Osmanlı dönemine ait eserlerdir. Katalog bölümünde müzedeki güncel konumu, müzeye geliş tarihi ve müzeye geliş şekli ait olduğu dönemi, yapımında kullanılan malzemeler ve ölçüleri verilmiştir. Katalog kısmının içinde eserlerin fotoğrafları ve dijital çizimleri yer almaktadır.

Eserlerin yapımında dökme demir, ahşap ve pirinç malzemenin esas malzeme olarak kullanıldığı görülmektedir. Pirinç malzeme hem esas hem de süsleme unsuru olarak kullanıldığı gibi altın, gümüş, fildişi ve sedef gibi malzemelerden de faydalandığı tespit edilmiştir.

Süslemelerde kazıma, kakma, ajur, telkâri, oyma gibi teknikler uygulanmıştır. Eserlerde en sık kullanılan süsleme motifi çeşitli bitkisel motiflerdir. Bunun dışında geometrik, nesnel ve figürlü süslemeler ve muhtelif kısımlarında süslemeden ziyade kitabe diyebileceğimiz yazı unsurları bulunmaktadır.

Author's	Name and Surname	Keziban Nihal ALÇIN		
	Student Number	18811801030		
	Department	Art History		
	Study Programme	Master's Degree (M.A.)	X	
		Doctoral Degree (Ph.D.)		
	Supervisor	Prof.Dr. Ahmet ÇAYCI		
Title of the Thesis/Dissertation	Firearms in Konya Ethnography Museum			

SUMMARY

In this study titled 'Firearms in Konya Ethnography Museum', a total of 62 firearms were examined. Firearms are divided into two main categories: 44 pistols and 18 rifles. These two groups were then categorized among themselves according to their mechanical types.

The examples examined in the study are works from the 18th century-20th century Ottoman period. In the catalog section, its current location in the museum, the date of arrival to the museum, the way it came to the museum, the period it belongs to, the materials used in its construction and its dimensions are given. The catalog section includes photographs and digital drawings of the works.

It is seen that cast iron, wood and brass were used as the main materials in the construction of the works. It has been determined that brass material is used both as a main and decorative element, as well as materials such as gold, silver, ivory and mother-of-pearl. Techniques such as engraving, inlay, openwork, filigree and carving were used in decorations. The most frequently used ornamental motifs in the works are various floral motifs. Apart from this, there are geometric, object and figurative decorations and writing elements in various parts, which we can call inscriptions rather than decorations.

KISALTMALAR

a.g.e. : Adı Geçen Eser

a.g.m. : Adı Geçen Makale

a.g.t. : Adı Geçen Tez

C. : Cilt

cm : santimetre

H. : Hicri

M. : Miladi

M.Ö. : Milattan Önce

M.S.: Milattan Sonra

no: numara

s. : sayfa

S. : Sayı

TDV : Türkiye Diyanet Vakfı

vd.: ve diğerleri

yy.: yüzyıl

FOTOĞRAF LİSTESİ

Fotoğraf 1	Katalog No 1'deki tabanca görünüm
Fotoğraf 2	Katalog No 1'deki tabanca kabza sırtı detay
Fotoğraf 3	Katalog No 2'deki tabanca görünüm
Fotoğraf 4	Katalog No 2'deki tabanca namlu detay
Fotoğraf 5	Katalog No 2'deki tabanca mekanizma sırtı detay
Fotoğraf 6	Katalog No 3'deki tabanca görünüm
Fotoğraf 7	Katalog No 3'deki tabanca mekanizma sırtı detay
Fotoğraf 8	Katalog No 4'deki tabanca görünüm
Fotoğraf 9	Katalog No 4'deki tabanca kabza detay
Fotoğraf 10	Katalog No 5'deki tabanca görünüm
Fotoğraf 11	Katalog No 5'deki tabanca namlu detay
Fotoğraf 12	Katalog No 5'deki tabanca mekanizma sırtı detay
Fotoğraf 13	Katalog No 6'deki tabanca görünüm
Fotoğraf 14	Katalog No 6'deki tabanca mekanizma sırtı detay
Fotoğraf 15	Katalog No 7'deki tabanca görünüm
Fotoğraf 16	Katalog No 8'deki tabanca görünüm
Fotoğraf 17	Katalog No 9'deki tabanca görünüm
Fotoğraf 18	Katalog No 10'deki tabanca görünüm
Fotoğraf 19	Katalog No 10'deki tabanca mekanizma detay
Fotoğraf 20	Katalog No 11'deki tabanca görünüm
Fotoğraf 21	Katalog No 11'deki tabanca teberli kabza detay
Fotoğraf 22	Katalog No 12'deki tabanca görünüm
Fotoğraf 23	Katalog No 12'deki tabanca teberli kabza detay
Fotoğraf 24	Katalog No 12'deki tabanca mekanizma sırtı detay
Fotoğraf 25	Katalog No 13'deki tabanca görünüm
Fotoğraf 26	Katalog No 13'deki tabanca kabza detay
Fotoğraf 27	Katalog No 14'deki tabanca görünüm
Fotoğraf 28	Katalog No 14'deki tabanca mekanizma sırtı detay
Fotoğraf 29	Katalog No 15'deki tabanca görünüm
Fotoğraf 30	Katalog No 15'deki tabanca kabza sırtı detay
Fotoğraf 31	Katalog No 16'deki tabanca görünüm
Fotoğraf 32	Katalog No 16'deki tabanca kabza detay
Fotoğraf 33	Katalog No 17'deki tabanca görünüm
Fotoğraf 34	Katalog No 17'deki tabanca mekanizma sırtı detay
Fotoğraf 35	Katalog No 18'deki tabanca görünüm
Fotoğraf 36	Katalog No 18'deki tabanca kabza detay
Fotoğraf 37	Katalog No 19'deki tabanca görünüm
Fotoğraf 38	Katalog No 19'deki tabanca kabza detay
Fotoğraf 39	Katalog No 19'deki tabanca kabza sırtı detay
Fotoğraf 40	Katalog No 20'deki tabanca görünüm
Fotoğraf 41	Katalog No 20'deki tabanca kabza sırtı detay
Fotoğraf 42	Katalog No 21'deki tabanca görünüm
Fotoğraf 43	Katalog No 21'deki tabanca kabza sırtı detay
Fotoğraf 44	Katalog No 22'deki tabanca görünüm
Fotoğraf 45	Katalog No 22'deki tabanca namlu altı detay
Fotoğraf 46	Katalog No 23'deki tabanca görünüm
Fotoğraf 47	Katalog No 23'deki tabanca kabza detay
Fotoğraf 48	Katalog No 24'deki tabanca görünüm
Fotoğraf 49	Katalog No 25'deki tabanca görünüm

Fotoğraf 50	Katalog No 26'deki tabanca görünüm
Fotoğraf 51	Katalog No 27'deki tabanca görünüm
Fotoğraf 52	Katalog No 28'deki tabanca görünüm
Fotoğraf 53	Katalog No 28'deki tabanca tetik siperliği detay
Fotoğraf 54	Katalog No 28'deki tabanca kabza detay
Fotoğraf 55	Katalog No 29'deki tabanca görünüm
Fotoğraf 56	Katalog No 29'deki tabanca topuz detay
Fotoğraf 57	Katalog No 29'deki tabanca kabza sırtı detay
Fotoğraf 58	Katalog No 29'deki tabanca namlu altı detay
Fotoğraf 59	Katalog No 29'deki tabanca namlu üstü detay
Fotoğraf 60	Katalog No 30'deki tabanca görünüm
Fotoğraf 61	Katalog No 30'deki tabanca topuz detay
Fotoğraf 62	Katalog No 30'deki tabanca namlu zarfı detay
Fotoğraf 63	Katalog No 30'deki tabanca namlu üstü detay
Fotoğraf 64	Katalog No 31'deki tabanca görünüm
Fotoğraf 65	Katalog No 32'deki tabanca görünüm
Fotoğraf 66	Katalog No 33'deki tabanca görünüm
Fotoğraf 67	Katalog No 33'deki tabanca kabza detay
Fotoğraf 68	Katalog No 34'deki tabanca görünüm
Fotoğraf 69	Katalog No 35'deki tabanca görünüm
Fotoğraf 70	Katalog No 36'deki tabanca görünüm
Fotoğraf 71	Katalog No 36'deki tabanca topuz detay
Fotoğraf 72	Katalog No 37'deki tabanca görünüm
Fotoğraf 73	Katalog No 38'deki tabanca görünüm
Fotoğraf 74	Katalog No 38'deki tabanca topuz detay
Fotoğraf 75	Katalog No 39'deki tabanca görünüm
Fotoğraf 76	Katalog No 40'deki tabanca görünüm
Fotoğraf 77	Katalog No 40'deki tabanca mekanizma detay
Fotoğraf 78	Katalog No 41'deki tabanca görünüm
Fotoğraf 79	Katalog No 42'deki tabanca görünüm
Fotoğraf 80	Katalog No 43'deki tabanca görünüm
Fotoğraf 81	Katalog No 44'deki tabanca görünüm
Fotoğraf 82	Katalog No 44'deki tabanca kabza detay
Fotoğraf 83	Katalog No 44'deki tabanca mekanizma detay
Fotoğraf 84	Katalog No 45'deki tüfek görünüm
Fotoğraf 85	Katalog No 45'deki tüfek mekanizma detay
Fotoğraf 86	Katalog No 46'deki tüfek görünüm
Fotoğraf 87	Katalog No 46'deki tüfek mekanizma detay
Fotoğraf 88	Katalog No 47'deki tüfek görünüm
Fotoğraf 89	Katalog No 47'deki tüfek kabza detay I
Fotoğraf 90	Katalog No 47'deki tüfek kabza detay II
Fotoğraf 91	Katalog No 48'deki tüfek görünüm
Fotoğraf 92	Katalog No 48'deki tüfek kabza detay
Fotoğraf 93	Katalog No 49'deki tüfek görünüm
Fotoğraf 94	Katalog No 49'deki tüfek kabza detay
Fotoğraf 95	Katalog No 50'deki tüfek görünüm
Fotoğraf 96	Katalog No 50'deki tüfek mekanizma detay
Fotoğraf 97	Katalog No 51'deki tüfek görünüm
Fotoğraf 98	Katalog No 51'deki tüfek kabza sırtı detay
Fotoğraf 99	Katalog No 51'deki tüfek namlu üstü detay

Fotoğraf 100	Katalog No 52'deki tüfek görünüm
Fotoğraf 101	Katalog No 52'deki tüfek namlu detay
Fotoğraf 102	Katalog No 52'deki tüfek kabza detay
Fotoğraf 103	Katalog No 53'deki tüfek görünüm
Fotoğraf 104	Katalog No 53'deki tüfek kabza detay
Fotoğraf 105	Katalog No 54'deki tüfek görünüm
Fotoğraf 106	Katalog No 54'deki tüfek kabza detay
Fotoğraf 107	Katalog No 55'deki tüfek görünüm
Fotoğraf 108	Katalog No 56'deki tüfek görünüm
Fotoğraf 109	Katalog No 57'deki tüfek görünüm
Fotoğraf 110	Katalog No 58'deki tüfek görünüm
Fotoğraf 111	Katalog No 58'deki tüfek mekanizma sırtı detay
Fotoğraf 112	Katalog No 58'deki tüfek tetik siperliği detay
Fotoğraf 113	Katalog No 59'deki tüfek görünüm
Fotoğraf 114	Katalog No 60'deki tüfek görünüm
Fotoğraf 115	Katalog No 60'deki tüfek mekanizma detay
Fotoğraf 116	Katalog No 61'deki tüfek görünüm
Fotoğraf 117	Katalog No 61'deki tüfek kabza detay
Fotoğraf 118	Katalog No 62'deki tüfek görünüm

ÇİZİM LİSTESİ

Çizim 1	1 numaralı silah çizim
Çizim 2	2 numaralı silah çizim
Çizim 3	3 numaralı silah çizim
Çizim 4	4 numaralı silah çizim
Çizim 5	5 numaralı silah çizim
Çizim 6	6 numaralı silah çizim
Çizim 7	7 numaralı silah çizim
Çizim 8	8 numaralı silah çizim
Çizim 9	9 numaralı silah çizim
Çizim 10	10 numaralı silah çizim
Çizim 11	11 numaralı silah çizim
Çizim 12	12 numaralı silah çizim
Çizim 13	13 numaralı silah çizim
Çizim 14	14 numaralı silah çizim
Çizim 15	15 numaralı silah çizim
Çizim 16	16 numaralı silah çizim
Çizim 17	17 numaralı silah çizim
Çizim 18	18 numaralı silah çizim
Çizim 19	19 numaralı silah çizim
Çizim 20	20 numaralı silah çizim
Çizim 21	21 numaralı silah çizim
Çizim 22	22 numaralı silah çizim
Çizim 23	23 numaralı silah çizim
Çizim 24	24 numaralı silah çizim
Çizim 25	25 numaralı silah çizim
Çizim 26	26 numaralı silah çizim
Çizim 27	27 numaralı silah çizim
Çizim 28	28 numaralı silah çizim
Çizim 29	29 numaralı silah çizim
Çizim 30	30 numaralı silah çizim
Çizim 31	31 numaralı silah çizim
Çizim 32	32 numaralı silah çizim
Çizim 33	33 numaralı silah çizim
Çizim 34	34 numaralı silah çizim
Çizim 35	35 numaralı silah çizim
Çizim 36	36 numaralı silah çizim
Çizim 37	37 numaralı silah çizim
Çizim 38	38 numaralı silah çizim
Çizim 39	39 numaralı silah çizim
Çizim 40	40 numaralı silah çizim
Çizim 41	41 numaralı silah çizim
Çizim 42	42 numaralı silah çizim
Çizim 43	43 numaralı silah çizim
Çizim 44	44 numaralı silah çizim
Çizim 45	45 numaralı silah çizim
Çizim 46	46 numaralı silah çizim
Çizim 47	47 numaralı silah çizim
Çizim 48	48 numaralı silah çizim
Çizim 49	49 numaralı silah çizim

Çizim 50	50 numaralı silah çizim
Çizim 51	51 numaralı silah çizim
Çizim 52	52 numaralı silah çizim
Çizim 53	53 numaralı silah çizim
Çizim 54	54 numaralı silah çizim
Çizim 55	55 numaralı silah çizim
Çizim 56	56 numaralı silah çizim
Çizim 57	57 numaralı silah çizim
Çizim 58	58 numaralı silah çizim
Çizim 59	59 numaralı silah çizim
Çizim 60	60 numaralı silah çizim
Çizim 61	61 numaralı silah çizim
Çizim 62	62 numaralı silah çizim

GİRİŞ

1.1. Konunun Tanımı, Önemi ve Sınırları

Silah, farklı şekillerde farklı isimlerle anılmış olsa da kullanımı olarak tarih kadar eskidir denilebilir. İnsanlığın en başında ağaçlar ve taşlardan oluşan silahlar zaman içerisinde değişerek ve gelişerek bugünkü hallerini almışlardır. Günümüzde kimyasal silahlar, ateşli silahlar, nükleer silahlar gibi çok farklı ve geniş kapsamlı bir silah üretimi ve kullanımı görülmektedir. İnsan yaşamı boyunca bu kullanımların ve gelişmelerin hız kesmeden devam edeceği tahmin edilmektedir.

İlkel insanlar silahları avlanmak besin toplamak ve bireysel olarak korunma amacıyla kullanmışlarsa da yıllar içerisinde silah çoklu ölümlere yol açacak düzeyde etkili bir biçimde kullanılmak üzere tasarlanmaktadır. Kişisel bir araç olarak kullanılan türlerinde zamanla estetik kaygılarda ön plana çıkmıştır. İnsan doğasında yer alan güzeli arama, güzele yönelim ve var olana kendinden bir estetik katarak onu kişiselleştirme gibi duygulardan silahlarda etkilenmişler ve farklı bezemelerle, biçim ve tarzlarla sanatsal yönden de gelişim göstermişlerdir. Konu Konya Etnografya Müzesine farklı zamanlarda getirilmiş farklı türlerde silahları inceleyerek mekanik özellikleri ve bezeme türleriyle gruplandırılması bakımından önem arz etmektedir.

Yüksek Lisans tezi olarak hazırlanan bu çalışmada Konya Etnografya Müzesinde bulunan silahlar incelenmiş, içlerinden ateşli silahlar seçilerek detaylı araştırma yapılmıştır. Çalışma içerisinde toplamda 62 adet ateşli silaha yer verilmiştir. Bunlardan 44 tanesi tabanca 18 tanesi ise tüftür. Bu silahların tamamı Osmanlı dönemine ait silahlardır.

1.2. Araştırmada Kullanılan Metot ve Yöntem

Konya Etnografya Müzesinde Bulunan Ateşli Silahlar başlığı altında yapmış olduğumuz bu çalışmanın ilk aşamasında konu hakkında gerekli doküman ve kaynak toplaması yapılmıştır. Silahlar üzerine yapılmış olan benzer çalışmalar incelenmiş ve çalışmalarda hangi noktalar üzerinde durulduğu belirlenmiştir. Literatür taramasının sonucunda Konya Etnografya Müzesindeki ateşli silahlar üzerine bir çalışma olmadığı görülmüştür.

Çalışmanın ikinci aşamasında müze envanterinde bulunan ateşli silahların tespiti için envanter taraması yapılmıştır. Bir liste oluşturulmuş ve ateşli silahlar türlerine göre gruplandırılmıştır. Bu aşamadan sonra bulunan silahların envanter kayıtları detaylı bir biçimde incelenmiştir. Eserlerin ölçüleri alınmış, ölçekli fotoğrafları çekilmiştir. Katalog

kısımında tabanca ve tüfek olarak iki bölüme ayrılmış ve tabancalar kendi arasında çakmaklı tabanca, toplu tabanca ve kapsüllü tabanca olarak üç gruba; tüfekler ise çakmaklı tüfek, karabina tüfek, mazgal (metris) tüfek, Yunan filintası ve mavzer olarak beş gruba ayrılmıştır.

Katalog bölümünde eserler 'Katalog', 'Fotoğraf No', 'Envanter No', 'Çizim No' 'Varsa Eski', 'Eserin Adı', 'Müzedeki Yeri', 'Müzeye Geliş Tarihi', 'Müzeye Geliş Şekli', 'Dönemi', 'Hammaddesi', 'Ölçüleri', 'Ayrıntılı Tanım' başlıkları altında incelenmiştir.

Değerlendirme bölümünde eserlerde kullanılan temel malzemelerden ahşap, demir ve pirinç malzeme incelenmiş ve kısa bir bilgi bölümüne yer verilmiştir. Sonrasında süsleme tekniklerinden kazıma, kabartma ve kalıpla kabartma, kakma, ahşap oyma, telkâri ve delik işi tekniklerine sahip eserler kategorize edilmiştir. Mekanik özellikleri ve yapısal yönleriyle silahlar başlığı altında silahların numaralarıyla birlikte ayrımları yapılmış ve türleri açık şekilde belirtilerek birer gruba dâhil edilmiştir. Son olarak silahlar üzerinde yer alan motifler bitkisel motifler, geometrik motifler ve figürlü motifler başlığında incelenmiş ve yine katalog numaraları ile sınıflandırılmıştır.

Sonuç bölümünde silah-sanat ilişkisine vurgu yapılmış ve müzede bulunan silahlar hakkında genel bilgilere yer verilmiştir. Bu bilgilerden hareketle eserlerin değerinin anlaşılması ve zaman içerisinde yapılacak koruma ve bakım çalışmalarının önemine değinilmiştir.

1.3. Konu ile İlgili Yapılan Çalışmalar

Tülin Çoruhlu, Osmanlı Tüfek, Tabanca ve Teçhizatları (Askeri Müzeden Örneklerle), Ankara, 1993

Kitap içerisinde askeri müzede yer alan örnekler baz alınarak Osmanlı dönemindeki tüfekler, tabancalar ve teçhizatlar değerlendirilmiştir. Kitabın ilk kısmında ateşli silahların ortaya çıkışları ve zaman içerisinde mekanizmaların gelişimi konusuna değinilmiş ardından bu gelişime Osmanlı özelinde bir açıklama getirilmiştir. İkinci kısmında silahların belli bölümleri üzerlerinde yer alan süslemeler bulunduğu bölümlere göre gruplandırılarak incelenmiştir. Üçüncü kısımda teçhizatlar üzerinde kullanılmış olan süslemelerin malzemeleri ele alınmıştır. Ardından katalog kısmı yapılmış karşılaştırma kısmında silahların motifleri farklı alanlarda kullanılmış süslemelerle kıyaslanmıştır. Sonunda ise tüfek ve tabancalar ile ilgili terimler verilmiştir.

Gabor Agoston, Barut, Top ve Tüfek, Osmanlı İmparatorluğu'nun Gücü ve Silah Sanayisi, Çeviren Tanju AKAD, İstanbul, 2006

Kitap, dünyada ateşli silahlar ve silah sanayisinin gelişimi üzerine bir bölümle başlamıştır. Ardından Osmanlı ve barut teknolojisinden bahsedilmiştir. Bilinenin aksine Osmanlı'nın silah ve barut üretiminde geri olmadığı veriler analiz edilerek ispatlanmaya çalışılmıştır. Toplar, tüfekler, güherçile sanayileri, barut sanayileri, mühimmat ve döküm sanayileri kısımlarında silah sanayinin Osmanlı'daki durumu incelenmiştir. İmparatorluğun büyümesinde ve bu denli gelişmesinde silah sanayinin bunca gelişmişliğinin büyük payı olduğu üzerine durulmuştur.

Gabor Agoston, Osmanlı'da Ateşli Silahlar ve Askeri Devrim Tartışmaları, Çeviren Kahraman ŞAKUL, İstanbul, 2017

Kitap Osmanlı İmparatorluğunun döneminin en büyük gücü olduğunu ve tarih yazımındaki sorunlar sebebiyle bu durumun çarpıtıldığından bahsederek başlamıştır. Osmanlı dönemi askeri silahlarından ve bunların askeriyedeki kullanımlarına değinerek konuyu detaylandırmıştır. Konstantiniyye Kuşatması döneminden Mohaç Muharebesine kadar olan süreçte Osmanlı ateşli silahlarının savaş kazanmadaki önemine değinilmiştir. Osmanlı'da harp sanayisinin ve barut teknolojisinin gelişimlerine, dönemin silah ticaretine ve barut sevkiyatlarına bakılarak detaylı inceleme yapılmış ve tespitlerde bulunulmuştur.

Nejat Eralp, Tarih Boyunca Türk Toplumunda Silah ve Osmanlı İmparatorluğunda Kullanılan Silahlar, Ankara, 1993

Kitap temel hatlarla ayrılmış üç ana bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde silahın insan ve sanat ilişkisinden bahsedilmiştir. Türk toplumlarında silahın önemi ve Türklerin İslamlaşma sürecinde silahın yeri değerlendirilmiştir. İkinci bölümde Osmanlı İmparatorluğunda silahlar üzerine tanımlamalara yer verilmiştir. Ateşin silahlarda kullanılmasından başlayarak silahların gelişimi üzerine değerlendirmeler yapılmıştır. Son bölümde ise Osmanlı Devleti'nde silahlarda yapım ve süsleme teknikleri, silah yapımı ve bezemelerinde kullanılan madenler incelenmiştir.

Mücteba İLGÜZEL, Osmanlı İmparatorluğunda Ateşli Silahların Yayılışı, Tarih Dergisi, S. 32, 1979, 301-318

Bu makalede devletin silahlanma için aldığı ilk tedbirlerle makaleye başlanmıştır. 16. Yüzyılda silahların halk eline geçmesi ve bu durumun 17.yy. da yarattığı ortam koşullarından bahsedilmiştir. Sonrasında Suhte isyanlarında halkın eline silah geçmesinin durumu nasıl etkilediğinden söz edilmiştir. Silah fabrikalarının kurulması üretimin hızlanması ve kullanımın yaygınlaşmasıyla doğan sonuçlar arasındaki bağlantı detaylıca incelenmiştir.

Erkan GÖKSU, Türk Kültüründe Silah, Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale, 2004

Bu yüksek lisans tezinde genel manada Türklerin yaşayışında silahların önemi anlatılmıştır. Ana temaya gelmeden önce silahların doğuşu ve gelişmesi incelenmiş ve ateşin bulunmasıyla ateşin silahta kullanılması arasında geçen döneme değinilmiştir. Türk silah kültürünü belirleyen coğrafi çevre bozkır kültürü, savaşçı yapı gibi etmenler alt başlıklarla açıklanmıştır. Türklerin kullanmış olduğu silahlar hakkında detaylı tanımlamalara yer verilmiş ve Türkler için silahların bir hâkimiyet sembolü olması üzerinde durulmuştur.

1.4. Konya ve Çevresinin Coğrafi ve Tarihi Yapısı

Konya Asya kıtasının batı kesiminde bulunan Türkiye'nin orta güney kısmında yer almaktadır. Türkiye'nin coğrafi konumuyla ilgili olarak kuzey-güney ve doğu-batı yönlerinde yer alan sıradağların ortasında kalan bir düzlük olarak tarif edilebilmektedir. Bazı küçük dağlar ve zaman içerisinde sönmüş volkanlara ev sahipliği yapan bu düzlükte sıkça ovaya rastlanır. ¹

Konya tarihsel önemi sebebiyle gezginlerin de sıkça uğradığı bir bölgedir. Konya' ya gelen ilk seyyah 13.yy'da Marko Polo²'dur. 14.yy'da Pegolotti,³ İbn-i Batuta⁴ ve Hamdullah Mustavfi⁵ gibi seyyahlar Konya'ya gelmişler ve Konya hakkında yazılar yazmışlardır. 15.yy. da Bertrandon de la Broquiere, 16.yy da Radyuddin el Gazzi,⁶ 17. Yy da ise Evliya Çelebi⁷ ve Katip Çelebi⁸ de Konya'ya gelerek eserlerinde Konya'dan bahsetmiştir. Sonrasında geçen dönem içerisinde Oliver, Mareşal Fon Moltke, Regis Delbeuf, Clement Huart, ⁹Jean Otter,

¹ Yurt Ansiklopedisi, 'Konya' Maddesi, Anadolu Yayıncılık, İstanbul, 1982-83, s.5099

² A.J. Hcharign, Le Livre de Marco Polo, Tomo I, Pekin, 1924, s.28

³ W.Hayd, Historie du Commerce du Levant, II. S. 113, -Pegolotti

⁴ İbni Batuta, Seyahatname-i İbni Batuta, İstanbul, 1917-1919, s.211

⁵ Hamdullah Mustavfi, Nüzhetü'l-Kulub, London, 1915, s.76

⁶ Kâmil Erdem 'Gazzi-Mekki Seyahatnamesi' İ.Ü. Edebiyat Fakültesi Tarih Semineri Dergisi 1-2, 1937, s.16

⁷ Evliya Çelebi, Seyahatname, Üçdal Neşriyat, İstanbul,1986, III/2-12

⁸ Kâtip Çelebi, Cihannüma, İstanbul, 1732, s.78

⁹ Clement. Huart, Mevleviler Beldesi Konya, Tercüman Yayınları, İstanbul, s.62

Charles Texier¹⁰ ve Colmar Freiherr gibi çok sayıda seyyah Konya'ya uğramış ve eserlerinde bahsetmişlerdir.

Konya'da yürütülen kazılara bakıldığında bu bölgede Paleolitik Döneme ait buluntulara rastlanılmamıştır. Bu döneme ait kalıntıların Isparta-Bozönü ve Ankara Eskişehir dolaylarında görünmesine bakarak Konya'da da bu dönem bir yerleşim olabileceği tahmin edilmektedir.¹¹

Neolitik dönem Anadolu coğrafyasında Paleolitik döneme göre daha geniş bir dönemi içine almıştır. Konya Çukurkent Höyüğü, Konya Alâeddin Tepesi ve Konya'da birçok höyükte bu döneme ait kalıntılar bulunmuştur. Neolitik dönem buluntularının en mühim olanı Çatalhöyük'te yapılan kazılarda bulunmuştur.¹²

Kalkolitik dönemde Konya'da Bayat Köyü ve Saksas höyüklerinde kalıntılar bulunmuştur. Çanak çömlek gibi gündelik eşyaların kullanımı o dönemde bölgede bir yerleşim olduğunu doğrulamıştır.¹³

Bakır Çağına ait buluntular Konya'da birçok bölgede çıkartılmıştır. Buluntular çoğunlukla Prohitit ve Hititler dönemine denk gelmektedir. Bu dönemde Hititler Anadolu coğrafyasının oldukça geniş bir bölümüne hâkim olmuşlar ve bu doğrultuda Konya'da ve civarında Hititlere ait oldukça fazla yerleşim bölgesi olduğu anlaşılmıştır.¹⁴

Hititler devrinin Anadolu'da sona ermesinin sebebi Friglerdir. Anadolu'ya batı yönünden gelerek Ankara Polatlı yakınlarını merkez alan Frigler, ağırlıklı olarak bu bölgede bıraktıkları kaya mezarları Tümülüslerle dikkat çekmişlerdir. Ayrıca Konya Alaeddin Tepesinde yapılmış kazılarda çok sayıda Frig çanak çömleği bulunmuştur.¹⁵

Orta ve batı Anadolu coğrafyasının kültürel gelişimine ciddi boyutlarda katkı sağlayan topluklardan biri de Lidyalılardır.¹⁶ Ekonomik olarak dönemin en güçlü devleti olmayı başaran Lidyalılar Konya Ovasından topladıklarını tarım ürünlerini Anadolu'nun dört bir yanına dağıtmışlardır. Persler tarafından yıkılmışlardır.¹⁷

Lidyalıların ardından Persler Anadolu'yu hâkimiyet aldı. Konya ve çevresinin Kapadokya Kralları ve Büyük İskender tarafından yönetildiği bilinmektedir.¹⁸

¹⁰ Charles Texier, Küçük Asya III, İstanbul, 1923

¹¹ Türk Ansiklopedisi 'Konya' Maddesi, Milli Eğitim Basımevi, Ankara, 1974, XXII/s.199,200

¹² J.Melleart, Çatal Höyük a Neolithic Town in Anatolia, London, 1967, s.18

¹³ Besim Darkot 'Konya' Maddesi, İslam Ansiklopedisi, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul, 1977, VI/s.482

¹⁴ Sedat Alp, 'Konya Karahöyük Hafriyatının Neticeleri' VI. Türk Tarih Kongresi Bildirileri, Ankara, 1967, s.43

¹⁵ Mahmut Akok, 'Türk Tarih Kurumu Adına, Konya Alaeddin Tepesinde 1941 yılında yapılmış olan arkeolojik kazıda elde edilen mimari buluntular', VII. Türk Tarih Kongresi Bildirileri I, Ankara, 1972,

¹⁶ Füzûzan Kınal, Eski Anadolu Tarihi, Ankara, 1962, s.23

¹⁷ Anadolu Uygarlıkları Ansiklopedisi, I, İstanbul, 1982 s.43

¹⁸ Osman Yalçın, Konya, Özyürek Yayınevi, İstanbul, 1957, s.5

Roma döneminde Konya’da oluşan gelişmeler Konya’yı döneminin en mühim şehirlerinden biri yapmıştır. Bu dönemde Konya’da yeni yapılar inşa edilmiş, Hristiyanlık için bir merkez konumuna gelmiştir. Roma İmparatorluğu 395 yılında ikiye bölünmesiyle Konya Bizans toprakları kısmında kalmıştır.¹⁹ (Doğu Roma) 610- 641 yıllarında imparator Herakeios döneminde ise toprakların yönetimi kolaylaştırmak amacıyla bölünmesiyle Anatolikon bölgesine dâhil edilmiştir.²⁰

Emevilerin I. Muaviye döneminde Konya bir süreliğine Arap hâkimiyetine girmiştir. Ancak bu süre uzun sürmemiş ve Bizanslılar Konya’yı yeniden ele geçirmişlerdir. Araplar 704 yılında Abdülmelik döneminde ve 708 yılında I. Velid döneminde de Konya’ya hâkim oldularsa da uzun süre varlıklarını sürdürememişlerdir.²¹

Abbasiler dönemine gelindiğinde Konya Arap akınlarına maruz kalmıştır. 786-809 yıllarında yönetimde olan Halife Harun Reşid döneminde Anadolu üzerine akınlar artınca Bizans İmparatoriçesi İrene Konya Ereğli’sinin gelirlerini Araplara vermek suretiyle baskıları kaldırmıştır. İmparatoriçeden sonra tahta gelen I. Nikoforos anlaşmayı reddettiğinde 806 yılında Araplar uzun süren savaşlar sonucunda Ereğli’yi ele geçirmişlerdir. Bizans İmparatorluğu 833 yılına kadar olan süreçte Ereğli için Araplara vergi vermişlerdir.²² Bizanslıların belirlenen vergiyi ödememesi üzerine Halife Memun Ereğli’yi yeniden ele geçirdi ve vergiyi zorunlu kılmıştır. Halife Muktefi Konya’ya sık sık akınlar düzenlemiş olsa ele geçirememiş ve Konya yine Bizans’ın elinde kalmıştır. II. Nikoforos Fokas Tarsus’ta Arapların gücünü bildiğinden o bölgeyi ele geçirmiştir ve bu sebeple Konya ve çevresi hemen hemen yüzyıl süren bir süreç içerisinde Arap akınlarından uzak kalmıştır.²³

Türkler 1069 yılında ilk kez Konya’ya gelmişlerdir ancak kendilerini savunabilecek bir düzenleri olmadığı için şehri almış ve geri dönmüşlerdir.²⁴ 2 yıl sonra ise Konya’nın fethini gerçekleştirmişlerdir.²⁵

1072 yılında Kutalmış oğlu Süleyman Şah tarafından tam anlamıyla fethedilen Konya 211 yıl boyunca Anadolu Selçuklu Devletine başkentlik yapmıştır.²⁶

3.Haçlı seferlerinde İmparator Barbarossa’nın askerleri Konya’ya gelmiş ve şehri yağmalamış ama çok uzun süre kalmamışlardır. II. Kılıçarslan’ ın Konya’yı varisleri arasında

¹⁹ Charles Texier, a.g.e, s.16

²⁰ Sabahat Atlan, Roma Tarihinin Ana Hatları, İstanbul, 1970, s.32

²¹ İbnü’l Esir, el-Kamil Fi’t- Tarih, Çev. Yunus Apaydın, Bahar Yayınları, İstanbul, 1986, V/107

²² İrfan Aycan- İbrahim Sarıçam, Emeviler, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara, 1993, s.64

²³ Georgi Ostrogorski, Bizans Devleti Tarihi, Ankara, 1981, s.120

²⁴ Mükremin Halil Yinanç, Anadolu’nun Fethi, İstanbul, 1944, s.67

²⁵ Faruk Sümer-Ali Sevim, İslam Kaynaklarına Göre Malazgirt Savaşı, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 1971, s. 47

²⁶ Osman Turan, Selçuklular Tarihi ve Türk İslam Medeniyeti, Boğaziçi Yayınları, İstanbul, 1993, s. 167

bölüştürmesinin bir sonucu olarak Konya yıllar içinde birçok kez el değiştirmiştir. I. Alaeddin Keykubad dönemine gelindiğinde ise Konya altın çağını yaşamaya başlamıştır.²⁷ 1243 yılında Köseadağ Savaşı ile Anadolu Selçukluları Moğolların Anadolu'daki hâkimiyetini kabul etmişlerdir. Bu durumda da Konya önemini yitirmemiştir. Mevlâna Celaleddin Rumi ve Şems-i Tebrizi gibi İslam Mutasavvıfları Konya şehrine yerleşmişler ve Konya kültürüne katkıda bulunmuşlardır. Sahipata Fahrettin ve Celaleddin Karatay gibi büyük devlet adamları ise büyük miktarda eser bırakmışlardır.²⁸ 1250 yıllarından sonra Konya Karamanoğlu Beyliğinin saldırılarına uğramaya başlamıştır ve 1327 yılında Karamanoğlu Mehmet Bey Konya'yı ele geçirmiş ve Gıyaseddin Siyavuş' u tahta çıkartmıştır. 1328 yılında Selçukluların yıkılmasıyla Karamanoğulları İlhanlılarla yaptıkları mücadeleler sonrasında Konya'yı bütünüyle ele geçirmişlerdir.²⁹

Konya Karamanoğulları hâkimiyetine geçtikten sonra güç kazanan Osmanlı ile yaşanan mücadeleler sonucu el değiştirmiştir. 1387 yılında I. Murat tarafından kuşatılırken 1394 yılında I. Bayezid tarafından Osmanlı topraklarına katılmış ve yeniden Karamanoğullarına verilmiştir.³⁰ 1398'de Konya'yı tekrar alan Osmanlılar 1402 'deki Ankara Savaşının kaybedilmesinden sonra Timur eliyle Karamanoğullarına verilmiştir. Fatih Sultan Mehmet 1465 yılında Konya'yı Osmanlı topraklarına yeniden katmış ve Kanuni döneminde de Karaman adıyla eyalet yapılmıştır.³¹

I. Dünya Savaşı sırasında konum itibariyle cephelere uzak kalmıştır. Ancak bu tüm ülke genelindeki savaş etkilerinden uzak kalmasını sağlayabilmiş değildir. İngilizler savaş sırasında Bağdat demiryolunun bazı bölgelerini ele geçirmek isteğiyle Ocak 1919 tarihinde Konya İstasyonuna 80 kişilik bir askeri birlik çıkarmıştır. Ardından Nisan 1919' da İtalyan orduları Konya'ya girmiştir. Bu gelişmelerden bir yıl sonra Mart 1920'de İtalyan orduları Konya'dan çıkmıştır.³² Millî mücadele dönemine girerken Konya Bozkır ve Delibaş isyanlarıyla baş etmek durumunda kalmıştır. Ekim 1919 tarihinde çıkan Bozkır ayaklanması Kasım 1919 tarihinde, Ekim 1920 tarihinde çıkan Delibaş isyanı Kasım 1920 tarihinde bastırılmıştır.³³

²⁷ İbrahim Kafesoğlu, Selçuklu Tarihi, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul, 1992, s.61

²⁸ Erol Güngör, Tarihte Türkler, Ötüken Yayınları, İstanbul, 1988, s.93

²⁹ Nevzat Köseoğlu, Türk Dünyası Tarihi ve Türk Medeniyeti Üzerine Düşünceler, Ötüken Yayınları, İstanbul, 199, s.93

³⁰ Abdulkadir Karahan, 'Karaman'ın Osmanlı Ülkesine Katılması ve Konya'nın Önemi', Mevlana Güldestesi, 1965, Turizm Derneği Yayınları, Konya, s.63

³¹ F. Nafiz Uzluk, Selçuki Devletleri Tarihi, Recep Ulusoğlu Basımevi, Ankara, 1948, s.159

³² Ekrem Yalçinkaya, Coğrafyada Tarihte ve Bugünkü Konya, Yeni Kitap Basımevi Konya, 1943, s.23

³³ Kazım Özalp, Milli Mücadele, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 1985, s.111

Konya İç Anadolu’da yer alan şehirler içerisinde tarihsel yönüyle en fazla dikkati çeken şehirlerden biridir. Coğrafya yönüyle Asya ve Avrupa’ya köprü görevi yapan Anadolu’nun ortası ise Konya’dır. Tarihte bilinen en işlek yollar Konya üzerinden geçmiştir. ³⁴ Dünya geneline bakıldığı zaman bir bölgede yaşanan tarih çağları bir ve iki çağ medeniyetini aşamazken Konya bu genellemenin tamamen dışarısında kalmış ve hemen her döneme ait kalıntılar ve buluntularıyla tarihteki varlığını ispatlamıştır. ³⁵

1.5. Konya Etnografya Müzesi

Konya Etnografya Müzesi 1975 yılında açılmıştır. Müze bodrum katı ile birlikte üç katlı olarak tasarlanmıştır. Binanın zemin katında girişin sol tarafında Teşhir Salonu sağ tarafta ise Dr. Mehmet Önder konferans salonu yer almaktadır. Birinci kat kısmı idare bölümü arşiv ve depo olarak kullanırken bodrum kat halı sergisi için ayrılmıştır.

Binanın bodrum katı halı sergisi için kullanılmaktadır. Bu katta çok farklı türlerde ve farklı dönemlere ait halılar görmek mümkündür. Beyşehir Eşrefoğlu halı parçası (16. ve 17. yy), Lâdik halıları (17. ve 19.yy), Silile halısı (20 yy.), Uşak (16.yy) gibi birçok farklı yerden gelen örnekler duvarlara sabitlenmiş şekilde sergilenmektedir. Bunlar içerisinde bir Osmanlı parası ve Osmanlı gazetesi tipinde tasarlanmış örnekler ilgi çekicidir.

Teşhir salonu 29 vitrinden oluşmaktadır. Bu vitrinler U şeklinde dizilmişken ortada camekânlı büyük bir bölüm yer almaktadır. Bu bölümde Türk hat sanatından örnekler, yazı çekmeceleri, sedef kakmalı rahle, konsol ve ayna, leğen ve ibrik, sofrta takımları, bakır eşyalar, mangal bulunmaktadır. Tamamı Osmanlı dönemine ait olan bu eserler arasında 13. yy. Selçuklusuna ait birde taş kazan bulunmaktadır.

Camekânlı bölümde tüm bunlara ek olarak cicim, halı ve kilim örnekleri, dokuma eşyalar, çeşitli türlerde kumaşlar, kadın kıyafetleri (şalvar, içlik, bindallı, cepken) ve takunyalar bulunmaktadır.

Salon içerisine yerleştirilmiş olan vitrinlerde keseler, eldivenler, uçkur ve peşkirler ilk kısımda sergilenen bazı kumaş materyallerdir. Bu kısımdan sonrasında ahşap ve madeni eşyalar ağır basmaktadır.

Vitrinlerde takılar, kemerler, tepelikler, Selçuklu ve Osmanlı dönemine ait anahtarlar ve kilitler yer almaktadır. Ayrıca bakır kap ve kaşıklar gibi türlü mutfak eşyaları, tespihler,

³⁴ Hamid Sadi, ‘Anadolu’dan geçen Kadim Transit Yolları’, Türk Yurdu Mecmuası, S.28, Nisan 1927, s. 320

³⁵ Zeki Oral, ‘Konya’nın Tarihi Eserleri ve Bugünkü Durumları’, Konya Dergisi, Halkevi Yayınları, Sayı: 84-85, Konya, Ekim Kasım, 1945, s.33

güğümler, tütün için kullanılan keseler ve ağızlıklar, şamdanlar, fincanlar ve fincan zarfları, kâğıt makasları, divitler, Kur'an-ı Kerim ve rahleler bulunmaktadır.

Camlı bölmelerin dışında farklı dönemlere ait ahşap kapı ve pencere kanatları sergilenmektedir. Ermenek Sipahi Cami kapı ve pencere kanadı, Konya Beyhekim Mescidi kapı kanadı, Konya 19. yy. ait bir kapı, Hasbey Darülhüffazı kapı, Beyşehir Eşrefoğlu Cami pencere kanadı ve Ereğli 19.yy. ait bir adet tavan göbeği yer almaktadır.

Silahlar için 4 vitrin ayrılmıştır. Bunlardan birincisinde iki teberli, on kapsüllü ateşli silah, ikincisinde yalnızca dokuz ateş kılıç, üçüncüsünde iki kılıç üç hançer iki kama iki yay sadak ve oklar iki topuz bir de balta yer almaktadır. Dördüncüsünde ise 2 tüfek ve çeşitli silah malzemeleri, barut kabı, yağdanlıklar, kurşun kalıbı ve barut ölçeği gibi eşyalar sergilenmektedir. Sergilenen ateşli ve ateşsiz silahların tamamı Osmanlı dönemine aittir.

2. SİLAH VE İNSAN

Silah; en eski zamanlardan bu yana insanların kendilerini vahşi hayvanlardan ve düşmanlardan korumak, bunun yanında ihtiyaçlarını karşılamak için avlanmakta kullandığı aletlere verilen isimdir.³⁶ Doğadaki vahşi hayvanlara kıyasla fizyolojik olarak daha güçsüz olan insan dezavantajından sıyrılmak, avlarını kolayca yakalamasına yardım etmek ve kendinden fiziksel olarak güçlü olan insanlara karşı can güvenliğini sağlamak amacıyla zaman içerisinde silahları geliştirerek kullanmaya devam etmiştir.³⁷

Tabiat koşullarına uymaya çalışan insan tarih öncesi çağlardan itibaren ağaç, taş, kemik gibi malzemeleri kullanarak, bununla birlikte doğa olaylarını ve diğer canlıların hareketlerini izleyip bunları zekâ unsuruyla geliştirerek silahlar üretmeye başlamıştır.³⁸ Bu üretimler çağın gereksinimlerine ayak uydurarak dönem özelliklerine uygun yapı değişimlerine uğramıştır.³⁹

Tarih öncesi dönemlerde ilk silahların ortaya çıkmasıyla başlayan bu değişimler tarihi çağlara oradan da günümüze dek uzayan gelişimine devam etmiştir. Bütün gelişme örneklerinde olduğu gibi silahlarda da gelişme hareketleri daimî olarak bir öncekinden ilham alarak ilerlemesini sürdürmüştür. Bunun sebebi olarak tarihin başlangıcından itibaren insan doğasında olan daha ideal, daha kullanışlı ve faydalı olanı arama eğilimi gösterilebilir.⁴⁰

İptidai devirlerde çakmak taşlarından yapılan ilkel ve kişisel el silahları zaman içerisinde surları aşan mancınıklara dönüşmüştür. Bu durum değişen dünya düzeninin getirisi olarak toplulukların üstünlük aracı olarak kullanılmaya başladığı anlamına gelmektedir. Mancınıklar yerini toplara sonrasında kıtalar arası gidebilecek roketatarlara ve füzelere, ok, mızrak, kılıç gibi kesici ve delici aletler yerlerini ateşli silahlara, surların ardından içeriye atılan veba taşıyan fareler yahut gizlice şehre sokulan vebalı insanlar yerlerini kimyasal silahlara bırakmıştır.⁴¹

Silah gelişimine ani ivme kazandıran olay muhakkak ki geç Orta çağın en önemli buluşu olan baruttur. Çin’de MS. 7. ve 8. yy. dayanan bir geçmişe sahip; kükürt, güherçile ve

³⁶ Celal Esad Arseven, “Silah”, **Sanat Ansiklopedisi**, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, 1993, C.4, s.1799

³⁷ Erkan Göksu, **Türk Kültüründe Silah** (Yüksek Lisans Tezi), Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı, 2004, s.7

³⁸ Şevket Aziz Kansu, **İnsanlığın İlk Kaynakları, İlk Medeniyetler**, Türk Tarih Kurumu, Ankara, 1971, C.1, s. 192

³⁹ Nejat Eralp, **Tarih Boyunca Türk Toplumunda Silah Kavramı ve Osmanlı İmparatorluğunda Kullanılan Silahlar**, Türk Tarih Kurumu Basımevi, 1993, Ankara, s.3

⁴⁰ Nejat Eralp, “Toplumsal Etkinlik Açısından Askeri Müzeler”, **I. Askeri Tarih Semineri Bildiriler II**, C.2, 1983, s.307

⁴¹ Eralp, **a.g.e.** , 1993, s. 6

odun kömürünün karışımından oluşan barut, 1280 yılından sonra yine Çin’de ilk gerçek ateşli silahlarda kullanılmıştır.⁴² Bu teknolojiyle 1300-1310 yıllarında barut kullanılan ateşli silahlar Hristiyan Avrupa’ya ve İslam Devletlerine yayılmıştır. 1400’lü yılların ilk yarısında Avrupa savaş ve kuşatmalarda ateşli silahları kullanırken son yarıya gelindiğinde ateşli silahlar Macaristan ve Balkanlar’a ulaşmıştır. Osmanlı Devleti’nin ateşli silahlarla tanışması 1380’li yıllara denk gelmektedir.⁴³

Teoride ateşli silahların ok ve kılıçların gelişemeyeceği şekilde gelişmesi beklenmiştir. Ancak ilk zamanlarda bu alanda beklenildiği gibi büyük teknolojik gelişmeler yaşanmamış ve silah sanayi bir durgunluk dönemine girmiştir. İlk ateşli silahlar isabette zayıf ve yavaş kalmış ve rakipleri olan kesici ya da delici silahlara bariz bir üstünlük sağlayamamasına sebep olmuştur. Bu durumun temel sebebine zıt durumların bağdaştırılamaması diyebiliriz. Örnek olarak; silahta öldürücülüğü artırmak için silah ve mermiler büyütülmüştür. Silah ve mermilerin büyütülmesi; hareket kabiliyetini sınırlandırmış ve maliyeti fazlasıyla arttırmıştır. Bu sebeple çok uzun süre boyunca kişisel silah tasarımları genellikle gelişigüzel oluşturulmuştur. Kara barutlu, önden doldurmalı ve yivsiz silahlar yüzyıllar boyunca kullanılmıştır ancak 19. yy. ortalarına gelindiğinde metalürjinin gelişmesi ve seri üretimin ilerlemesiyle arkadan doldurmalı silahlar, dumansız barut, yivli namlular ve değiştirilebilir parçalar üretilmeye başlanmıştır. Bu icatlar savaş ve çatışmalarda askerlerin kitlesel ölçekte birbirlerini öldürmelerinde bir sıçrama yaratmıştır. Amerikan iç savaşı sırasında kendisini gösteren makineli tüfekler başarısıyla atlı süvarileri ve kılıç ustalarını değersiz kılmıştır. Kişisel tabancaların ve makineli tüfeklerin de ağır ve hantal yapısı I. Dünya Savaşı sırasında üretilen silahlarla mümkün olduğunca ortadan kalkmıştır.⁴⁴ 1900’lü yıllardan sonra silah sanayi gücü eline almış, yüzlerce farklı model ve özelliğe sahip öldürücülüğü yüksek silahlar üretmiş ve günümüzde de bu üretimler hız kesmeden devam etmektedir. Bugün ülkeler uluslararası alanda söz sahibi olmak, kendilerini tehditlere karşı korumak gibi nedenlerle savunma silahlarına yüklü miktarda yatırımlar yapmaktadır.⁴⁵ 2018 yılında dünya genelinde yapılan askeri harcama 1.822 milyar dolarken⁴⁶, 2022 yılında bu harcama 2.275 trilyon dolara

⁴² Mahmut Şakiroğlu, “Barut”, **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi**, V., İstanbul, 1992, s.92

⁴³ Gabor Agoston, **Barut, Top ve Tüfek; Osmanlı İmparatorluğu’nun Askeri Gücü ve Silah Sanayisi**, Kitap Yayınevi, İstanbul, 2006, s.19

⁴⁴ Victor Davis Harison, “The Most Popular Gun in the World” **The New Atlantis**, S.7, 2011, s.142

⁴⁵ Evren Tanrıverdi, **Silahlanma ve Çevresel Güvenlik** (Basılmamış Doktora Tezi), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Çevre Bilimleri Ana Bilim Dalı, Ankara, 2010, s. 120

⁴⁶ Mustafa Ali Güler, Zülfükar Aytaç Kışman, “Uluslararası Silah Ticareti ve Savunma Harcamaları”, **Uluslararası Ticaret ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi**, S.4, 2020, s.92

çıkmiştir. ⁴⁷ Bu harcama miktarları günümüzde silah ve savunma sanayinin geldiği noktayı göstermesi bakımından önemlidir.

2.1. Osmanlı Devletinden Önce Türklerde Silah

Tarih boyunca Türkler askeri organizasyon konusunda büyük başarılarla imza atmışlardır. Göçebe yaşam tarzını benimseyen Türkler bozkırda sık sık yer değiştirmiştir. Bu durumun sonucu olarak tarım yerine avcılık ve hayvancılık gelişmiştir. Sürüye sahip çıkma arzusu, avlanma gereksinimi, göçebelikten doğan akınlar, zorlu koşullardan kaynaklı can güvenliğini sağlama isteği gibi sebepler Türklerin silah kullanma konusunda ustalaşmasını sağlamıştır. ⁴⁸

İslamiyet'ten önce Türkler kılıç, hançer, gürz, ok ve yay, mızrak gibi aletler kullanmışlardır. Bunlar içerisinde tarihte en fazla dikkat çeken Türklerin okçuluktaki başarısı olmuştur. Öyle ki İslamiyet öncesi ve sonrasında da Türklerde ok ve yay hâkimiyet sembolü olarak kabul edilmiştir. ⁴⁹ Türk okçuluğunun en başarılı uygulayıcılarından olan Asya Hun Devleti'ni kuran Teoman'ın oğlu Metehan kendi icat ettiği ıslıklı okla ⁵⁰ düşmanlarına ciddi bir korku salmıştır. ⁵¹ Yine Metehan Çin İmparatorluğuna gönderdiği mektupta “yay kullanan kavimlerin zamanla Hun'laştıklarından bahsetmiştir.” ⁵² Metehan'ın 300.000'den fazla okçusu olduğu kaynaklarda verilen bir diğer bilgidir. ⁵³ Bu da askeri anlamda okçuluğun önemine işaret etmektedir.

Göktürk devleti de okçuluğa büyük önem vermiş ve okçuluğu dönemi içerisinde modernize ederek kullanmaya devam etmiştir. ⁵⁴ Göktürk Devletinin parçalanmasından sonra okçuluk Uygur, Kırgız, Uz, Peçenek ve Kuman gibi Türk halklarınca devam ettirilmiştir. ⁵⁵ İslami devirlere gelindiğinde uzaktan saldırı aracı olarak ok yine ön plandadır ve bu dönemde oka dini bir anlamda katılmıştır. “Attığın zaman (okunu), sen atmadın Allah attı.” ⁵⁶ Ayeti bu durumun sebebi olarak gösterilebilir. Buna ek olarak ok ve yayın din uğrana yapılan savaşlarda kullanılan en önemli silahlardan olması da dini boyutu destekler. ⁵⁷

⁴⁷ Deniz İstikbal, “Türkiye'nin Savunma Harcamaları”, **Kriter Dergi**, S.66, 2022, s.56

⁴⁸ İlhami Durmuş, “Türk Kültür Çevresinde Ant”, **Milli Folklor Dergisi**, 2009, S.84, s.97

⁴⁹ Ünsal Yücel, **Türk Okçuluğu**, Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları, Ankara, 1999, s.13

⁵⁰ ıslıklı Ok hakkında detaylı bilgi için bkz. Lev Nikoloyeviç Gumilev, **Hunlar**, Selenge Yayınları, İstanbul, 2005, s.93

⁵¹ Nejat Diyarbakırlı, **Hun Sanatı**, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, 1972, s.119

⁵² Şerif Başta, “Eski Türklerde Harp Tekniği” **TKAE Türk Kültür Mecmuası**, S.22, Ankara, 1964, s.22

⁵³ Bahaddin Ögel, **Türk Kültürünün Gelişme Çağları**, TDAV Yayınları, İstanbul, 1988, s.87

⁵⁴ Lev Nikolayeviç Gumilev, **Eski Türkler**, İstanbul, 2003, s.124

⁵⁵ Erkan Göksu, **a.g.e.**, s.69

⁵⁶ Kur'an-ı Kerim, VIII., 17

⁵⁷ Ünsal Yücel, **a.g.e.**, s. 14

Okçuluk kadar değerli olan bir diğer silah da yakın çarpışmada kullanılan kılıçtır. Yapılan araştırmalarda Hunların kendilerine has bir kılıç tipi olduğu anlaşılmıştır. Buna göre Türk kılıcının menşeyinin Altay bölgesi olduğu ve buradan yayıldığı düşünülmektedir.⁵⁸ 9 ve 10. yy. Avrupa’da hüküm süren Türk devletleri ve Müslüman Türk devletlerinde görülen ilk kılıç örneklerinde görülen kabza kısmına yakın olan kısımdaki düzlük ve uç kısmında bulunan kavis sayesinde olası darbelerde gücün bu kısımda toplanmasına ve öldürücülüğün artmasına sebep olduğu bu biçimin yine ilk kez Türkler tarafından kullanıldığı bilinmektedir.⁵⁹

Bunlara ek olarak Türkler kargı, mızrak, hançer, gürz gibi çeşitli silahlar kullanmışlardır. Mızrak kelime olarak ‘dürtmek, fırlatmak, atmak’ anlamına gelen, uzun saplı, uç kısmında delici bir metal parçası bulunan atılarak kullanılan bir silahtır. Uzunluğa bağlı olarak kargı ve harbe isimleriyle de anılmıştır. Dönemi içerisinde atıcılıkta iyi bir alternatif olan mızrak zaman içinde ateşli silahlardaki süngüye dönüşmüştür.⁶⁰ Hançer; 30-35 cm uzunluğunda sivri uçlu tek ya da çift taraflı olabilen uca doğru eğime sahip olan silahtır. Birebir çarpışmalarda kullanıma uygundur ayrıca fırlatılabilme özelliğiyle de uzak dövüşte de aktif olarak kullanılabilir.⁶¹ Gürz ise topuz ya da bozdoğan⁶² olarak da bilinen yakın dövüşte kullanılan vurucu ve ezici bir silahtır.⁶³

Türklerde silah günlük yaşamla özdeşleşmiştir. Bunda Türk tarihinin en başından beri var olan ordu-millet anlayışının büyük etkisi vardır. Ordu-millet anlayışı, doğumdan itibaren kadın ya da erkek gözetmeksizin herkesin bir asker olduğu görüşüne verilen addır.⁶⁴ Bunun diğer bir tabiri ise yıllardır söylene gelen ‘Her Türk asker doğar.’ Sözüdür. Bu durum silahların Türklerin hayatında neden bu denli önemli olduğunun bir gerekçesidir.

Gündelik yaşamla harmanlanan silah kullanımı Milli destanlarda da yerini almıştır. En eski Türk destanı sayılan Oğuz Kağan Destanında; “Oğuz Han’ın Veziri Uluğ Duruk’un rüyası üzerine üç büyük oğlunu gün doğusuna, üç küçük oğlunu da gün batısına gönderir. Büyük kardeşler birçok avlarla beraber bir altın yay, küçük kardeşler ise üç gümüş ok getirirler. Oğuz han yay’ı üçe bölerek üç oğluna verir ve “-Yay sizin olsun okları yay gibi göğe atın” der. Üç gümüş oku üç küçük oğluna vererek”- Ey kışoğulların oklar da sizin olsun ok gibi olun” şeklinde anlatılmıştır.⁶⁵

⁵⁸ Bahaeddin Ögel, “Türk Kılıcının Menşei ve Tekâmülü”, **DTCF**, VI/5, Ankara, 1948, s.431

⁵⁹ Lev Nikolayeviç Gumilev, **Hazar Çevresinde Bin Yıl**, İstanbul, 2002, s. 113

⁶⁰ Mustafa Zeki Terzi, “Mızrak”, **TDV İslam Ansiklopedisi**, Ankara, 2020, C.30, s.3 Tülin Çoruhlu, **a.g.e.** s.4

⁶¹ Tülin Çoruhlu, “Hançer”, **TDV İslam Ansiklopedisi**, İstanbul, 1997, C.15, s.548

⁶² Gürze bozdoğan denilmesinin sebebi şeklinin aynı adı taşıyan yırtıcı kuşa benzemesidir.

⁶³ Tülin Çoruhlu, **TDV İslam Ansiklopedisi**, İstanbul, 1996, C.14, s.327

⁶⁴ Uğur Berk Kalelioğlu, “Türklerde Ordu Millet Geleneğinin Sosyolojik ve Tarihi Temelleri”, **Türk Kültürü Araştırmaları Serisi**, I, Berikan Yayınevi, 2021, s.266

⁶⁵ Faruk Sümer, “Oğuz Han ve Destanı” **Fotoğraflı Türk Mecmuası**, S.12, İstanbul, 1953, s.897

Kırgız Milli Destanlarında bilhassa Manas destanında silahlara sık sık değinilmiştir. En önemlilerinden birisi Manas destanında başkahraman olan Alp Yulay'ın iki at bakıcısı ile dostluk yemini ederken ortaya bir ok koymuş ve her üçü de bu ok üzerine ellerini oymak suretiyle yemin etmiştir.⁶⁶ Gelenekselleşmiş olan bu yemin türü günümüzde Türk Silahlı Kuvvetlerinde uygulanmaya devam etmektedir.⁶⁷ Altaylı Türk boylarından olan Telengitlerin ortaya koydukları silahı havaya kaldırıp “İşte ay, işte güneş, işte silah. Ben bu silahı öpüyorum. Eğer suçlu isem (suç işlemişsem, işlersem) güneşi gözüm görmesin ve bu silah beni öldürsün.” şeklinde yemin ettikleri bilinmektedir.⁶⁸ Ayrıca kan yemini denilen yeminde de taraflar ellerini hançer ok ucu gibi cisimlerle kesmek suretiyle ant içilmiştir. İskitlerinde bahsi geçen yöntemle ellerini kesip kanlarını içinde şarap bulunan bir çanağa döküp yemin ettikleri ve karşılıklı ahitleşmenin ardından bunları içtikleri bilinmektedir.⁶⁹ Yemin konusuna bir başka örnek ise Kırgız, Yabaku, Kıpçak gibi toplulukların kılıcı yan şekilde koyarak ant içmelerinin ‘Gök girsın, kızıl çıksın.’ anlamına geldiğidir.⁷⁰ Birbirinden farklı şekilde yapılan bu yemin törenleri silaha yüklenen kutsal anlamı ifade eder niteliktedir ve Osmanlı devletinde bu durum kılıç kuşanırken ettikleri biat yeminleri ile pekişecektir.⁷¹

Bunlara ek olarak bugün dünyada mevcut Türk Topluluklarının oymak ve obalarında veya yerleştikleri yer isimlerinde silah isimlerine rastlanılmaktadır. Altay Türklerinin Ağır, Ağırbaş Ak oymaklarında, Çin Türklerinin Devletşah, İran Türklerinin Kacı, Kazan Türklerinin Kızılayak, Kokim, Koyunlu oymaklarında Ok adını taşıyan obalar, Balkan Türklerinde, Baltalı, Suriye Türklerinde OK ve OKTAMGALI oymakları bulunmaktadır.⁷²

⁶⁶ Bahaddin Ögel, **a.g.e.** s.158

⁶⁷ Abduselam Arvas, “Türk Destanlarında Ant İçme Ritüeli Üzerine Bazı Tespitler” **Folklor/Edebiyat**, 2019/4, C.25, S.100, s. 1000

⁶⁸ Abdülkadir İnan, **Eski Türk Dini Tarihi**, İstanbul, 1976, s.145

⁶⁹ Hüseyin Namık Orkun, “Eski Türkler Nasıl Yemin Ederlerdi?” **Fotoğraflı Tarih Mecmuası**, C.I., İstanbul, 1950, s.350

⁷⁰ Abdülkadir İnan, “Eski Türklerde ve folklorda ant.” **Makaleler ve incelemeler**, Ankara, Türk Tarih Kurumu. s. 318

⁷¹ Güler Yarcı, “Osmanlı’da yemin ve tahlif” **Yemin Kitabı**, (E. G. Naskali, Ed.). İstanbul, s.24

⁷² Nejat Eralp, **a.g.e.**, s. 14

2.2. Osmanlı Devleti Döneminde Ateşli Silahlar

Ateşli silahların tarihi Orta çağ sonlarında barutun icadı ile başlatılmıştır. İlk ateşli silahlar Çin’de üretilmiş olduğu düşünülmektedir ve bunların üç temel özelliği vardır; namlunun metal olması, kullanılan barut içeriğindeki yüksek nitrat ve barutun uygun itici kuvvet oluşturabilmesi için mermi namluya birebir oturacak şekilde yerleştirilebilmesiydi.⁷³ Bazı kaynaklarda 14. yy. öncesinde Doğuda ateşli silah benzeri silahların kullanıldığından bahsedilmiştir. Eyyubilerin 13.yy. civarında kullandıkları silahlardan bahsedilirken ateş okları, mancınıkla atılan naftlar ve küçük borularla fırlatılan küçük güllerden bahsedilmektedir.⁷⁴ Batılı araştırmacılar tarafından yapılan çalışmalarda ateşli silahın Avrupa’da icat edildiği 1300 yılında İtalya’da topların kullanılmaya başlandığı bilgileri kaydedilmiştir. Ayrıca 1325 yılında Almanların fitil ile uzaktan kontrol edilebilecek şekilde küçük bir top imal ettiği de görüşler arasındadır.⁷⁵

Ateşli silahların icat edildiği kabul edilen 14.yy. başlarında Osmanlı Devleti henüz küçük bir beylik olduğundan bu dönemde ateşli silah kullanma durumlarıyla ilgili kayda değer bir bilgi edinilememiştir.⁷⁶ Osmanlıların ateşli silahları hangi yılda kullanmaya başladığıyla ilgili farklı görüşler bulunmaktadır. Uzunçarşılı 1369 1. İstanbul muhasarasını işaret ederken⁷⁷, Yakubovsky 14.yy. ikinci yarısında Timur ordusunu ve Kazan bölgesini⁷⁸, Agoston ise 1380 yılını işaret eder.⁷⁹

Topluluğun gelişimiyle birlikte taşınabilir silahlara geçiş arasındaki bağlantı muhakkaktır. Bu amaçla silah gelişimi için öncelikle topçuluk gelişimine bakmak elzemdir. Osmanlı Döneminde topları kaval toplar ve yivli toplar ayırmak mümkündür. Kaval top ağızdan dolar ve yivli top bunun aksine kuyruktan doldurulmalıdır. Osmanlının I. İstanbul Muhasarasının top kullanımının ardından I. Murat zamanında Kosova Savaşında kullanılmak üzere top döktürdüğü⁸⁰ ve bunu Haydar adında bir teknisyenin yaptığı⁸¹ bilgisi de kaynaklarda yer almaktadır. Üsküp Brakoviç (1392) ve Gluhavica (1396) demir madenleri Osmanlı

⁷³ Joseph Needham, **Gunpowdr as the Fourth Power: East and West**, Hong Kong, 1985, s.15

⁷⁴ Ramazan Şeşen, **Selahaddin Devrinde Eyyübi Devleti**, İstanbul, 1983, s.153

⁷⁵ Merrill Lindsay; **One Hundred Great Guns**, NEW YORK, 1976, s.29

⁷⁶ Mustafa Cezar- Mithad Sertoğlu, **Mufasssal Osmanlı Tarihi**, TTK, C.I, s.38

⁷⁷ İ. Hakkı Uzunçarşılı, **Topçu Ocağının Kuruluşu**, Ankara, 1943, s.34

⁷⁸ A.Y.Yakubovsky, **Altın Ordu ve İntihati**, İstanbul, 1955, s.241

⁷⁹ Gabor Agoston, **a.g.e.**, s.19

⁸⁰ Cevdet Duman, “Askeri Tarih İçinde Türk Topçusu”, **Bildiriler II**, Ankara, 1983, s.128

⁸¹ Dimitri Petroviç, “Fire Arms in the Balkans on the even of and after the Ottamans Coquest of the Fourteenth and Fifteenth Centries”, **War Techlogy and Society in the Middhe east**, London, 1975, s.174

Devleti eline geçmiştir ve hemen hemen aynı dönemde Balkan toprakların yüz civarı top olduğunu düşünülmektedir.⁸²

I. Murat, Yıldırım Bayezid ve II. Murat dönemlerinde taşınabilir dökümhaneler kurularak kalelere nazır top dökümü yapıldığı kaynaklarda yer almaktadır.⁸³

14. yy. sonlarına gelindiğinde ateşli silahlar yayılımı doğuda hız kazanmıştır. Nu yayılma Memluk Devleti, Kazan bölgesi ve Timur ordusunda kendisini göstermiştir.⁸⁴

I. Mehmet (Çelebi) dönemine gelindiğinde Arnavutluk tahrir defterlerinde İsmail isimli bir topçu ustasının varlığından bahsedilmiştir.⁸⁵ Bu dönemde 1421 Düzmece Mustafa Olayında⁸⁶, 1422 İstanbul Muhasarasında⁸⁷, 1430 Selanik Fethinde; 1442 Karamanoğulları Sivrihisar Kuşatmasında⁸⁸ 1440 Belgrad Muhasarasında ve 1444 Varna Savaşında Türklerin top ve tüfek gibi ateşli silahlar kullandığına dair bilgiler yer almaktadır.

Araştırmalar ışığında Osmanlı Devleti'ne ateşli silahların 14. yy başlarında girdiği ve 15. yy da aktif olarak ateşli silah gücünden faydalandığını söylemek mümkündür.

Fatih'in İstanbul fethinde döktürdüğü topların etkisi sarsıcı olmuştur. Bu sayede topların yüksek kale duvarlarını yıkabileceği anlaşılmış bununla birlikte dünya düzeninde katı değişiklikler yaşanmıştır.⁸⁹ Kanuni döneminde Türk Topçuluğu en başarılı yıllarını yaşamış ve yapılan bütün seferlerde top gücü kullanılmıştır. Yine bu dönemde Sumatra ve Cava bölgesine top ve teknik personel yardımları gönderilmiştir.⁹⁰

18. yy. gelindiğinde Avrupa'daki topçu sisteminin hızlı gelişmesi karşısında duraklama döneminde olan Osmanlı topçu gücü açısından da zayıflamıştır. Avrupa karşısında zayıf olan Osmanlı doğu tarafında gücünü devam ettirmektedir. Bir kaynakta '1744'te kalabalık bir ordu ile Kars önlerine gelen Nadir Han cebri bir hücumla Kars tabyasına saldırmış fakat çağının mükemmel topçusu ve tüfekçisi olan Osmanlı karşısında büyük zayıat vermiştir. Ve bunun üzerine Şah tabyasına 30-40 kuleli bir tophane yaptırmıştır. Bu tophaneye Osmanlı yeniçeri ve dalkılıçları, yaptığı baskında 'zenburekli' denilen sekiz İran topunu kaçırmışlardır.' Şeklinde bahsedilmektedir. Buda doğuda gücün halen devam ettiğini kanıtlar niteliktedir.⁹¹

⁸² Petroviç, **A.g.e.**; s.175

⁸³ Cevdet Duman, **a.g.m.**, s.128

⁸⁴ Halil İnalçık;" Osmanlarda Ateşli Silahlar" Belleten, c.XXI, S.83, Ankara, s.509

⁸⁵ İnalçık, **A.g.m.**, s.509

⁸⁶ Mustafa Cezar, **Osmanlı Tarihine Leventler**, İstanbul, 1965, s.156

⁸⁷ İnalçık, **a.g.m.**, s.509

⁸⁸ Cezar, **a.g.e.**, 1965, s.156

⁸⁹ Gabor Agoston, **a.g.e.**, s.19

⁹⁰ Cevdet Duman, **a.g.m.**, s.130

⁹¹ Fahri Çeliker;" İran Hükümdarı Türkmen Afşarlı Nadir Şah'ın 1777 Kars Muhasarası ve Bunu Anlatan Kars kadısı Osman Saf'ın Risalesi" **Bildiriler II**, Ankara, 1983, s.170

18. yüzyıla gelindiğinde tamamen zayıflamış olan Osmanlı'nın topçu gücünde bir canlanma yaşanmaya başlanmıştır. Bu canlanmada yenilik sultanı olarak anılan III. Selim'in ıslahatlarının da büyük etkisi olmuştur. 1794 yılında açılan Mühendis-hane-i Berri Hümayun'da dönem gereksinimlerine uygun bir eğitimle topçu subay ve teknisyenler yetiştirilmiştir.⁹²

⁹² Kemal Beydilli, “Mühendishane-i Berri-i Hümayuné” **TDV İslam Ansiklopedisi**, Ankara, 2020, C.31, s.515

2.2.1. TABANCA

2.2.1.1. Çakmaklı Tabanca

Tabanca; küçük boyutlarda cepte ve belde taşınan silahlara verilen genel isimdir. Tarihsel süreçte çok fazla değişime uğramış olan tabancaların gelişim aşamalarından birisi de çakmaklı kullanımlarıdır. Silah üzerine yerleştirilmiş bir parça çakmak taşına çarpan çelik parçadan çıkan kıvılcımlar sayesinde ateş alan eski tarz silahlara çakmaklı silahlar adı verilmiştir.

Tek namlulu çakmaklı tabancalar bu türün standart üretimleridir. Çift namlulu olanlar ise yan yana yahut üst üste iki namludan ibaret olan silahlardır. Bu tür silahlarda ateşleme için iki ayrı horoz kullanılmaktadır. Teberli çakmaklı tabancalar ise kabza kısmının arkasından silaha takılmış olan ay şeklinde bir baltadır. Eski dönemlerde teberi saray baltacıları ve dervişler taşımışlardır. Harem-i Humayun da baltalı hizmetlilere teberdaran-ı hassa ismi verilmiştir.⁹³

2.2.1.2. Toplu Tabanca (Revolver)

Tabanca gövdesinde mermilerin dizildiği bir tambur biçiminde tasarlanmış tabancalara toplu tabanca adı verilmektedir. Bu tambur üzerinde merkez noktanın etrafına eşit şekilde dağılmış mermi yatakları yer almaktadır. Bu mermi yatakları 5-8 arasında değişiklik gösterse de genellikle 6 kısımdan oluştuğu için toplu tabancalara halk arasında altıpatlar ismi verilmiştir.

Kullanımı için mekanizma açılır içerisine mermi dolumu yapılır silah kullanıldıktan sonra içerisinde kalan fişek kısımları için bir boşaltma işlemi yapılmalıdır. Bu işlemlerin vakit alması silahın kullanılabilirliğini olumsuz etkilemiştir.⁹⁴

2.2.1.3. Kapsüllü Tabanca

Bu tür tabancalara iğneli ya da iğneli kapsüllü isimleri verilmiştir. Tabanca üzerinde horozu elle kurduktan sonra tetik çekildiğinde içerisinde bulunan iğnenin kapsül üzerine çarpmasıyla meydana gelir. Bu çarpma sonucu ortaya çıkan ateş pistonda yer alan delik sayesinde sevk barutunu tutuşturur ve silah ateş alır. Kapsüllü tabancalar gelişim açısından altıpatlar silahların profesyonelleşmeye dönük halidir denilebilir.⁹⁵

⁹³ Howard L. BlackMore, **Guns and Rifles of the Worlds**, New York, 1965, s.68

⁹⁴ <https://web.archive.org/web/20100505090955/http://www.gunslot.com/guns/handguns> Erişim Tarihi: 17.09.2023 20.24

⁹⁵ Philip B.Sharpe, **Complete Guide to Handloading**, New York, 1953, s.51

2.2.2. TÜFEK

2.2.2.1. Çakmaklı Tüfek

Tüfek kelimesinin asıl hali kayıtlarda “tüfenk” şeklinde geçmektedir. Ahşap bir kabza üzerine sabitlenmiş uzun ve dar madeni bir boru, ki bu boru içine konulmuş olan mermiyi uzağa fırlatacak şekilde tasarlanmıştır ve bir ateşleme mekanizmasından oluşan elde veya omuzda taşınan bir silah türüdür.

Barutun icadından sonra imal edilen tüfekler başlarda çakmak taşı ya da bir fitil ile ateşlenen türlerdedir. Sonrasına ise kapsüllü ve iğneli tipler ortaya çıkmıştır.⁹⁶

2.2.2.2. Karabina Tüfek

Karabina kelimesi İtalyanca carabina ve Fransızca carabine kelimelerinin birleşmesi ile dilimize geçmiştir.⁹⁷ Karabina tüfekler yapılarıyla normal tüfeklere ve misket tüfeğe benzerler ancak bunlardan daha kısa ve daha güçsüz olarak tasarlanmıştır. Tasarımın amacı tüfeği rahat taşımak ve ağırlık probleminin ortadan kaldırılmasıdır. Atlı süvarilerin yakın mesafeden ateş edebilmesini kolaylaştırmak da üretim amaçlarından biridir. Ancak bu durum yukarıda belirtildiği gibi tüfekte güç kaybına sebep olmuştur. Sonraki dönemlerde silahtaki güç problemi çözülmüş ve M4 Karabina şeklinde birçok ülkenin askeri silahı olarak kullanılmaya başlamıştır.⁹⁸

2.2.2.3. Mazgal Tüfeği

Mazgal tüfekleri Osmanlı dönemi silahları içerisindeki örneklerden ilk elde edilen türlerin başında gelir. Bu tüfekler oldukça ağırdır ve birkaç kişi tarafından taşınmak suretiyle savunma mazgallarına dayanır. Erken örnekleri uzaktan bir fitil yardımı ile ateşlenmiştir. Ağızdan doldurmalı olan bu tüfekler kullanım itibarıyla topların gelişmiş hali gibi görülmektedir. Sonraki dönemlerde mazgal tüfeklerinde çakmaklı ve kapsüllü sisteme geçilmiştir.⁹⁹

2.2.2.4. Filinta

Kelime dilimize Almanca ‘Flinte’ ve İngilizce ‘Flint Gun’ sözcüklerinin çevrilmesiyle kazandırılmıştır. Süvarilerin omuzlarında rahatlıkla taşınabilir boyutta olan küçük ebatlardaki

⁹⁶ Arseven, a.g.e., C.4, s.2052

⁹⁷ https://www.etimolojiturkce.com/kelime/karabina#google_vignette Erişim Tarihi: 17.08.2023 21.18

⁹⁸ Tülin Çoruhlu, Osmanlı Tüfek, Tabanca ve Teçhizatları (Askeri Müzeden Örneklerle), Ankara, 1993, s.6

⁹⁹ Çoruhlu, a.g.e., s. 82

tüfeklere verilen isimdir. Namlusu tüfeğe kıyasla daha kısadır bu da madeni kısmın ağırlığını düşürdüğünden taşıma kolaylığı sağlamaktadır. ¹⁰⁰

2.2.2.5. Mavzer

Bu tür adını silahın üretimini yapan Mauser isimli Alman şirketinden almıştır. Atış hızı dakikada ortalama altı mermi şeklindedir. Türk ordusu uzunca bir süre askeri silah olarak mavzer tüfeklerini tercih etmiştir. Çanakkale Savaşını kazanan kahraman 5. Ordu savaşta bu tüfeği kullanmıştır. ¹⁰¹

¹⁰⁰ <https://sozluk.gov.tr/filinta> Erişim Tarihi:17.09.2023 23.41

¹⁰¹ Ali Serdar Mete, **Türk Mavzeri: Osmanlıdan Cumhuriyete Türk Ordusunda Mavzer Tüfekleri**, İstanbul, 2022, s.25

3. KATALOG

KATALOG : 1

FOTOĞRAF : 1, 2

ÇİZİM : 1

ENVANTER : 552

VARSA ESKİ NOSU: 468

ESERİN ADI: Tabanca Çakmaklı

MÜZEDEKİ YERİ: Sergi

MÜZEYE GELİŞ TARİHİ: 1983

MÜZEYE GELİŞ ŞEKLİ: Eski Müzeden -221

DÖNEMİ: 19. yy

HAMMADDESİ: Kabza ve Namlu Oluğu Ahşap

Namlu ve Mekanizma- Demir

Bezeme -Pirinç

ÖLÇÜLERİ: Uzunluk 45,5 cm

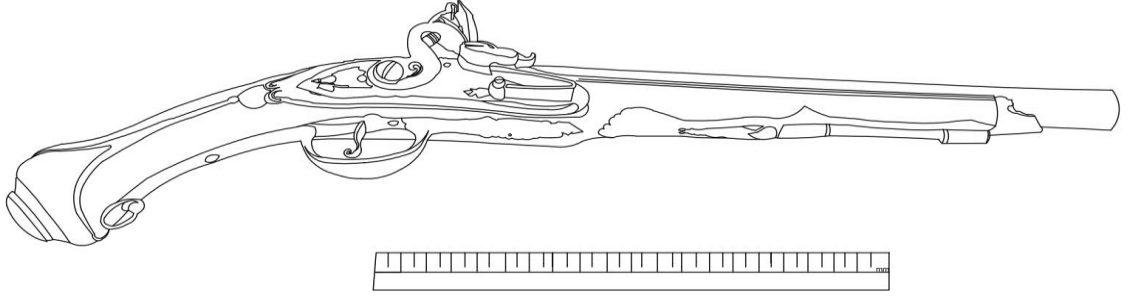
AYRINTILI TANIM: Demir, ahşap ve pirinç malzeme kullanılarak yapılmış çakmaklı tabanca türündedir. Silindirik boru şeklinde namlu ahşap kundağa yerleştirilmiştir. Namlu üzerinde çizgi bezeme vardır. Kabzası ve kundağı tek parça ahşaptan yapılmıştır. Kabzasında topuz adı verilen pirinçten muhafaza bulunmaktadır. Muhafazanın bir yanı kırıktır. Namlunun ağız kısmına geçirilen pirinç muhafaza eksiktir. Namlu altında harbinin yerleştirildiği oyuklar yer almaktadır. Ateşleme mekanizması demirden, tetik ve siperliği de demirdendir. Kabza sırtında palmet, topuz kısmında ay ve yıldız ve mekanizma sırtında kıvrım dallarla bezeli bir pirinç parça yer almaktadır. Bu örnekte kazıma, kabartma, ahşap oyma gibi yöntemler bir arada kullanılmıştır. Madeni kısımlarda paslanmalar vardır.

FOTOĞRAF :1: 1 Numaralı Silah Görünüm

FOTOĞRAF :2: 1 Numaralı Silah Detay

ÇİZİM :1: 1 Numaralı Silah Çizim (Keziban Nihal Alçın)

KATALOG : 2

FOTOĞRAF : 3, 4, 5

ÇİZİM : 2

ENVANTER : 553

VARSA ESKİ NOSU: 473

ESERİN ADI: Tabanca- Çakmaklı

MÜZEDEKİ YERİ: Depo

MÜZEYE GELİŞ TARİHİ: 1983

MÜZEYE GELİŞ ŞEKLİ: Eski Müzeden 473 'lu

DÖNEMİ: 19.yy

HAMMADDESİ:

Namlu ve Mekanizma-Demir

Kabza ve Namlu Oluğu-Ahşap

Namlu Zarfı ve Bezeme-Gümüş

ÖLÇÜLERİ: Uzunluk 54 cm

AYRINTILI TANIM: Demir ahşap ve gümüş malzemeden yapılmış çakmaklı tabancadır. Silindirik boru şeklindeki namlu ahşap kundağa yerleştirilmiştir. Namlunun uç kısmına gümüşten yapılmış zarf geçirilmiş olup aynı parçada alt kısımda harbi muhafazalığı ve harbi vardır.

Kabza üzerinde gümüşten örgü ile kabza dipçiginde ve ahşabın muhtelif yerlerinde üstleri bitkisel motifli bazıları ajurlu gümüş plakalar monte edilmiştir. Ahşap kısımlarında da oyma bitkisel motifler olup bu motifler aşınmıştır. Eserin kabza kısmında rumi motifleri gövdesinde ve namlu zarfında kıvrım dallar, kabza sırtında çin bulutu ve mekanizma üzerinde bir adet arma gözlenmektedir. Ancak armadaki şekil çözülememiştir. Kabza etrafına sarılmış gümüş plakada ise hasır deseni bulunmaktadır. Bu örnekte kazıma, kakma, ajur (delik işi) teknikleri kullanılmıştır. Ateşleme mekanizması demirden olup yer yer paslanmıştır. Gümüş parçalar üzerinde kararmalar vardır.

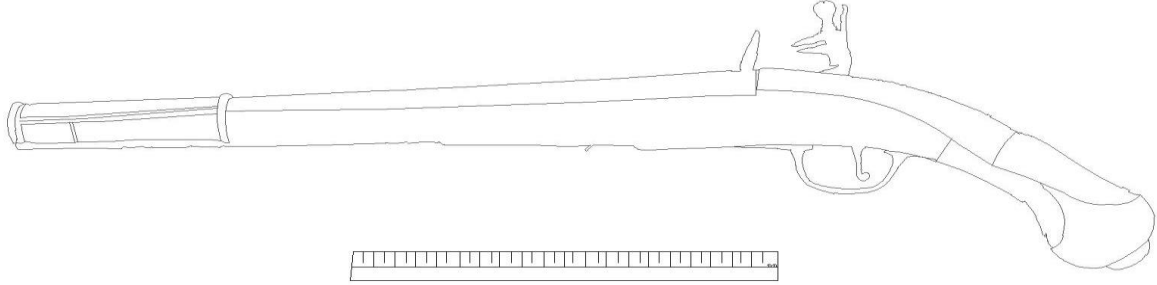
FOTOĞRAF :3 2 Numaralı Silah Görünüm

FOTOĞRAF :4: 2 Numaralı Silah Detay

FOTOĞRAF :5: 2 Numaralı Silah Detay

ÇİZİM : 2: 2 Numaralı Silah Çizim (Keziban Nihal Alçın)

KATALOG : 3

FOTOĞRAF : 6, 7

ÇİZİM : 3

ENVANTER : 554

VARSA ESKİ NOSU: 473

ESERİN ADI: Tabanca Çakmaklı

MÜZEDEKİ YERİ: Depo

MÜZEYE GELİŞ TARİHİ: 1983

MÜZEYE GELİŞ ŞEKLİ: Eski Müzeden 473 'lu

DÖNEMİ: 19. yy

HAMMADDESİ:

Namlu ve Mekanizma- Demir

Namlu Oluğu ve Kabza- Ahşap

Namlu Zarfı ve Bezemeler-Gümüş

ÖLÇÜLERİ: Uzunluk 54.5 cm

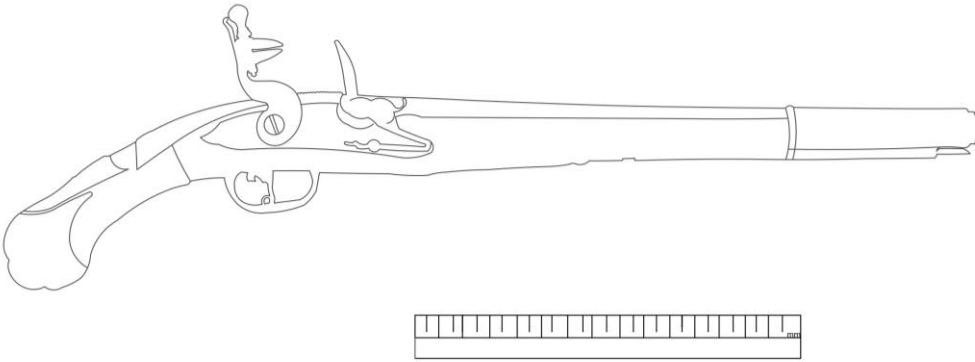
AYRINTILI TANIM: Demir, ahşap ve gümüş malzemeden yapılmış çakmaklı tabancadır. Eser 553 envanter numaralı tabanca ile ciddi benzerlikler taşımaktadır. Silindirik boru şeklindeki namlu ahşap kundağa yerleştirilmiştir. Namlu uç kısmında gümüş malzemeden zarf bulunmaktadır. Mekanizmanın sırtında ajur tekniği ile yapılmış kıvrım dal süslemeli gümüş plaka yer almaktadır. Plaka üzerinde dalları ve yapraklarıyla bir bütün halinde gül motifi yer alan bir arma vardır. Sırt kısmında dikdörtgen şeklinde üzeri bezemeli bir plaka daha yer almaktadır. Kabza dipçiği topuz biçimli gümüş kaplama ve bitkisel bezemelidir. Kabzada örgü desenli sarılmış gümüş bir plaka, gövdede kıvrım dallar ve yine gövde üzerinde lotus motifi görülmektedir. Bu bezemeler zaman içerisinde aşınmıştır. Ateşleme mekanizması demirdendir ve yer yer paslanmalar görülmektedir. Gümüş parçalar üzerinde de kararmalar mevcuttur.

FOTOĞRAF :6: 3 Numaralı Silah Görünüm

FOTOĞRAF :7: 3 Numaralı Silah Detay

ÇİZİM : 3: 3 Numaralı Silah Çizim (Keziban Nihal Alçın)

KATALOG : 4

FOTOĞRAF : 8, 9

ÇİZİM : 4

ENVANTER : 555

VARSA ESKİ NOSU:474

ESERİN ADI: Tabanca Çakmaklı

MÜZEDEKİ YERİ: Depo

MÜZEYE GELİŞ TARİHİ: 1983

MÜZEYE GELİŞ ŞEKLİ: Eski Müzeden 474

DÖNEMİ: 19.yy

HAMMADDESİ:

Namlu ve Mekanizma-Demir

Namlu Oluğu ve Kabza- Ahşap

Harbi Muhafazalığı ve Bezeme- Gümüş

ÖLÇÜLERİ: Uzunluk 54.5 cm.

AYRINTILI TANIM: Demir, ahşap ve gümüşten yapılmış çakmaklı tabancadır. Silindirik boru şeklinde namlu ahşap kundağa yerleştirilmiştir. Namlunun uç kısmına gümüşten yapılmış zarf geçirilmiş olup aynı parçada alt kısımda harbi muhafazalığı şeklinde gümüş çubuk vardır. Namlu üzerinde bitkisel motifler olup bilezik şeklinde üzerine geçirilmiş ve bir kısmı kırık olan gümüş parçalar vardır.

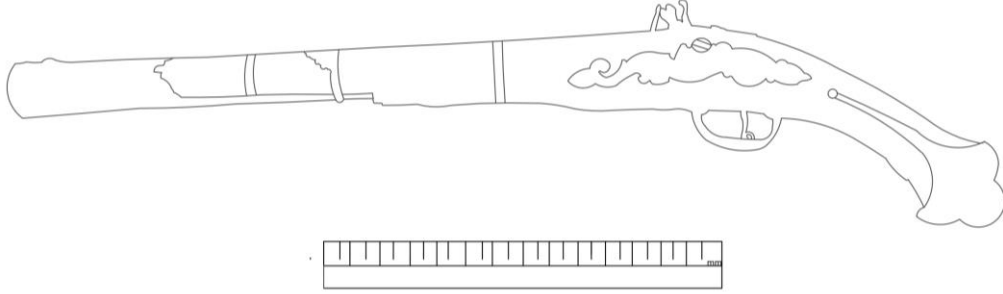
Eser üzerinde kazıma, kakma ve ajurlu süslemeler görülmektedir. Kabza üzerinde, dipçiğinde ve ahşabın muhtelif yerlerinde ajurlu bitkisel motifli plakalar monte edilmiş olup dipçikteki topuz şeklindedir. Tetik siperliğinde palmet motifi, kabzada lotus motifi mekanizma üzeri dal ve yaprak bezenmiştir. Topuz üzerinde de dallar ve kıvrımlarla elde edilmiş süslemeler görülmektedir. Madeni kısımlarda ve süslemelerde eksikler ve karamalar, ahşap kısımlarda aşınmalar vardır.

FOTOĞRAF :8: 4 Numaralı Silah Görünüm

FOTOĞRAF :9: 4 Numaralı Silah Detay

ÇİZİM : 4: 4 Numaralı Silah Çizim (Keziban Nihal Alçın)

KATALOG : 5

FOTOĞRAF : 10, 11, 12

ÇİZİM : 5

VARSA ESKİ NOSU: 474

ENVANTER : 556

ESERİN ADI: Tabanca Çakmaklı

MÜZEDEKİ YERİ: Depo

MÜZEYE GELİŞ TARİHİ: 1983

MÜZEYE GELİŞ ŞEKLİ: Eski Müzeden Nakil 221

DÖNEMİ: 20.yy

HAMMADDESİ:

Namlu, Mekanizma ve Süslemelerden Bazıları- Demir

Namlu Oluğu ve Kabza- Ahşap

Tetik Siperi-Pirinç

ÖLÇÜLERİ: 53,7 cm

AYRINTILI TANIM: Tek parça ahşap üzerine açılan yuvaya madeni, uç kısmı dairesel arka kısmı çokgen silindirik namlu monte edilmiştir. Ateşleme ve tetik mekanizması madeni olup

tetik siperi pirinçtendir. Namlı ve diğer madeni kısımlarda bitkisel süslemeler vardır. Kabzanın dipçiğinde topuz şeklinde madeni plaka muhafaza vardır. Eserde kalıp kabartma ve kakma teknikleri görülmektedir. Kabza sırtında ve yan yüzeyde ahşap üzerinde ajur tekniğinde delikli bitkisel motifli maden plakalar monte edilmiştir. Namlu ucunda üzeri şerit, örgü ve bitkisel süslemeli muhafaza gerilmiş olup namlu ve ahşap kısmı bağlayan madeni bir bilezik vardır. Namlu zarfında ve üzerinde kıvrım dal süslemeler, namlu plakasında papatya, gövdede lotus motifi görülmektedir. Madeni kısımlarda kararmalar, ahşap kısımlarda ise çatlak çizik ve aşınmalar vardır.

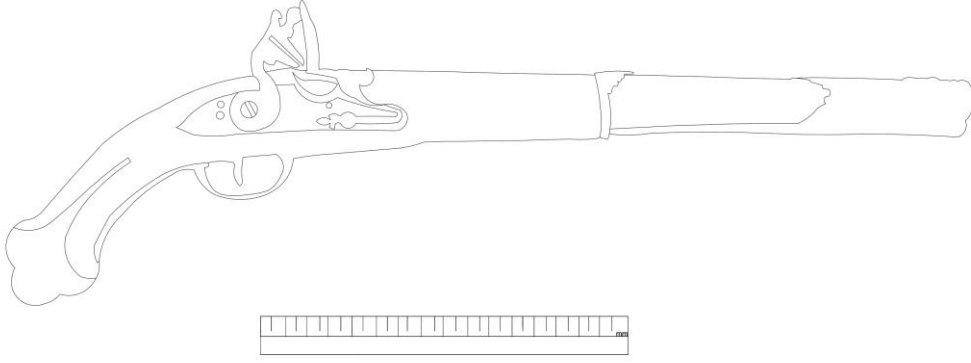
FOTOĞRAF :10: 5 Numaralı Silah Görünüm

FOTOĞRAF :11: 5 Numaralı Silah Detay

FOTOĞRAF :12: 5 Numaralı Silah Detay

ÇİZİM : 5: 5 Numaralı Silah Çizim (Kazıba Nihal Alçın)

KATALOG : 6

FOTOĞRAF : 13, 14

ÇİZİM : 6

ENVANTER : 1380

VARSA ESKİ NOSU: --

ESERİN ADI: Tabanca Çakmaklı

MÜZEDEKİ YERİ: Depo

MÜZEYE GELİŞ TARİHİ: 09.07.1960

MÜZEYE GELİŞ ŞEKLİ: Satın Alma (170 TL.)

DÖNEMİ: 19. Yy.

HAMMADDESİ: Namlu, Mekanizma ve Süslemelerin Bazıları Demir,
Namlu Oluğu ve Kabza Ahşap,
Tetik Siperliği ve Kabza Dipçik Pirinç

ÖLÇÜLERİ: 48.5 cm

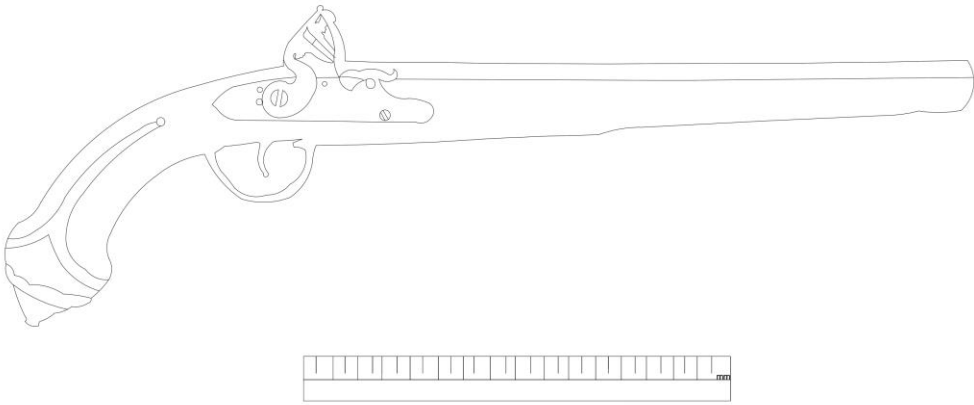
AYRINTILI TANIM: Tek parça ahşap kabza ve namlu yatağı üzerinde madeni silindirik namlu, ateşleme tertibatı ve pirinç tetik tertibatı yerleştirilmiştir. Namlu üzerinde kazıma olarak enine eğri çizgili şeritler ve dikey kademeli şeritin başlangıcında çerçeve içinde arap harfleriyle 'Amele Musa' yazısı vardır. Ateşleme tertibatında kazıma ay yıldız ve bitkisel motiflerle Latin harfleriyle istifli bir arma bulunmaktadır. Bu armada F-S-S-M harfleri okunmaktadır. Namlu üzerindeki süslemeler üzerinde yer yer altın yaldızlar olup çoğu silinmiş durumdadır. Kabza ucunda pirinçten süslemeli bir topuz bulunmaktadır. Bütün ahşap yüzeyde telkari tekniğinde kıvrım dallı yıldız motifli süslemeler vardır. Kabza sırtında kakma olarak madeni plakalardan ay ve ortasında çiçek rozet ve arkasında şemse motifli plakalar montelidir. Madeni kısımlarda kararma ve oksitlenmeler, kakmalarda yoğun olarak dökülmeler, bağlantılarda kırık ve eksikler vardır.

FOTOĞRAF :13: 6 Numaralı Silah Görünüm

FOTOĞRAF :14: 6 Numaralı Silah Detay

ÇİZİM : 6: 6 Numaralı Silah Çizim (Keziban Nihal Alçın)

KATALOG : 7

FOTOĞRAF : 15

ÇİZİM : 7

ENVANTER : 1619

VARSA ESKİ NOSU: --

ESERİN ADI: Çakmaklı Tabanca

MÜZEDEKİ YERİ: Sergide

MÜZEYE GELİŞ TARİHİ: 12.10.1973

MÜZEYE GELİŞ ŞEKLİ: Ankara Arkeoloji Müzesinden Nakil

DÖNEMİ: 19.yy

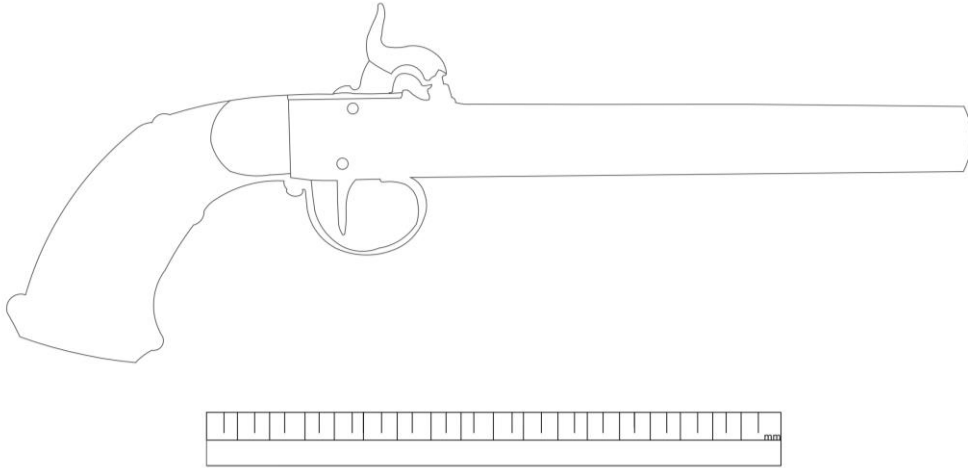
HAMMADDESİ: Namlu, Mekanizma, Namlu, Tetik Siperliği Demir
Kabza Sarı Maden

ÖLÇÜLERİ: 34.5 cm

AYRINTILI TANIM: Bünyesinde ahşap barındırmayan nadir örneklerdendir. Çokgen silindirik namlu ateşleme mekanizması kısmında dikdörtgenler prizması şeklini alıp üzerinde kazıma zikzak motifler vardır. Tetik siperi üzerinde kazıma tekniği ile yapılmış papatya ve kıvrım dal süslemeler yer alır. Kabzası sarı madenden süslemesiz olup alt kısmı düz profillidir. Madeni kısımlarda paslanma ve çizikler vardır.

FOTOĞRAF :15: 7 Numaralı Silah Görünüm

ÇİZİM : 7: 7 Numaralı Silah Çizim (Keziban Nihal Alçın)

KATALOG : 8

FOTOĞRAF : 16

ÇİZİM : 8

ENVANTER : 1767

VARSA ESKİ NOSU: 31-42-72

ESERİN ADI: Tabanca Toplu

MÜZEDEKİ YERİ: Sergi

MÜZEYE GELİŞ TARİHİ: 12.10.1973

MÜZEYE GELİŞ ŞEKLİ: Ankara Arkeoloji Müzesi Nakil

DÖNEMİ: 18.yy

HAMMADDESİ: Namlu- Mekanizma- Demir

Tetik- Pirinç

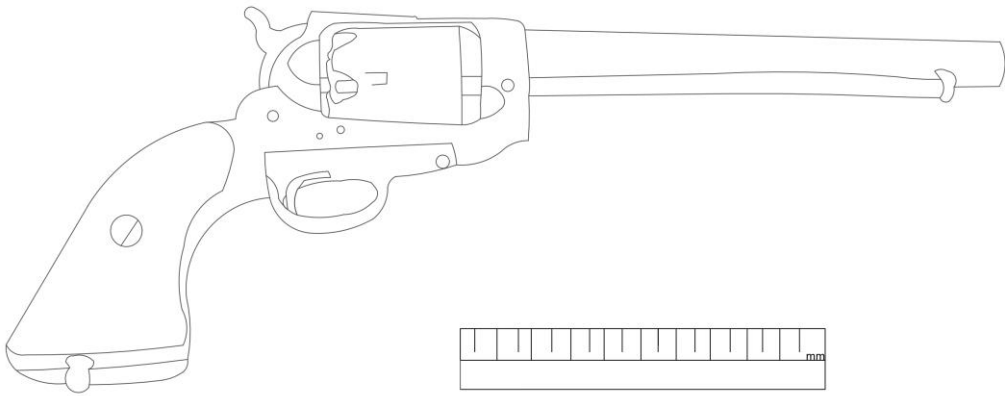
Kabza-Ahşap

ÖLÇÜLERİ: 31 cm.

AYRINTILI TANIM: Demir ve ahşap malzemeden yapılmış toplu tabancadır. Ateşleme mekanizması demirden olup sekizgen namluludur. Tetik aksamı pirinçten, kabza kısmı ise ahşap malzemeden yapılmıştır. Madeni kısımlarında yer yer paslanmalar oluşmuştur. Kabza ortasında bir vida ile iki parça birbirine bağlanmıştır. Üzerinde herhangi bir bezeme görülmemektedir. Çok yıpranmış durumda olup yer yer çatlamlar ve yarıklar görülmektedir.

FOTOĞRAF : 16: 8 Numaralı Silah Görünüm

ÇİZİM : 8: 8 Numaralı Silah Çizim (Keziban Nihal Alçın)

KATALOG : 9

FOTOĞRAF : 17

ÇİZİM : 9

ENVANTER : 1768

VARSA ESKİ NOSU: 31-43-72

ESERİN ADI: Tabanca Toplu

MÜZEDEKİ YERİ: Depo

MÜZEYE GELİŞ TARİHİ: 12.10.1973

MÜZEYE GELİŞ ŞEKLİ: Ankara Arkeoloji Müzesi Nakil

DÖNEMİ: 18.yy

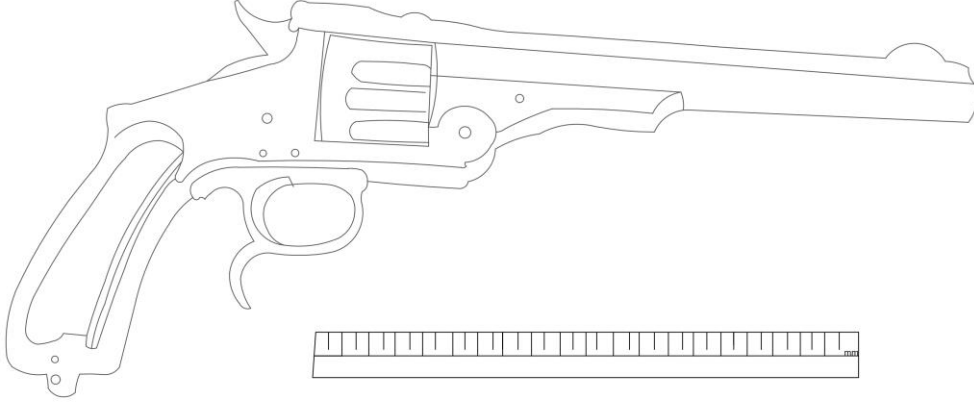
HAMMADDESİ: Demir

ÖLÇÜLERİ: 34.5 cm

AYRINTILI TANIM: Yapımında demir malzeme kullanılmış olan bir toplu tabancadır. Bütün madeni yüzeyinde kazıma tekniğiyle yapılmış kıvrım dallar vardır. Ancak çok ciddi bir oksitlenme gerçekleştiğinden bezemeler hemen hemen görünmez hale gelmiştir. Kabza kısmında yer alan ahşap kısım eksiktir.

FOTOĞRAF : 17: 9 Numaralı Silah Görünüm

ÇİZİM : 9: 9 Numaralı Silah Çizim (Keziban Nihal Alçın)

KATALOG : 10

FOTOĞRAF : 18, 19

ÇİZİM : 10

ENVANTER : 1769

VARSA ESKİ NOSU: 31-44-72

ESERİN ADI: Tabanca Toplu

MÜZEDEKİ YERİ: Depo

MÜZEYE GELİŞ TARİHİ: 12.10.1973

MÜZEYE GELİŞ ŞEKLİ: Ankara Arkeoloji Müzesi Nakil

DÖNEMİ: 19.yy

HAMMADDESİ: Namlu-Mekanizma- Demir

Kabza-Kemik

Nikelaj

ÖLÇÜLERİ: 34 cm

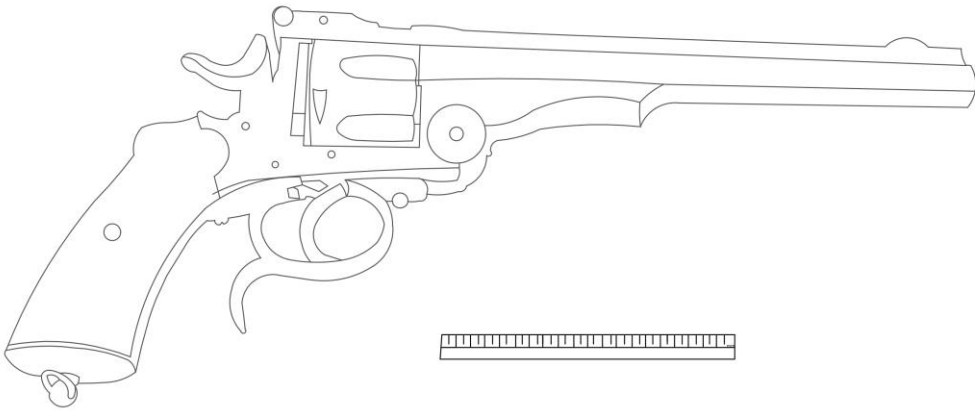
AYRINTILI TANIM: Namlu ve mekanizma demirden, kabza kısmı ise kemikten yapılmıştır. Kemik parça kabzaya her iki yüzde ortada bir vidayla bağlantı sağlamıştır. Tabancanın horozunun üst kısmı ve tetik iğnesi kırıktır. Tüm yüzeye kazıma yöntemiyle rumiler ve kıvrım dallar yapılmıştır. Mekanizmanın yan kısmında silah birleşimi sağlayan vidaların etrafı çok yapraklı bir çiçek ile süslenmiştir. Silah nikelaj kaplanmıştır ancak nikelajlarda yer yer dökülmeler oluşmuş ve paslanma oluşmuştur.

FOTOĞRAF : 18: 10 Numaralı Silah Görünüm

FOTOĞRAF : 19: 10 Numaralı Silah Detay

ÇİZİM : 10: 10 Numaralı Silah Çizim (Keziban Nihal Alçın)

KATALOG : 11

FOTOĞRAF : 20, 21

ÇİZİM : 11

ENVANTER : 1814

VARSA ESKİ NOSU: 58-1-72

ESERİN ADI: Çakmaklı Teberli Tabanca

MÜZEDEKİ YERİ: Sergi

MÜZEYE GELİŞ TARİHİ: 12.10.1973

MÜZEYE GELİŞ ŞEKLİ: Ankara Arkeoloji Müzesinden Nakil

DÖNEMİ: 20.yy

HAMMADDESİ: Namlu-Ateşleme ve Tetik Mekanizması- Demir

Namlu Oluğu ve Kabza Ahşap

ÖLÇÜLERİ: Max. Uzunluk 78 cm

Teber uzunluğu 33.cm

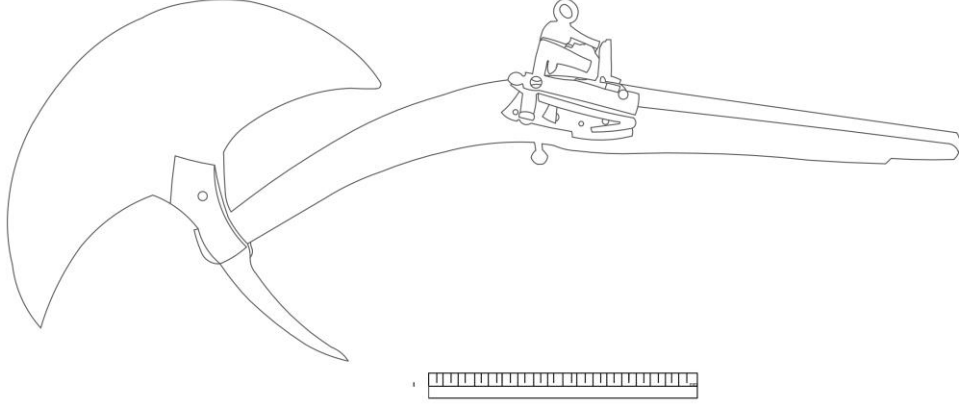
AYRINTILI TANIM: Çokgen silindirik namlu, tetik ve ateşleme mekanizması demirden olup ahşap bir kundağa yerleştirilmiştir. Namlunun üst kısmında gümüş kakma desenli bir çerçeve ile belirlenmiş kısım içerisinde okunamayan Arap harfleri görülmektedir. Ateşleme mekanizmasının üzerinde kazıma ve kakma yöntemiyle yapılmış nokta bezemeler ve soyut şekiller vardır. Kabzada, ateşleme mekanizmasının hemen arkasında birer şerit halinde oyma palmet motifi yer alırken kundak alt kısmında şemse şeklinde bir oyma motif görülmektedir. Kabza kısmı aşağıya doğru daralma göstermiştir. Dipçik kısmına bir bilezik şeklinde geçirilmiş teber ve kazma onu diğer örneklerden ayırmıştır. Tabancanın madeni kısımlarında yer yer paslanmalar ve kararmalar görülmektedir. Ahşap yüzey boyalıdır ve bazı kısımlarında boyalarda soyulma ve çizikler gözlenmektedir.

FOTOĞRAF : 20: 11 Numaralı Silah Görünüm

FOTOĞRAF : 21: 11 Numaralı Silah Detay

ÇİZİM : 11: 11 Numaralı Silah Çizim (Keziban Nihal Alçın)

KATALOG : 12

FOTOĞRAF : 22, 23, 24

ÇİZİM : 12

ENVANTER : 1815

VARSA ESKİ NOSU: 58-1-72

ESERİN ADI: Çakmaklı Teberli Tabanca

MÜZEDEKİ YERİ: Sergi

MÜZEYE GELİŞ TARİHİ: 12.10.1973

MÜZEYE GELİŞ ŞEKLİ: Ankara Arkeoloji Müzesi Nakil

DÖNEMİ: 20.yy

HAMMADDESİ: Namlu ve mekanizma- Demir

Namlu oluğundan dipçiğe kadar olan kısım- Yekpare ahşap

Tetik siperliği ve süsleme- Pirinç

ÖLÇÜLERİ: Max. Uzunluk: 41.5 cm

AYRINTILI TANIM: Namlu, ateşleme mekanizması, teberli kazma kısmında demir malzeme kullanılmıştır. Namlu tek parça ahşaptan oyulmuş bir kundağa oturmuştur. Ahşap kısım yekpare halde imal edilmiştir. Tetik siperliği ve tabancanın yan yüzeyinde yer alan bitkisel bezemeli plakalar pirinç malzemeden yapılmıştır. Dipçik kısmına yerleştirilmiş teber ve kazmasıyla 1814 envanter numaralı silahın daha küçük ölçekli bir benzeri niteliğindedir. Tabancanın sırt kısmında ve kundağın alt kısmında palmiye motifi benzeri oyma tekniğiyle yapılmış bezemeler vardır. Motifler arasında kalan boşluk kısımları nokta bezemelerle doldurulmuştur. Madeni yüzeylerde paslanma ve kararmalar ahşap yüzeyin bazı kısımlarında –çoğunlukla teberin birleştiği dipçik kısmında- çatlaklar görünmektedir.

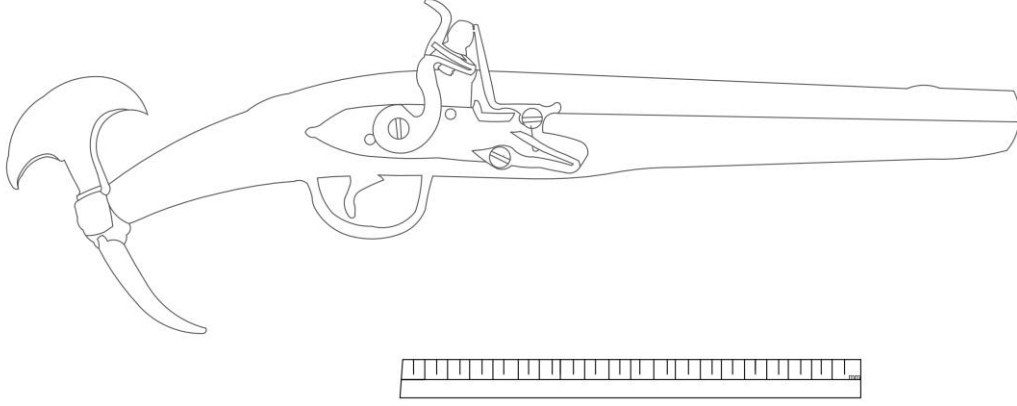
FOTOĞRAF :22: 12 Numaralı Silah Görünüm

FOTOĞRAF :23: 12 Numaralı Silah Detay

FOTOĞRAF :24: 12 Numaralı Silah Detay

ÇİZİM : 12: 12 Numaralı Silah Çizim (Keziban Nihal Alçın)

KATALOG : 13

FOTOĞRAF : 25, 26

ÇİZİM : 13

ENVANTER : 1816

VARSA ESKİ NOSU: 58-2-72

ESERİN ADI: Tabanca Çakmaklı

MÜZEDEKİ YERİ: Depo

MÜZEYE GELİŞ TARİHİ: 12.10.1973

MÜZEYE GELİŞ ŞEKLİ: Ankara Arkeoloji Müzesinden Nakil

DÖNEMİ: 19.yy

HAMMADDESİ: Namlu ve ateşleme mekanizması -Demir

Namlu oluğu ve kabza- Ahşap

Süsleme-Pirinç

ÖLÇÜLERİ: Uzunluk 40 cm

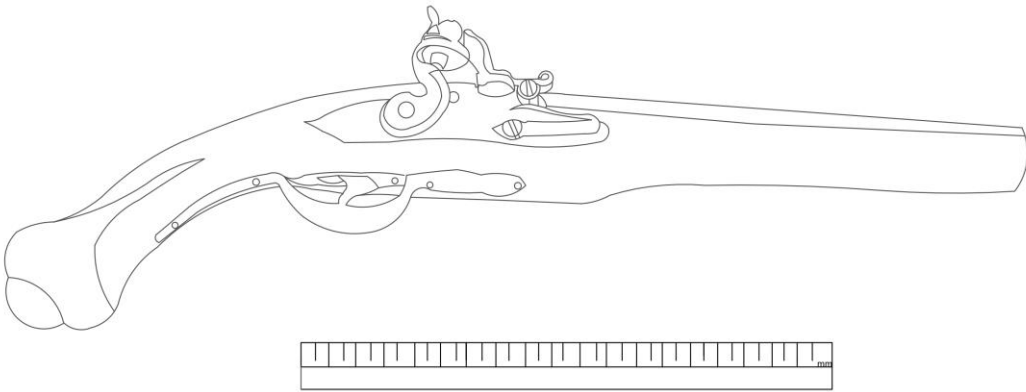
AYRINTILI TANIM: Silindirik boru şeklindeki namlu ahşap kundağa yerleştirilmiştir. Ateşleme mekanizması ve namluda demir malzeme tercih edilirken namlu oluğu ve kabza kısmı ahşap malzemedendir. Silah üzerinde kazıma, kakma ve ahşap oyma teknikleri kullanılmıştır. Tabancada mekanizmanın aksi yönünde üzerinde palmet motifleri bulunan pirinç bir plaka önce kazıma yapılmış yere bir çivi ile tutturulmuştur. Kabza sırtı ve tetik siperliğinde de bahsi geçen plakalara benzer süslü pirinç parçalar bulunmaktadır. Tabancanın sırtında ve kundak kısmı altında ahşap malzemede oyma kıvrım dallar yer almaktadır. Madeni bölümler yer yer kararmalar ve oksitlenmelere maruz kalmıştır.

FOTOĞRAF :25: 13 Numaralı Silah Görünüm

FOTOĞRAF :26: 13 Numaralı Silah Detay

ÇİZİM : 13: 13 Numaralı Silah Çizim (Keziban Nihal Alçın)

KATALOG : 14

FOTOĞRAF : 27, 28

ÇİZİM : 14

ENVANTER : 1818

VARSA ESKİ NOSU: 58-5-72

ESERİN ADI: Tabanca Çakmaklı

MÜZEDEKİ YERİ: Depo

MÜZEYE GELİŞ TARİHİ: 12.10.1973

MÜZEYE GELİŞ ŞEKLİ: Ankara Arkeoloji Müzesinden Nakil

DÖNEMİ: 19. yy

HAMMADDESİ: Kabza ve Namlu Oluğu Ahşap

Mekanizma ve Namlu Demir

Süsleme Pirinç

ÖLÇÜLERİ: 39. 5 cm

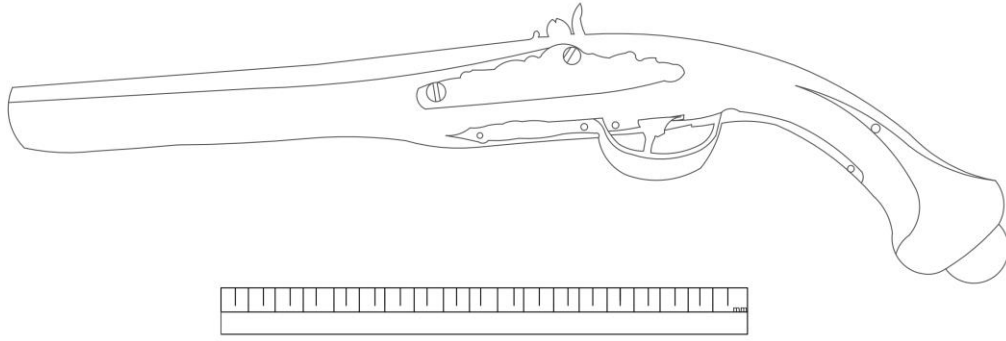
AYRINTILI TANIM: Namlu silindirik biçimde başlayıp arka kısımda çokgen kesitli bir hal almıştır. Ahşap kundağa yerleştirilmiş namlu üzerinde “S” kıvrımlı kazıma çizgisel bezemeler görülmektedir. Ateşleme mekanizması ve namlu kısmı demir kalan kısımlar ahşap malzemeden yapılmıştır. Bezemeler içinse pirinç malzeme tercih edilmiştir. Ahşap yüzeyde mekanizmanın tersi istikamette ve kabza sırtında üzerinde -desenleri çözilemeyen- bitkisel bezemeler olan pirinç plakalar bulunmaktadır. Ayrıca dipçik kısmında topuz bölümü ve tetik siperliği de pirinç malzeme ile yapılmıştır. Ahşap kısımlarda oyma tekniği ile yapılmış bitkisel süslemeler yer alır. Bu tabancayı diğerlerinden bariz şeklinde ayıran ise siyah tonlarında oluşudur. Üzerindeki boyalar yer yer soyulmuş ve altından ahşap rengi görünmektedir. Tabancanın bazı madeni kısımlarında oksitlenmeler vardır.

FOTOĞRAF :27: 14 Numaralı Silah Görünüm

FOTOĞRAF :28: 14 Numaralı Silah Detay

ÇİZİM : 14: 14 Numaralı Silah Çizim (Keziban Nihal Alçın)

KATALOG: 15

FOTOĞRAF: 29, 30

ÇİZİM: 15

ENVANTER: 1819

VARSA ESKİ NOSU: 58-6-72

ESERİN ADI: Çakmaklı Tabanca

MÜZEDEKİ YERİ: Depo

MÜZEYE GELİŞ TARİHİ: 12.10.1993

MÜZEYE GELİŞ ŞEKLİ: Ankara Arkeoloji Müzesinden Devir

DÖNEMİ: 19.yy

HAMMADDESİ: Namlu ve mekanizmalar- Demir

Kabza ve namlu oluğu- Ahşap

Topuz, tetik siperliği ve süslemeler- Pirinç

ÖLÇÜLERİ: Uzunluk 48 cm

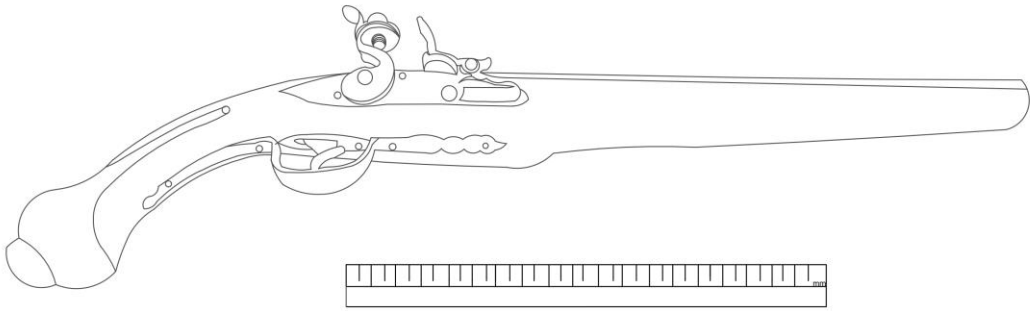
AYRINTILI TANIM: Namlu ve ateşleme mekanizması demir, kabza ve namlu oluğu ahşaptan dipçik altı ve tetik siperliği ise pirinç malzemeden yapılmıştır. Ahşap kısımlarda oyma tekniği ile bitkisel motifler işlenmiştir. Buna ek olarak nokta bezemelerde görülür. Mekanizmanın tersi istikamette pirinç plaka üzerinde ve kabzadaki daha küçük boyutlu pirinç plakada bitkisel bezemeler görülmektedir. Bu bezemeler oldukça girift olarak tasarlanmıştır. Namlu üzerinde karşılıklı iki yaprak ve ortalarında sekiz kollu çizgisel yıldız motifi bulunmaktadır. Dipçik altında pirinç kaplama topuz yer almaktadır. Tabancanın madeni bölümlerinde yer yer paslanmalar görülmektedir.

FOTOĞRAF :29: 15 Numaralı Silah Görünüm

FOTOĞRAF :30: 15 Numaralı Silah Görünüm

ÇİZİM : 15: 15 Numaralı Silah Çizim (Keziban Nihal Alçın)

KATALOG : 16

FOTOĞRAF: 31, 32

ÇİZİM: 16

ENVANTER: 1820

VARSA ESKİ NOSU: 58-7-72

ESERİN ADI: Tabanca Çakmaklı

MÜZEDEKİ YERİ: Sergi

MÜZEYE GELİŞ TARİHİ: 12.10.1973

MÜZEYE GELİŞ ŞEKLİ: Ankara Arkeoloji Müzesinden Nakil

DÖNEMİ: 19.yy

HAMMADDESİ: Namlu ve mekanizmalar- Demir
Kabza ve namlu oluğu- Ahşap
Topuz ve süsleme- Pirinç

ÖLÇÜLERİ: 45 cm.

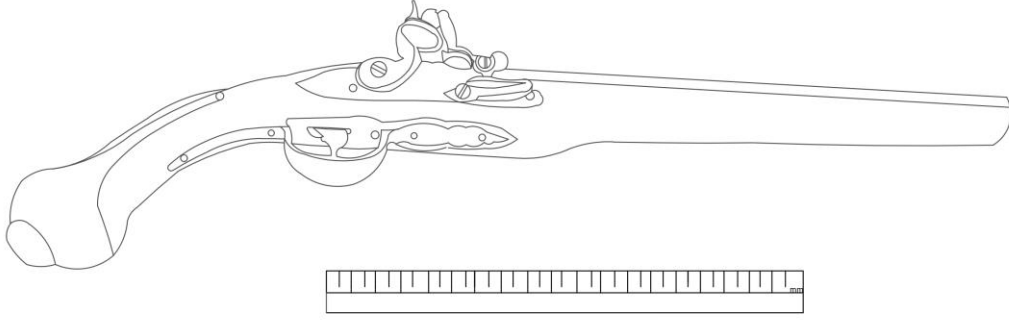
AYRINTILI TANIM: Silindirik namlu ahşap kundağa yerleştirilmiştir. Namlu ve ateşleme mekanizmasında demir malzeme kullanılmıştır. Namlu ahşap bir kundağa yerleştirilmiştir ve kabzada aynı ahşap malzeme ile yapılmıştır. Ateşleme mekanizmasının tersi istikamette bitkisel bezemeli bir pirinç plaka yer almaktadır. Bu plakanın daha küçük boyutlusu ise kabza kısmının sırtında yer almaktadır. Ahşap kundağın alt kısmında palmet motifi ve kabza kısmındaki pirinç levhanın etrafında ahşap oyma tekniğiyle kıvrım dallar yer alır. Dipçik kısmına pirinç kaplamalı tamamı bezeli pirinç parça geçirilmiştir. Süslemeli kısımlarda kazıma, kakma ve ahşap oyma teknikleri bir arada kullanılmıştır. Madeni kısımlarında yer yer oksitlenmeler görülmektedir.

FOTOĞRAF :31: 16 Numaralı Silah Görünüm

FOTOĞRAF :32: 16 Numaralı Silah Detay

ÇİZİM : 16: 16 Numaralı Silah Çizim (Keziban Nihal Alçın)

KATALOG : 17

FOTOĞRAF : 33, 34

ÇİZİM : 17

ENVANTER : 1821

VARSA ESKİ NOSU: 58-8-72

ESERİN ADI: Tabanca Çakmaklı

MÜZEDEKİ YERİ: Depo

MÜZEYE GELİŞ TARİHİ: 12.10.1973

MÜZEYE GELİŞ ŞEKLİ: Ankara Arkeoloji Müzesinden Nakil

DÖNEMİ: 19.yy

HAMMADESİ: Namlu ve mekanizmalar- Demir

Kabza ve namlu oluğu- Ahşap

Topuz ve süsleme- Pirinç

ÖLÇÜLERİ: 47 cm.

AYRINTILI TANIM: Silindirik namlu demir malzemedен yapılmış ve ahşap kundağa oturtulmuştur. Ateşleme mekanizmasında da demir kullanılmıştır. Bunun dışında kalan kısımlar için ahşap malzeme tercih edilmiştir. Namlunun mekanizmaya yakın kısmında sarı madenden kakma çizgisel motifler görölmektedir.

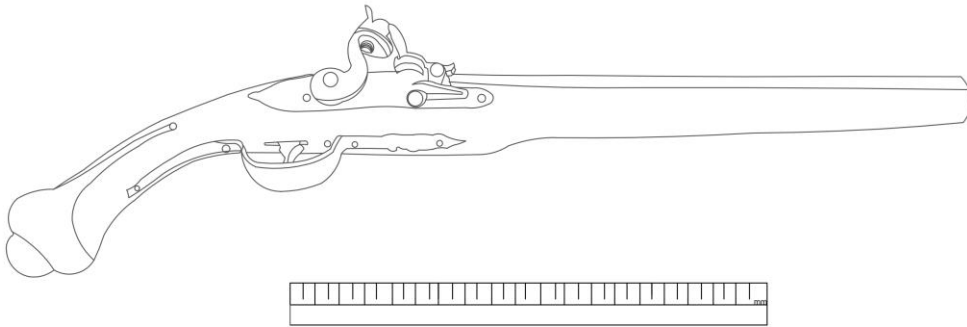
Kabza sırtında, ateşleme mekanizmasının ters istikametine yerleştirilmiş olan pirinç plaka üzerinde bitkisel bezemeler görölmektedir. Yine mekanizmanın ters tarafında daha büyük bir pirinç plaka vardır. Kabza altında yer alan kısımda palmet motifi görölmektedir. Bu kısımda da natürel süslemeler göze çarpar ancak aşınmalar sebebiyle desenler çözümlenememiştir. Tabancanın madeni kısımlarında yer yer oksitlenme ve kararmalar göze çarpmaktadır.

FOTOĞRAF :33: 17 Numaralı Silah Görünüm

FOTOĞRAF :34: 17 Numaralı Silah Detay

ÇİZİM :17: 17 Numaralı Silah Çizim (Keziban Nihal Alçın)

KATALOG : 18

FOTOĞRAF : 35, 36

ÇİZİM : 18

ENVANTER : 1822

VARSA ESKİ NOSU: 58-9-72

ESERİN ADI: Tabanca Çakmaklı

MÜZEDEKİ YERİ: Depo

MÜZEYE GELİŞ TARİHİ: 12.10.1973

MÜZEYE GELİŞ ŞEKLİ: Ankara Arkeoloji Müzesinden Nakil

DÖNEMİ: 19.yy

HAMMADESİ: Namlu ve mekanizmalar- Demir

Kabza ve namlu oluğu- Ahşap

Topuz ve süsleme- Pirinç

ÖLÇÜLERİ: 41 cm.

AYRINTILI TANIM: Silindirik boru şeklinde yapılan demir malzemeli namlu ahşap kundağa oturtulmuştur. Ateşleme mekanizması ve namlu demir malzemedan kalan ana kısımlar ise ahşap malzemedan yapılmıştır. Kabza sırtında ve namlu kundağı altında ahşap oyma tekniğı ile bitkisel motifler görölmektedir.

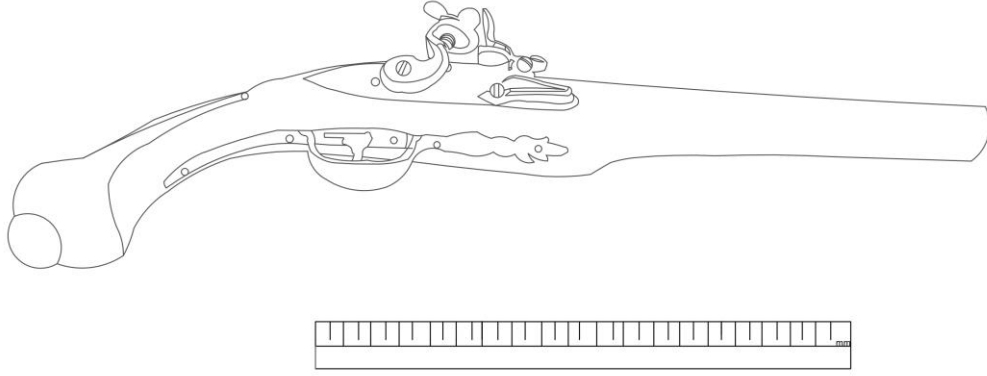
Eser üzerinde kazıma, kakma ve ahşap oyma teknikleri kullanılmıştır. Tabanca mekanizmasının tersi istikametinde bir pirinç plaka görölmektedir. Üzerinde çeşitli bitkisel bezemeler vardır. Kabza sırtında ahşap süslemelerin ortasına yerleştirilmiş bir küçük pirinç plaka daha vardır. Kabza altında palmet motifi yer almaktadır. Tetik siperliğı, dipçik plakası ve bu küçük plakada kıvrım dallarla bezenmiştir. Madeni kısımlarda yer yer oksitlenmeler görölmektedir bu sebepten o kısımlardaki desenler çözümlenememiştir.

FOTOĞRAF :35: 18 Numaralı Silah Görünüm

FOTOĞRAF :36: 18 Numaralı Silah Detay

ÇİZİM : 18: 18 Numaralı Silah Çizim (Keziban Nihal Alçın)

KATALOG : 19

FOTOĞRAF : 37, 38, 39

ÇİZİM : 19

ENVANTER : 1823

VARSA ESKİ NOSU: 58-10-72

ESERİN ADI: Tabanca Çakmaklı

MÜZEDEKİ YERİ: Depo

MÜZEYE GELİŞ TARİHİ: 12.10.1973

MÜZEYE GELİŞ ŞEKLİ: Ankara Arkeoloji Müzesinden Nakil

DÖNEMİ: 19.yy

HAMMADDESİ: Kabza ve Namlu oluğu- Ahşap

Namlu –Demir

Bezemeler- Pirinç

ÖLÇÜLERİ: 44 cm.

AYRINTILI TANIM: Demir ahşap ve pirinç malzeme kullanılarak yapılmıştır. Namlu çokgen biçiminde olup ahşap namlu kundağına yerleştirilmiştir. Kundak üzerinde kazıma tekniği ile yapılmış çizgisel bezemeler görülmektedir.

Ateşleme mekanizması demirdendir. Eser üzerinde kazıma kakma ve ahşap oyma teknikleri kullanılmıştır. Tabancanın ahşap kabzası üzerinde bitkisel motifli pirinç döküm plakalar yer almaktadır. Ahşap bölümlerde yarım daire şekillere baskı yapılarak uygulanmış desenler görülmektedir Madeni kısımlarda yer yer oksitlenmeler vardır bu nedenle bezemeler çözülmemiştir.

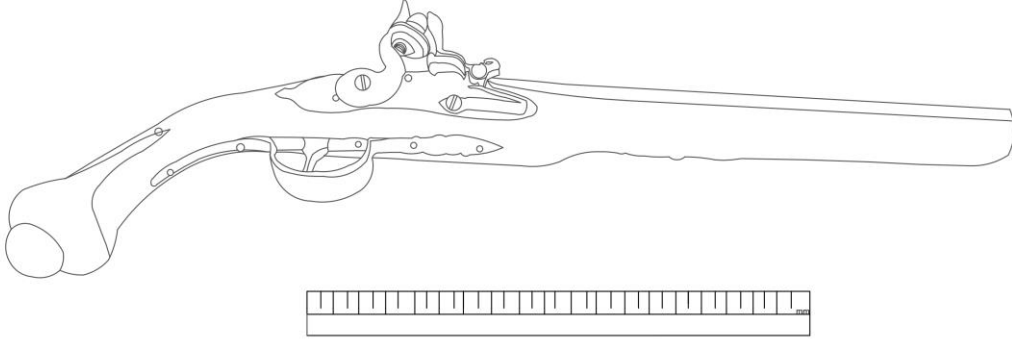
FOTOĞRAF :37: 19 Numaralı Silah Görünüm

FOTOĞRAF :38: 19 Numaralı Silah Detay

FOTOĞRAF :39: 19 Numaralı Silah Detay

ÇİZİM : 19: 19 Numaralı Silah Çizim (Keziban Nihal Alçın)

KATALOG : 20

FOTOĞRAF : 40, 41

ÇİZİM : 20

ENVANTER : 1824

VARSA ESKİ NOSU: 58-11-72

ESERİN ADI: Tabanca Çakmaklı

MÜZEDEKİ YERİ: Depo

MÜZEYE GELİŞ TARİHİ: 12.10.1973

MÜZEYE GELİŞ ŞEKLİ: Ankara Arkeoloji Müzesinden Nakil

DÖNEMİ: 19.yy

HAMMADDESİ: Namlu kundağı, Kabza-Ahşap

Namlu ve Ateşleme mekanizması- Demir

Bezemeler-Pirinç

ÖLÇÜLERİ: Uzunluk 47 cm

AYRINTILI TANIM: Yapımında ahşap, demir ve pirinç malzeme kullanılan çakmaklı bir tabancadır. Namlusu çokgen kesitli boru şeklinde ahşap kundağa yerleştirilmiştir. Ateşleme mekanizması ve namlu demirdendir.

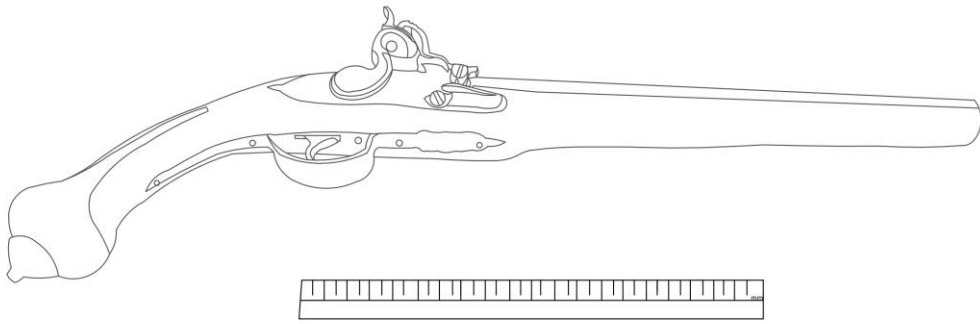
Namlu altında ahşap kazıma tekniğiyle yapılmış bitkisel motiflerin ortasında pirinç bir levha yer almaktadır. Pirinç levha üzerinde kıvrım dallar görünmektedir. Mekanizmanın tersi istikamette ve kabza kısmında yine bitkisel motifli pirinç levhalar yerleştirilmiştir. Kabza kısmına nokta bezeme ile hareketlilik kazandırılmıştır. Kabza sırtında ise palmet motifi yer alır. Topuz kısmı ve tetik siperliği pirinç malzemedir.

FOTOĞRAF :40: 20 Numaralı Silah Görünüm

FOTOĞRAF :41: 20 Numaralı Silah Detay

ÇİZİM : 20: 20 Numaralı Silah Çizim (Keziban Nihal Alçın)

KATALOG : 21

FOTOĞRAF : 42, 43

ÇİZİM : 21

ENVANTER : 1825

VARSA ESKİ NOSU: 58-2-72

ESERİN ADI: Tabanca Çakmaklı

MÜZEDEKİ YERİ: Depo

MÜZEYE GELİŞ TARİHİ: 12.10.1973

MÜZEYE GELİŞ ŞEKLİ: Ankara Arkeoloji Müzesinden Nakil

DÖNEMİ: 19.yy

HAMMADDESİ: Namlu ve mekanizmalar- Demir

Kabza ve namlu oluğu- Ahşap

Topuz ve süsleme- Pirinç

ÖLÇÜLERİ: Uzunluk 40 cm

AYRINTILI TANIM: Yapımında ahşap, demir ve pirinç malzeme bir arada kullanılmış bir çakmaklı tabancadır. Namlu ön kısımda boru arka kısmında ise çokgen kesitli olup ahşap kundağa yerleştirilmiştir. Ateşleme mekanizması demirdendir.

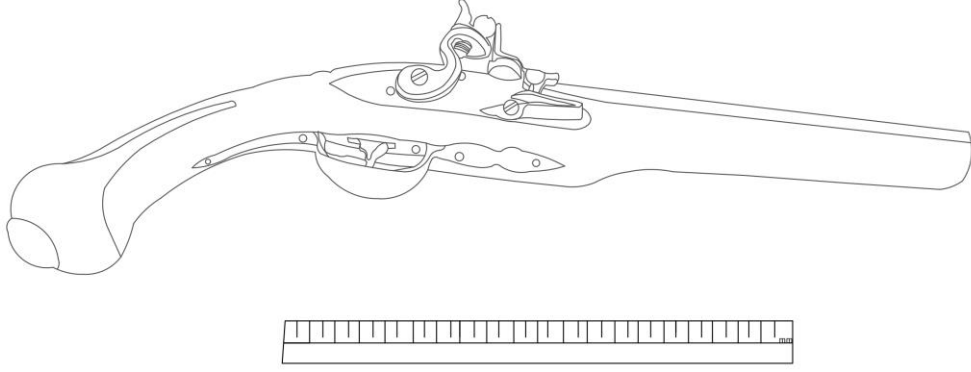
Namlu üzerinde kazıma bezemeler yer almaktadır. Mekanizmanın aksi istikametinde üzeri bitkisel bezemeli pirinç bir plaka yer almaktadır. Ayrıca kabza kısmında dairesel bir bezeme yapılmış bir pirinç levha daha bulunmaktadır. Topuz kısmında ve tetik siperliğinde de pirinç malzeme kullanılmıştır. Ahşap kısımlarda nokta bezemelere, kabza altı ve sırtında palmet motifler eşlik etmektedir. Tabancanın madeni kısımlarında yer yer oksitlenmeler görülmektedir.

FOTOĞRAF :42: 21 Numaralı Silah Görünüm

FOTOĞRAF :43: 21 Numaralı Silah Detay

ÇİZİM : 21: 21 Numaralı Silah Çizim (Kazıba Nihal Alçın)

KATALOG : 22

FOTOĞRAF : 44, 45

ÇİZİM : 22

ENVANTER : 1826

VARSA ESKİ NOSU: 58-13-72

ESERİN ADI: Tabanca Çakmaklı

MÜZEDEKİ YERİ: Sergi

MÜZEYE GELİŞ TARİHİ: 12.10.1973

MÜZEYE GELİŞ ŞEKLİ: Ankara Arkeoloji Müzesinden Nakil

DÖNEMİ: 19.yy

HAMMADDESİ: Namlu ve mekanizmalar- Demir

Kabza ve namlu oluğu- Ahşap

Topuz ve süsleme- Pirinç

ÖLÇÜLERİ: Uzunluk 46 cm

Namlu Uzunluğu 27.5

AYRINTILI TANIM: Ahşap, demir ve pirinç malzemeden yapılmıştır. Namlu ve ateşleme mekanizmasında demir malzeme kullanırken kabza ve namlu oluğunda ahşap malzeme kullanılmıştır. Kullanılan bir diğer malzeme ise dipçik ve tetik siperliğinde gözlenen pirinç malzemedir.

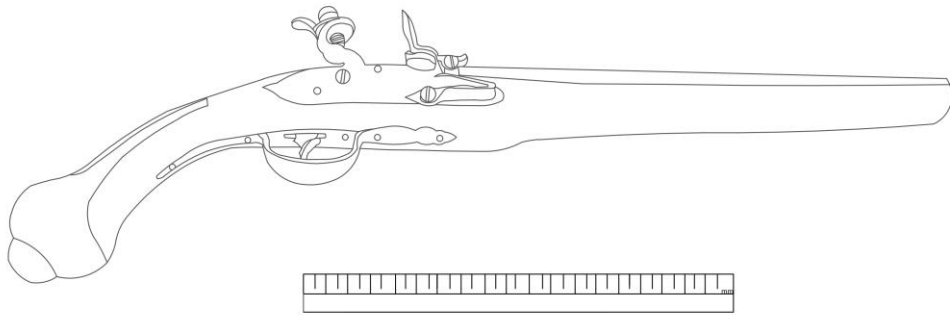
Ahşap kısımlarında kazıma tekniği ile yapılmış kıvrım dallar ve nokta bezemeler görülmektedir. Namlu üzerinde dip kısmında pres tekniği ile yapılmış ortadaki ve tam kenardakiler yarım olmak üzere daralıp genişleyerek sivrilen mızrak motifi vardır. Motiflerden sonra biri ayrı ikisi yan yana üç adet kuşak motifi kazıma tekniğinde yapılmıştır. Namlunun dip kısmında oval şekilli yan yana iki adet mühür baskı vardır ancak güncel durumundan dolayı çözümlenememiştir. Dipçik yuvarlatılmış ve uç kısmı topuz şeklinde olup diğer pirinç kısımlarda pres tekniği ile yapılmış girift dallı bitkisel motifler bulunmaktadır. Tabancanın genel durumu iyi olup madeni kısımlarında paslanmalar vardır.

FOTOĞRAF :44: 22 Numaralı Silah Görünüm

FOTOĞRAF :45: 22 Numaralı Silah Detay

ÇİZİM :22: 22 Numaralı Silah Çizim (Kazibani Nihali Alçını)

KATALOG : 23

FOTOĞRAF : 46, 47

ÇİZİM : 23

ENVANTER : 1922

VARSA ESKİ NOSU: 1 /4 390

ESERİN ADI: Çakmaklı Tabanca

MÜZEDEKİ YERİ: Depo

MÜZEYE GELİŞ TARİHİ: 13.12.1974

MÜZEYE GELİŞ ŞEKLİ: Topkapı Sarayı Müzesi Nakil

DÖNEMİ: 18.yy

HAMMADDESİ: Namlu ve Ateşleme mekanizması-Demir

Namlu oluğu ve Kabza-Ahşap

Bezemeler- Altın-Pirinç

ÖLÇÜLERİ: 42 cm

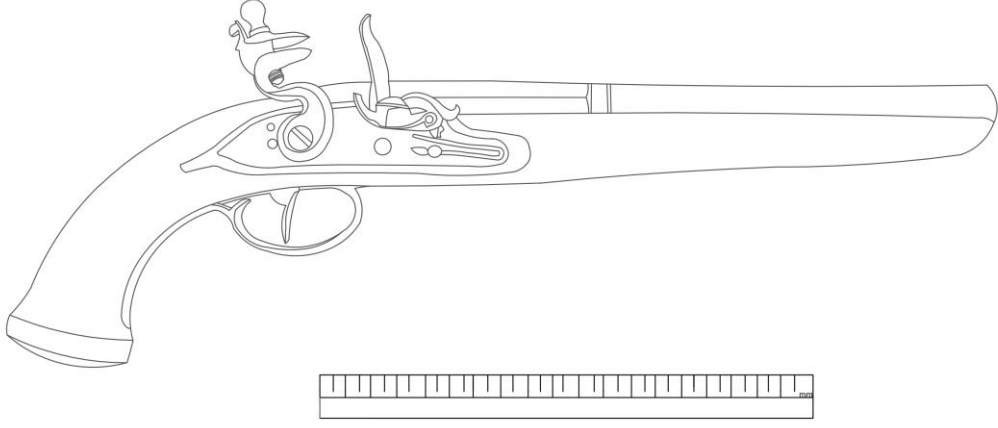
AYRINTILI TANIM: Uç kısmı dairesel dip kısmı çokgen silindirik gövdeli namluludur. Namlu ve ateşleme mekanizması tek parça ahşap üzerine açılmış namlu oluğuna monte edilmiştir. Tetik siperliği pirinç malzemeden yapılmıştır. Dipçik tabanında oval şekilli ve namlu altında muhafaza şeklinde bulunan pirinç plaka yer almaktadır. Kabzasında kafes şeklinde baklava dilimi desenli kazıma motifler vardır. Namlu üzerinde kazıma olarak bir tuğra motifi, ateşleme mekanizmasında ise baskı bir mühür olup altın yaldız kakmaları vardır. Kakmalarda dökülmeler madeni kısımlarda ise paslanmalar vardır. Bu sebeple mühür ve tuğra okunamamıştır. Ahşap kısımlarda küçük çentik ve çizikler mevcuttur.

FOTOĞRAF :46: 23 Numaralı Silah Görünüm

FOTOĞRAF :47: 23 Numaralı Silah Detay

ÇİZİM : 23: 23 Numaralı Silah Çizim (Keziban Nihal Alçın)

KATALOG : 24

FOTOĞRAF : 48

ÇİZİM : 24

ENVANTER : 1923

VARSA ESKİ NOSU: 1/ 4391

ESERİN ADI: Tabanca Çakmaklı

MÜZEDEKİ YERİ: Depo

MÜZEYE GELİŞ TARİHİ: 13.12.1974

MÜZEYE GELİŞ ŞEKLİ: Topkapı Sarayı Müzesinden Nakil

DÖNEMİ: 18.yy

HAMMADDESİ: Namlu ve mekanizmalar- Demir

Kabza ve namlu oluğu- Ahşap

Tetik siperliği - Pirinç

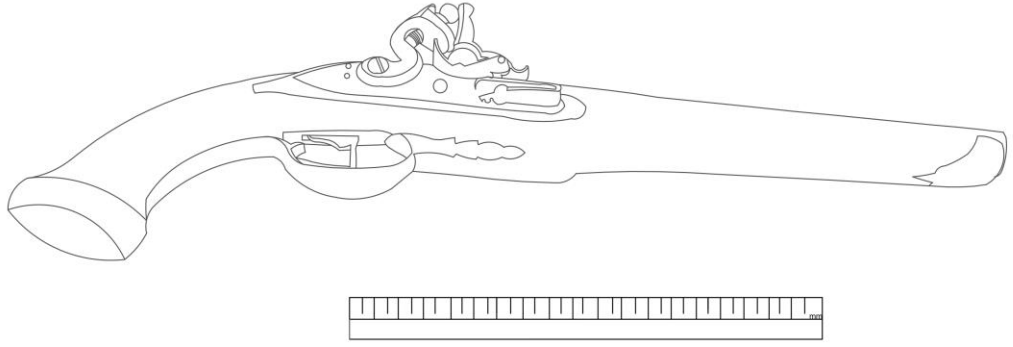
ÖLÇÜLERİ: 42 cm

AYRINTILI TANIM: Demir ahşap ve pirinç malzemeden yapılmış çakmaklı tabancadır. Mekanizma ve namlu kısmı demirdendir. Kundak ve kabza yekpare ahşaptan olup namlu ucuna kadar uzanmaktadır. Dipçik ve namlu ucunda pirinç plakadan muhafazalar vardır.

Namlu uçta dairesel çakmağa yakın kısımda çokgen kesitli olup üstüne tuğra darp edilmiştir. Çakmak mekanizması altında bir mühür baskısı vardır. Tetik siperliği pirinç malzemeden yapılmıştır. Kabzası küçük baklava şeklinde kazıma motiflerle süslenmiştir. Madeni kısımlarda oksitlenmeler vardır. Bu sebeple tuğra ve mühür baskı çözümlememiştir.

FOTOĞRAF :48: 24 Numaralı Silah Görünüm

ÇİZİM : 24: 24 Numaralı Silah Çizim (Keziban Nihal Alçın)

KATALOG : 25

FOTOĞRAF : 49

ÇİZİM : 25

ENVANTER : 2008

VARSA ESKİ NOSU: ---

ESERİN ADI: Çakmaklı Tabanca

MÜZEDEKİ YERİ: Sergi

MÜZEYE GELİŞ TARİHİ: 11.10.1974

MÜZEYE GELİŞ ŞEKLİ: Satın alma-Mustafa Kart

DÖNEMİ: 18.yy

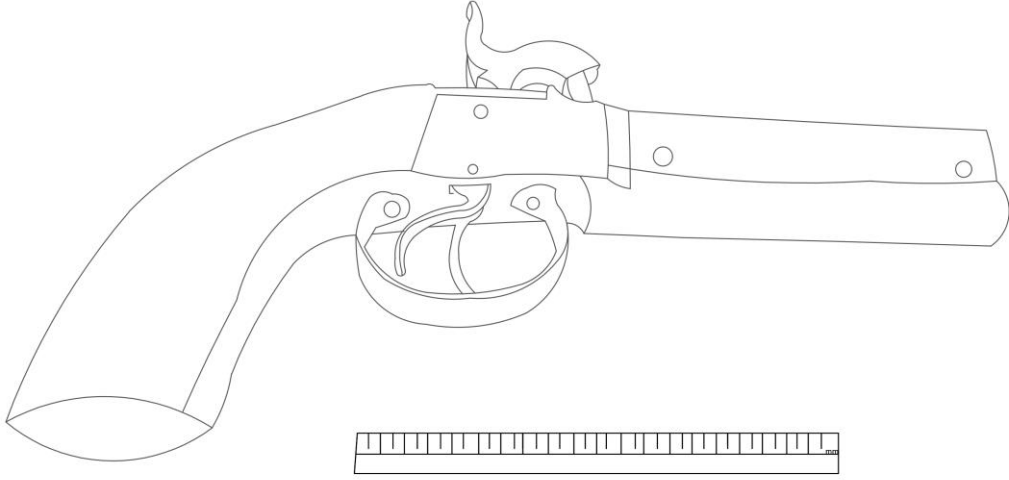
HAMMADDESİ: Namlu, mekanizma, tetik siperliği, demir
Kabza, ahşap

ÖLÇÜLERİ: Uzunluk 22 cm.

AYRINTILI TANIM: Demir ve ahşap malzemeden yapılmıştır. Üst üste iki namlulu, iki horozlu ve iki tetiklidir. Bezemesiz olup kabzası ahşaptandır. Madeni kısımlar paslı durumdadır.

FOTOĞRAF :49: 25 Numaralı Silah Görünüm

ÇİZİM : 25: 25 Numaralı Silah Çizim (Kazıba Nihal Alçın)

KATALOG : 26

FOTOĞRAF : 50

ÇİZİM : 26

ENVANTER : 2009

VARSA ESKİ NOSU: --

ESERİN ADI: Çakmaklı tabanca

MÜZEDEKİ YERİ: Depo

MÜZEYE GELİŞ TARİHİ: 11.10.1974

MÜZEYE GELİŞ ŞEKLİ: Satın alma- Mustafa Kart

DÖNEMİ: 18.yy

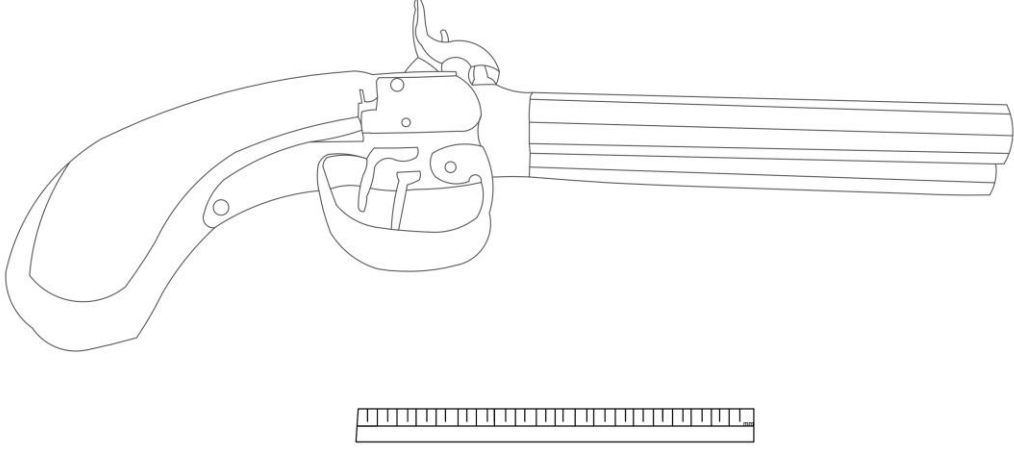
HAMMADDESİ: Namlu, mekanizma, tetik siperliği, demir
Kabza, ahşap

ÖLÇÜLERİ: Uzunluk 27.5 cm.

AYRINTILI TANIM: Demir ve ahşap malzemeden yapılmıştır. Yan yana sekizgen iki namlulu iki horozlu iki tetikli olup kabzası ahşaptan ve bezemesizdir. Madeni kısımlar paslıdır.

FOTOĞRAF :50: 26 Numaralı Silah Görünüm

ÇİZİM : 26: 26 Numaralı Silah Çizim (Keziban Nihal Alçın)

KATALOG : 27

FOTOĞRAF : 51

ÇİZİM : 27

ENVANTER : 2010

VARSA ESKİ NOSU: ---

ESERİN ADI: Çakmaklı Tabanca

MÜZEDEKİ YERİ: Depo

MÜZEYE GELİŞ TARİHİ: 11.10.1974

MÜZEYE GELİŞ ŞEKLİ: Satın alma Mustafa Kart

DÖNEMİ: 18.yy

HAMMADDESİ: Namlu, mekanizma, tetik siperliği, demir

Kabza, ahşap

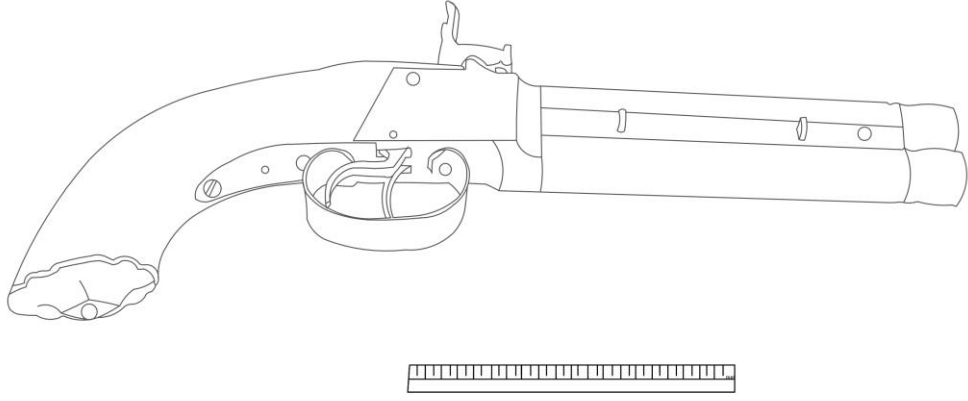
Kabza altı pirinç plaka

ÖLÇÜLERİ: Uzunluk 30.5 cm

AYRINTILI TANIM: Demir ve ahşap malzemeden yapılmıştır. Üst üste iki namlulu olup namlular arasındaki madeni kısımda doldurma çubuğunun takıldığı halkalar vardır. İki horozu ve iki tetiği vardır. Kabzası ahşaptan süslemesiz olup alt kısmına pirinç plaka monte edilmiştir. Üst namlu üzerinde baskı olarak 25 sayısı vardır. Madeni kısımlar paslı durumdadır.

FOTOĞRAF :51: 27 Numaralı Silah Görünüm

ÇİZİM : 27: 27 Numaralı Silah Çizim (Keziban Nihal Alçın)

KATALOG : 28

FOTOĞRAF : 52, 53, 54

ÇİZİM : 28

ENVANTER : 3105

VARSA ESKİ NOSU: --

ESERİN ADI: Tabanca Çakmaklı

MÜZEDEKİ YERİ: Depo

MÜZEYE GELİŞ TARİHİ: 28..12.1983

MÜZEYE GELİŞ ŞEKLİ: Hediye-Öğretmen

DÖNEMİ: 19.yy

HAMMADDESİ: Namlu ve mekanizmalar- Demir

Kabza ve namlu oluğu- Ahşap

Topuz ve süsleme- Pirinç

ÖLÇÜLERİ: Uzunluk 50 cm.

AYRINTILI TANIM: Demir ahşap ve pirinç malzemeden yapılmıştır. Namlu ve ateşleme tertibatı demir kabza, namlu altı ve dipçik kısmı ahşap, dipçik bezemeleri tetik siperliği ve diğer bezemeler pirinç malzemeden yapılmıştır. Namlu altındaki ahşap aksamın yanları ve kabzanın üst tarafları sarı pirinç tel kakmalıdır ve kıvrım dal motifleriyle bezenmiştir. Topuz şeklindeki dipçik ve yan kapaklar pirinç döküm parçalarla kaplanmıştır. Ateşleme tertibatı çakmak taşlı olup namluya montelidir. Demir aksamlar oldukça paslanmış, ahşap kısımların üzerindeki bezemeler sökülmüştür.

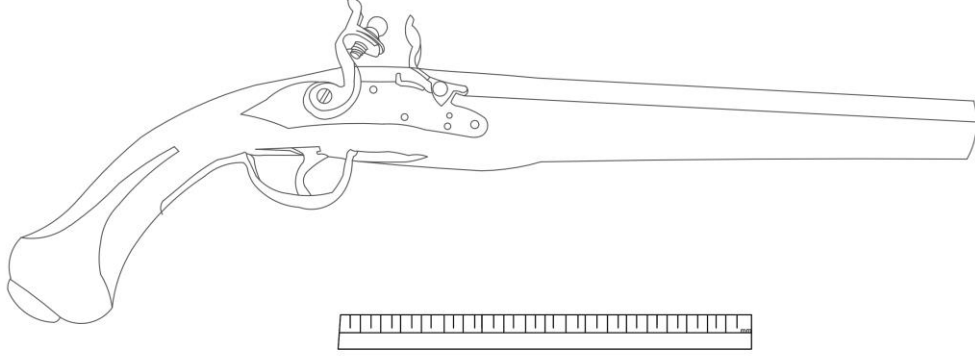
FOTOĞRAF :52: 28 Numaralı Silah Görünüm

FOTOĞRAF :53: 28 Numaralı Silah Detay

FOTOĞRAF :54: 28 Numaralı Silah Detay

ÇİZİM : 28: 28 Numaralı Silah Çizim (Keziban Nihal Alçın)

KATALOG : 29

FOTOĞRAF : 55, 56, 57, 58, 59

ÇİZİM : 29

ENVANTER : 4767

VARSA ESKİ NOSU: 1284

ESERİN ADI: Tabanca Çakmaklı

MÜZEDEKİ YERİ: Depo

MÜZEYE GELİŞ TARİHİ: 21.07.1964

MÜZEYE GELİŞ ŞEKLİ: Askeri Müzeden Devir

DÖNEMİ: 19.yy

HAMMADDESİ: Namlu ve mekanizmalar- Demir

Kabza ve namlu oluğu- Ahşap

Topuz ve süsleme- Pirinç

ÖLÇÜLERİ: Uzunluk 55cm

Namlu Boy 32cm

AYRINTILI TANIM: Pirinç, demir ve ahşap malzemelerden yapılmıştır. Namlu boru şeklinde olup, ahşap kundağa yerleştirilmiştir. Ahşap kundak ve kabza kısmında pirinç malzemedan yapılmış parçaların üzerleri bitkisel bezemelidir. Namlu üzerinde palmet motifi, topuz kısmında ise sekizgenin etrafında şekillenen dilimli bir motif, namlu altında mızrak motifi göze çarpmaktadır. Tetik ve ateşleme tertibatı da demirden yapılmış olup, horozu çakmak taşlı biçimdedir. Ayrıca ahşap kısımlar üzerinde de süslemeler vardır.

FOTOĞRAF :55: 29 Numaralı Silah Görünüm

FOTOĞRAF :56: 29 Numaralı Silah Detay

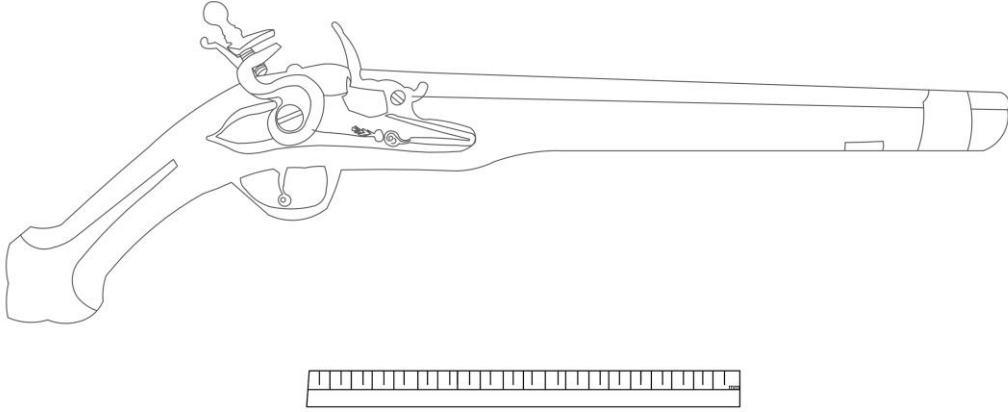
FOTOĞRAF :57: 29 Numaralı Silah Detay

FOTOĞRAF :58: 29 Numaralı Silah Detay

FOTOĞRAF :59: 29 Numaralı Silah Detay

ÇİZİM : 29: 29 Numaralı Silah Çizim (Keziban Nihal Alçın)

KATALOG : 30

FOTOĞRAF : 60, 61,62, 63

ÇİZİM : 30

ENVANTER : 4768

VARSA ESKİ NOSU: 1285

ESERİN ADI: Tabanca Çakmaklı

MÜZEDEKİ YERİ: Depo

MÜZEYE GELİŞ TARİHİ: 21.07.1964

MÜZEYE GELİŞ ŞEKLİ: Askeri Müzeden Devir

DÖNEMİ: 19.yy

HAMMADDESİ: Namlu ve mekanizmalar- Demir

Kabza ve namlu oluğu- Ahşap

Topuz ve süsleme- Pirinç- Gümüş

ÖLÇÜLERİ: Uzunluk 48cm

Namlu boyu 30cm

AYRINTILI TANIM: Demir, ahşap ve gümüş malzemelerden yapılmıştır. Silindirik boru şeklindeki namlu ahşap kundağa yerleştirilmiştir. Namlunun üzerinde kabartma biçimde rumi ve kıvrım dallar yapılmıştır. Uç kısmına gümüşten yapılmış zarf geçirilmiştir. Bu parçanın üzerinde hasır örgü ve kıvrım dallar bulunur. Ayrıca üzerinde yazıya benzer süslemeler görülmektedir. Topuz kısmında palmet motifi ve dal bezemeler vardır. Horozu çakmak taşlı tipindedir. Kabza kısmı üzerindeki madeni parçalar üzerinde de kabartma motifler yer almaktadır. Tetik siperliği üzerinde de süslemeler görülür. Ahşap parça üzerindeki süslemeler zamanla bozulmuştur. Madeni parçaların oksitlenmesi ve dökülmesi sonucu bezemelerin bir kısmı çözülememiştir.

FOTOĞRAF :60: 30 Numaralı Silah Görünüm

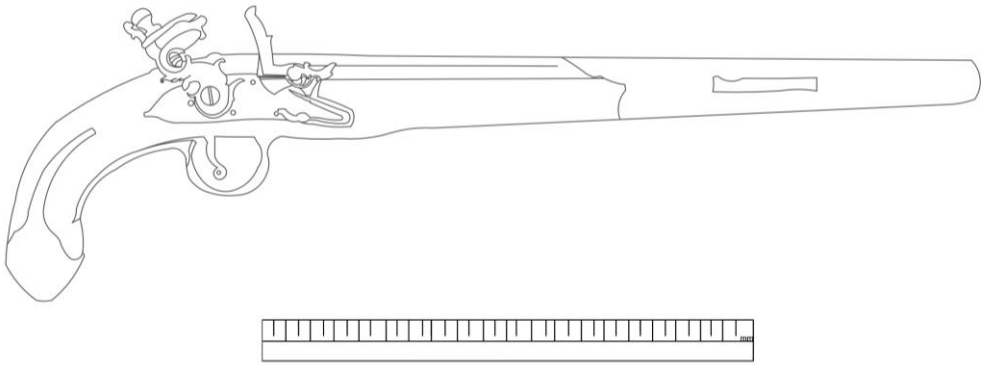
FOTOĞRAF :61: 30 Numaralı Silah Detay

FOTOĞRAF :62: 30 Numaralı Silah Detay

FOTOĞRAF :63: 30 Numaralı Silah Detay

ÇİZİM : 30: 30 Numaralı Silah Çizim (Keziban Nihal Alçın)

KATALOG : 31

FOTOĞRAF : 64

ÇİZİM :31

ENVANTER : 4785

VARSA ESKİ NOSU: 1302

ESERİN ADI: Tabanca Kapsüllü

MÜZEDEKİ YERİ: Depo

MÜZEYE GELİŞ TARİHİ: 21.07.1964

MÜZEYE GELİŞ ŞEKLİ: Askeri Müzeden Devir

DÖNEMİ: 18.yy

HAMMADDESİ: Namlu, mekanizma, tetik siperliği, demir

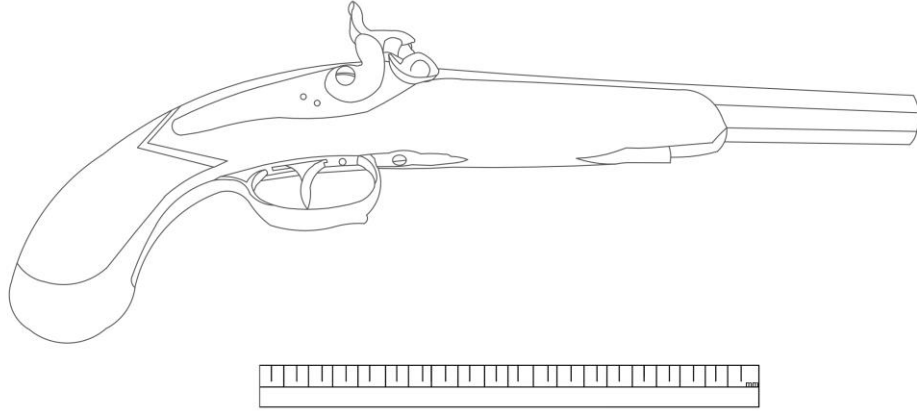
Kabza, ahşap

ÖLÇÜLERİ: 44 cm

AYRINTILI TANIM: Çelik ve ahşap malzemeden yapılmıştır. Sekizgen yüzlü namlu, boru şeklinde olup kundağa yerleştirilmiştir. Ateşleme tertibatı kapsüllü tiptedir. Kundak ve kabza kısımları ahşap malzemeden yapılmıştır. Kabza üzerinde kafes şeklinde süsleme vardır. Ayrıca tetik siperliği üzerinde horoz kapağında kıvrım dal ve yapraklar yer almaktadır. Harbi deliği mevcut olup harbisi noksandır. Koyu renkli lakelidir.

FOTOĞRAF :64: 31 Numaralı Silah Görünüm

ÇİZİM : 31: 31 Numaralı Silah Çizim (Keziban Nihal Alçın)

KATALOG : 32

FOTOĞRAF : 65

ÇİZİM : 32

ENVANTER : 4788

VARSA ESKİ NOSU: 1305

ESERİN ADI: Tabanca Kapsüllü

MÜZEDEKİ YERİ: Depo

MÜZEYE GELİŞ TARİHİ: 21.07.1964

MÜZEYE GELİŞ ŞEKLİ: Askeri Müzeden Devir

DÖNEMİ: 18.yy

HAMMADDESİ: Namlu, mekanizma, tetik siperliği, demir

Kabza, ahşap

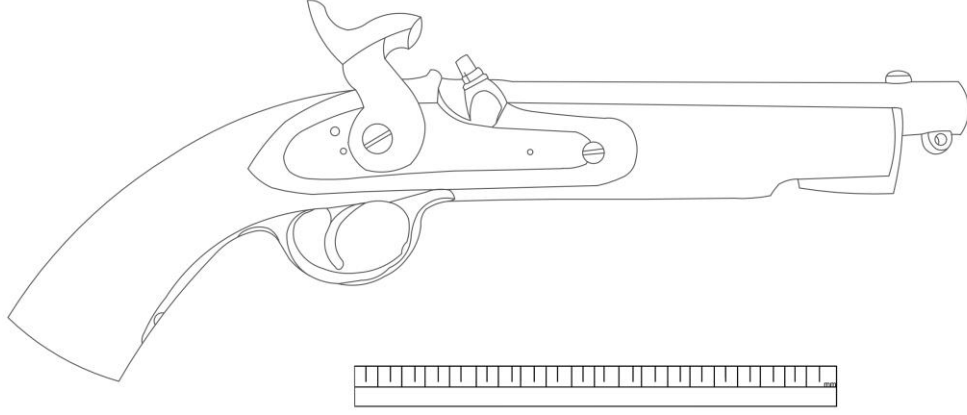
Tetik siperliği ve namlu ağzı pirinç

ÖLÇÜLERİ: 41 cm.

AYRINTILI TANIM: Demir ahşap ve pirinç malzemelerden yapılmıştır. Silindirik şekilli boru tipinde namlu ahşap kundağa yerleştirilmiştir. Namlu üzerinde gez ve arpacık yer almaktadır. Ayrıca namlu ucunda deliği olan bir halka bulunur. Ateşleme tertibatı kapsüllü tiptedir. Tetik korkuluğu ve harbi ağızlığı kabza arkasındaki pirinçten yapılmış olup ağaç kundağa vidalanmıştır. Arka kapak üzerinde yüzük şeklinde demirden halka mevcuttur. Koyu renk vernikli ahşap üzerinde ezik ve çentikler meydana gelmiştir.

FOTOĞRAF :65: 32 Numaralı Silah Görünüm

ÇİZİM : 32: 32 Numaralı Silah Çizim (Keziban Nihal Alçın)

KATALOG : 33

FOTOĞRAF : 66, 67

ÇİZİM : 33

ENVANTER : 4795

VARSA ESKİ NOSU: 1313

ESERİN ADI: Tabanca Kapsüllü

MÜZEDEKİ YERİ: Depo

MÜZEYE GELİŞ TARİHİ:21.07.1964

MÜZEYE GELİŞ ŞEKLİ: Askeri Müzeden Devir

DÖNEMİ: 20.yy

HAMMADESİ: Namlu, mekanizma, tetik siperliği, demir

Kabza, ahşap

ÖLÇÜLERİ: 41 cm

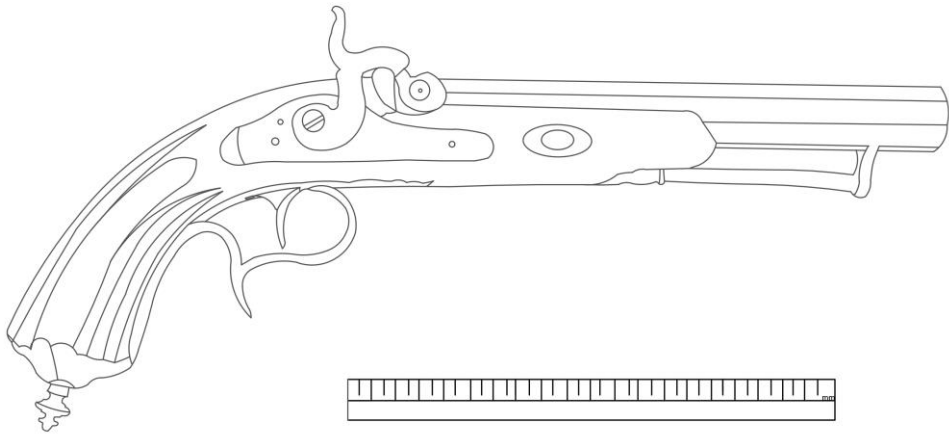
AYRINTILI TANIM: Ahşap ve demir malzemeden yapılmıştır. Sekizgen yüzlü namlu kundağa yerleştirilmiştir. Namlu üzerinde gez ve arpacık vardır. Ateşleme tertibatı kapsüllü tiptedir. Tetik siperliği ve kabza ucu demir malzeme ile kaplanmıştır. Harbisi vardır. Demir aksam üzerinde küçük boyutlu kıvrım dal bezemeler vardır. Ahşap kabza üzerinde oyma ve kabartma rumi motifler yer almaktadır. Koyu renk vernik boyalıdır.

FOTOĞRAF :66: 33 Numaralı Silah Görünüm

FOTOĞRAF :67: 33 Numaralı Silah Detay

ÇİZİM : 33: 33 Numaralı Silah Çizim (Keziban Nihal Alçın)

KATALOG : 34

FOTOĞRAF : 68

ÇİZİM : 34

ENVANTER : 4796

VARSA ESKİ NOSU: 1314

ESERİN ADI: Tabanca Kapsüllü

MÜZEDEKİ YERİ: Sergi

MÜZEYE GELİŞ TARİHİ: 21.07.1964

MÜZEYE GELİŞ ŞEKLİ: Askeri Müzeden Devir

DÖNEMİ: 18.yy

HAMMADDESİ: Namlu, mekanizma, tetik siperliği, demir

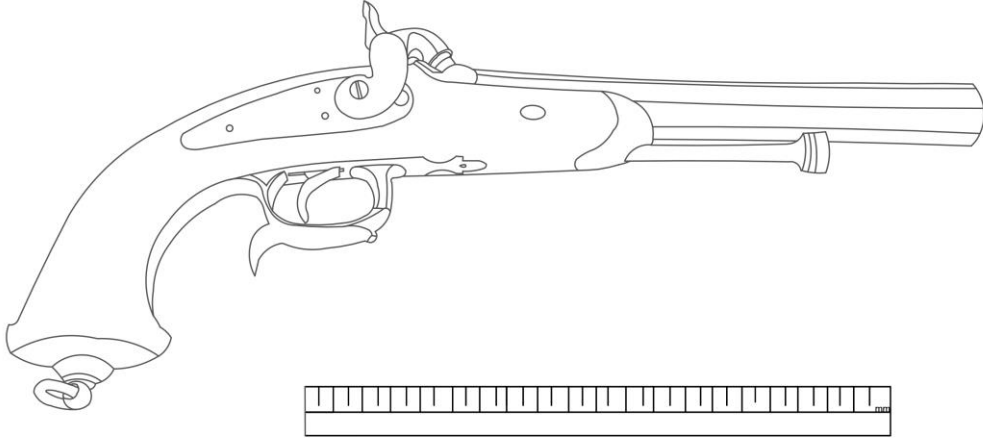
Kabza, ahşap

ÖLÇÜLERİ: 43.5 cm

AYRINTILI TANIM: Ahşap ve demir malzemeden yapılmıştır. Sekizgen yüzlü namlu yarım kundak üzerine yerleştirilmiştir. Ateşleme tertibatı kapsüllü tiptedir. Tetik korkuluğu ve kabza arkası kapağı demir levha ile kapatılmıştır. Ucunda halka vardır. Kabzanın sırtı çok ince kafes şeklinde işlenmiştir. Horoz kaidesinde Latin harfleriyle yazılmış yazı bulunur ancak okunamamıştır.

FOTOĞRAF :68: 34 Numaralı Silah Görünüm

ÇİZİM : 34: 34 Numaralı Silah Çizim (Keziban Nihal Alçın)

KATALOG : 35

FOTOĞRAF : 69

ÇİZİM : 35

ENVANTER : 4808

VARSA ESKİ NOSU: 0928

ESERİN ADI: Çakmaklı Tabanca

MÜZEDEKİ YERİ: Depo

MÜZEYE GELİŞ TARİHİ: 14.05.1991

MÜZEYE GELİŞ ŞEKLİ: Hediye-Hasan Hüseyin Gökdağ- Konya

DÖNEMİ: 20. yy

HAMMADDESİ: Namlu, mekanizma, tetik siperliği, demir

Kabza, ahşap

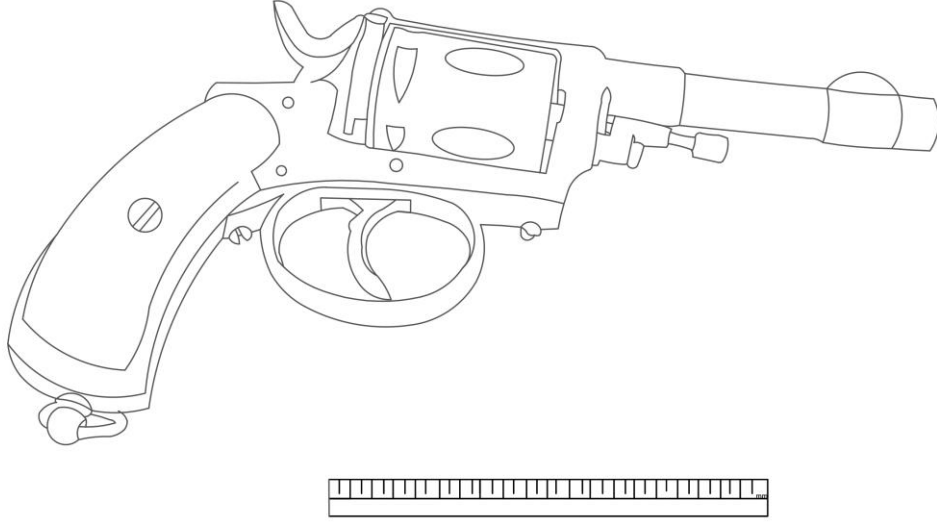
ÖLÇÜLERİ: 21.5 cm

AYRINTILI TANIM: Demir malzemeden yapılmıştır. Kabzası ahşaptandır. Toplu şeklinde tabir edilen mekanizma arızalıdır. Topuzun alt kısmında 40 sayısı ile üst kısmında

paslanmadan dolayı okunamayan bir sayı vardır. Oldukça paslı durumdadır. Kabzanın alt kısmında askı halkası vardır.

FOTOĞRAF :69: 35 Numaralı Silah Görünüm

ÇİZİM : 35: 35 Numaralı Silah Çizim (Keziban Nihal Alçın)

KATALOG : 36

FOTOĞRAF : 70, 71

ÇİZİM : 36

ENVANTER : 5156

VARSA ESKİ NOSU: 1771

ESERİN ADI: Tabanca Çakmaklı

MÜZEDEKİ YERİ: Depo

MÜZEYE GELİŞ TARİHİ: 26.02.1967

MÜZEYE GELİŞ ŞEKLİ: Satın alma- Himmet Büyükavcı

DÖNEMİ: 19.yy

HAMMADESİ: Namlu, mekanizma, tetik siperliği, demir

Kabza, ahşap

Tetik siperliği ve dipçik pirinç

ÖLÇÜLERİ: 46.5 cm.

AYRINTILI TANIM: Demir ahşap ve pirinç malzemeden yapılmıştır. Namlu ahşap kundak üzerine yerleştirilmiştir. Sırtında gümüş tel kakma süsleme vardır. Ahşap kundak siyah renk

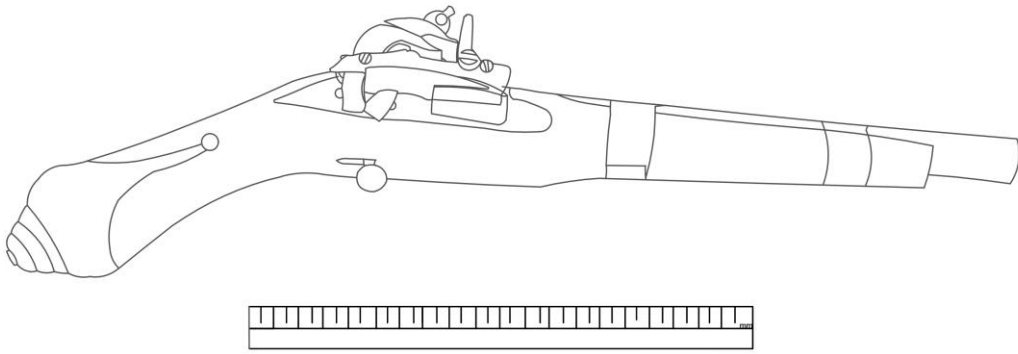
boyalıdır. Kabza ucunda topuz şeklinde pirinç kapak yerleştirilmiştir. Bozulmalar nedeniyle desenler çözümlenememiştir. Ancak ana hatlarıyla kıvrım dal bezemelerin içerisine yerleştirilmiş çiçek motifleri olduğu söylenebilir. Pirinç kapak kabartma bitkisel bezemelidir. Ateşleme tertibatı çakmak taşlı tiplidir. Namlu kundak üzerine iki adet bilezik geçirilmiştir.

FOTOĞRAF :70: 36 Numaralı Silah Görünüm

FOTOĞRAF :71: 36 Numaralı Silah Detay

ÇİZİM : 36: 36 Numaralı Silah Çizim (Keziban Nihal Alçın)

KATALOG : 37

FOTOĞRAF : 72

ÇİZİM : 37

ENVANTER : 5158

VARSA ESKİ NOSU: 1771

ESERİN ADI: Tabanca Kapsüllü

MÜZEDEKİ YERİ: Depo

MÜZEYE GELİŞ TARİHİ: 26.02.1967

MÜZEYE GELİŞ ŞEKLİ: Satın Alma- Himmet Büyükavcı

DÖNEMİ: 18.yy

HAMMADESİ: Namlu, mekanizma, tetik siperliği, demir
Kabza, ahşap

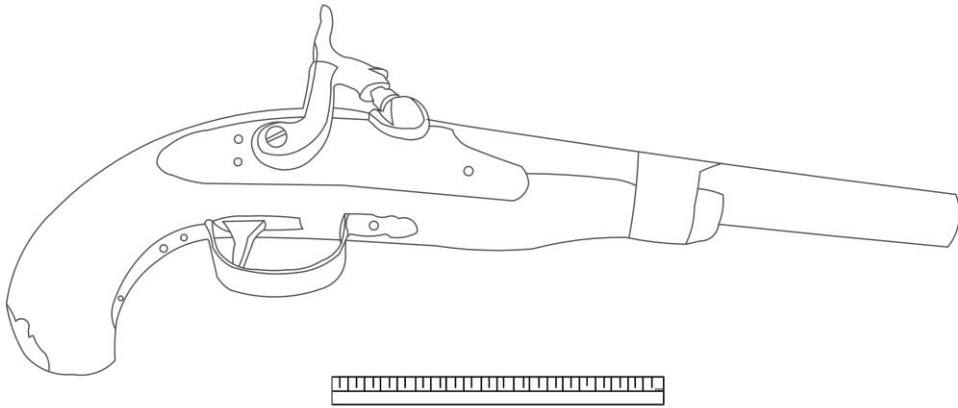
ÖLÇÜLERİ: Uzunluk 38 cm.

Namlu uzunluğu 20.5

AYRINTILI TANIM: Demir ve ahşap malzemeden yapılmıştır. Silindirik namlu yarım ahşap kundak üzerine yerleştirilmiştir. Üzerindeki süslemeler belirsiz haldedir. Kabza hafif eğri olup ucunda metal bir süsleme vardır. Ateşleme tertibatı kapsüllü tipe olup kapak üzerinde bitkisel süslemeler yer almaktadır. Ahşap kısmın üzeri boyalıdır.

FOTOĞRAF :72: 37 Numaralı Silah Görünüm

ÇİZİM : 37: 37 Numaralı Silah Çizim (Keziban Nihal Alçın)

KATALOG : 38

FOTOĞRAF : 73, 74

ÇİZİM : 38

ENVANTER : 5159

VARSA ESKİ NOSU: 1771

ESERİN ADI: Tabanca Çakmaklı

MÜZEDEKİ YERİ: Depo

MÜZEYE GELİŞ TARİHİ: 26.02.1967

MÜZEYE GELİŞ ŞEKLİ: Satın Alma- Himmet Büyükcavcı

DÖNEMİ: 19.yy

HAMMADDESİ: Namlu, mekanizma, tetik siperliği, demir

Kabza, ahşap

ÖLÇÜLERİ: 52 cm

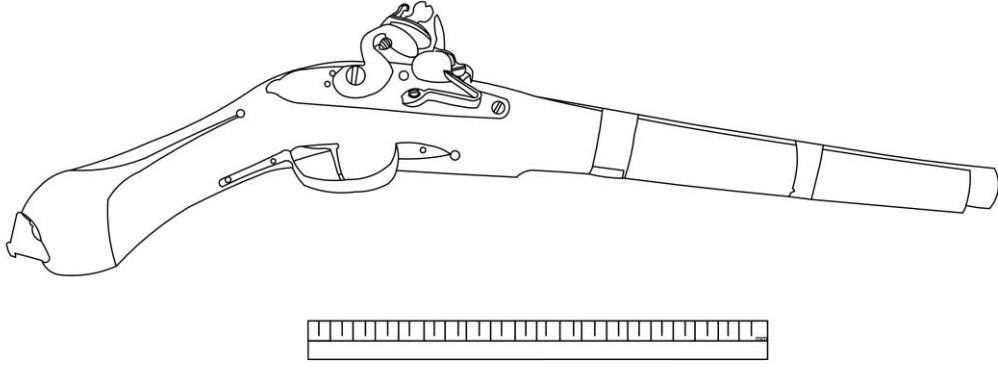
AYRINTILI TANIM: Demir ve ahşap malzemeden yapılmıştır. Silindirik namlu kundak üzerine yerleştirilmiştir. Üzerindeki süsleme belirsiz haldedir. Kabza hafif eğri olup ucunda üzeri süslemeli topuz şeklinde kapak vardır. Topuz üzerindeki süslemelerde yarım daireler şeklinde dal motifleri görülmektedir. Ateşleme tertibatı çakmak taşlı olup barutluk yayı sonradan takılmıştır. Kundak üzerinde iki adet sac kelepçe takılıdır. Ahşap kısmın üzeri siyah boyalıdır.

FOTOĞRAF :73: 38 Numaralı Silah Görünüm

FOTOĞRAF :74: 38 Numaralı Silah Detay

ÇİZİM : 38: 38 Numaralı Silah Çizim (Keziban Nihal Alçın)

KATALOG : 39

FOTOĞRAF : 75

ÇİZİM : 39

ENVANTER : 5165

VARSA ESKİ NOSU: 1771

ESERİN ADI: Tabanca Çakmaklı

MÜZEDEKİ YERİ: Sergi

MÜZEYE GELİŞ TARİHİ: 26.02.1967

MÜZEYE GELİŞ ŞEKLİ: Satın Alma –Himmet Büyükavcı

DÖNEMİ: 19.yy

HAMMADDESİ: Namlu, mekanizma, tetik siperliği, demir

Kabza, ahşap

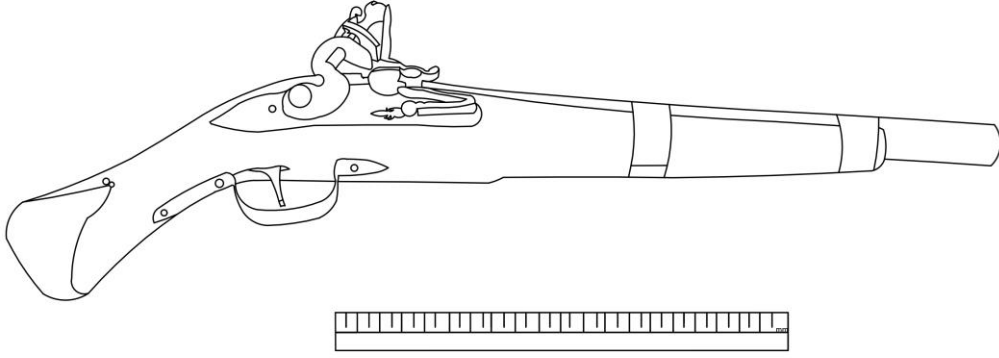
ÖLÇÜLERİ: Uzunluk 47.5 cm

Namlu uzunluğu 30 cm.

AYRINTILI TANIM: Demir ve ahşap malzemeden yapılmıştır. Namlu ahşap bir kundak üzerine yerleştirilmiştir. Üzerinde iki adet kelepçe vardır. Kabza ucu topuz şeklinde olup pirinç kapakla süslenmiştir. Ateşleme tertibat çakmak taşlıdır. Ahşap kısmın yüzeyi siyah renkli boyalıdır. Madeni kısımlarda oksitlenme vardır.

FOTOĞRAF :75: 39 Numaralı Silah Görünüm

ÇİZİM : 39: 39 Numaralı Silah Çizim (Keziban Nihal Alçın)

KATALOG : 40

FOTOĞRAF : 76, 77

ÇİZİM : 40

ENVANTER : 6186

VARSA ESKİ NOSU: --

ESERİN ADI: Çakmaklı Tabanca

MÜZEDEKİ YERİ: Depo

MÜZEYE GELİŞ TARİHİ: 12.06.2002

MÜZEYE GELİŞ ŞEKLİ: Müsadere (Muammer Alıcıgüzel) (Beyşehir Adli Emanetinden)

2000/54

DÖNEMİ: 20.yy

HAMMADDESİ: Namlu, mekanizma, tetik siperliği, demir

Kabza, ahşap

Süsleme nikelaj

ÖLÇÜLERİ: Uzunluk 28 cm.

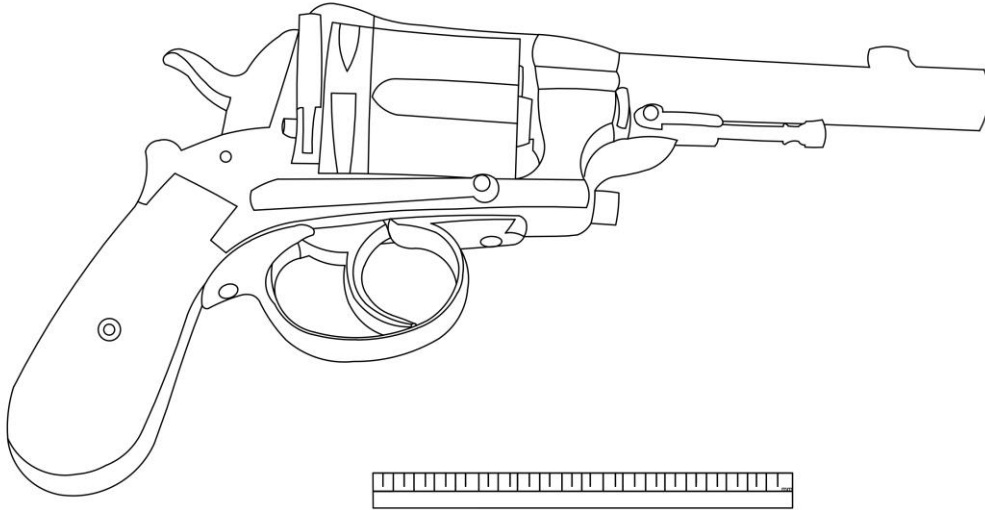
AYRINTILI TANIM: Demir malzemeden yapılmış beş toplu tabancadır. Madeni kısım üzeri nikelajlıdır. Topunda tetik muhafazasında ve gövde altında namlu üzerinde bitkisel motif ve armalar kazınmıştır. Kabzası sarı renkli olup bir perçinle karşılıklı olarak iki parça tutturulmuştur. Nikelajlı bölümlerde dökülmeler ve paslanmalar vardır. Topun altında gövde üzerinde baskı olarak ‘...TENEGRO PATENT’ yazısı vardır. Tam halinin Montenegro Patent olması beklenen bu yazıya bakılarak bugün ismi Karadağ olan bölgede üretildiği söylenebilir. Kabzayı çevreleyen metal plakanın altında askı halkası vardır.

FOTOĞRAF :76: 40 Numaralı Silah Görünüm

FOTOĞRAF :77: 40 Numaralı Silah Detay

ÇİZİM : 40: 40 Numaralı Silah Çizim (Keziban Nihal Alçın)

KATALOG : 41

FOTOĞRAF : 78

ÇİZİM : 41

ENVANTER : 6187

VARSA ESKİ NOSU: --

ESERİN ADI: Çakmaklı Tabanca

MÜZEDEKİ YERİ: Depo

MÜZEYE GELİŞ TARİHİ: 12.06.2002

MÜZEYE GELİŞ ŞEKLİ: Müsadere (Muammer Alıcıgüzel) (Beyşehir Adli Emanetinden)
2000/54

DÖNEMİ: 20 yy.

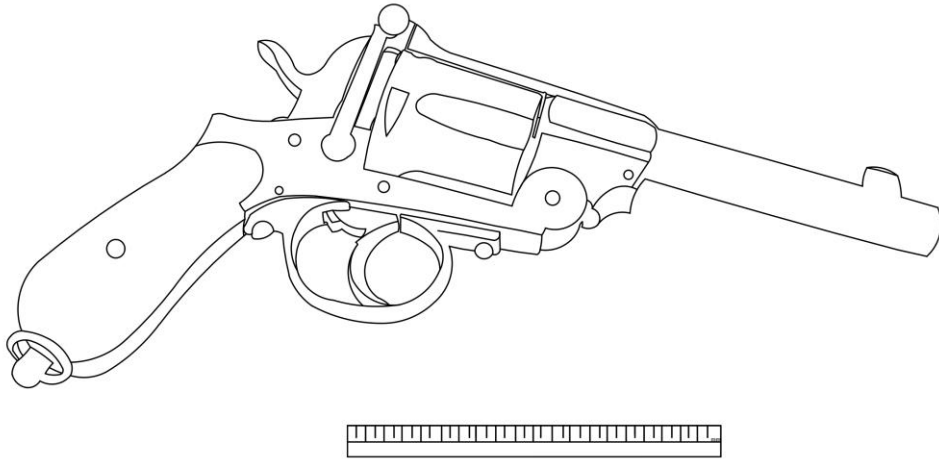
HAMMADDESİ: Namlu, mekanizma, tetik siperliği, demir
Kabza, ahşap

ÖLÇÜLERİ: Uzunluk 30 cm.

AYRINTILI TANIM: Madeni malzemeden yapılmış beş toplu tabancadır. Topun arka kısmında açılmasını sağlayan karşılıklı mandallar bulunmaktadır. Top üzerinde ve gövdenin muhtelif yerlerinde çizgisel ve bitkisel bezemeler vardır. Topla namlu arasında gövdede 'PHG MURT' yazısı ile altında menteşe vidasının üst kısmında 1911 tarihi vardır. Sap kısmı siyah renkli ortadan vida ile birbirine bağlanmaktadır. Kabza üzerinde kazıma kafes ve rozet motifi vardır. Kabza altında askı halkası yer almaktadır. Madeni kısımlarda paslanma mevcuttur.

FOTOĞRAF :78: 41 Numaralı Silah Görünüm

ÇİZİM : 41: 41 Numaralı Silah Çizim (Keziban Nihal Alçın)

KATALOG : 42

FOTOĞRAF : 79

ÇİZİM : 42

ENVANTER : 6251

VARSA ESKİ NOSU: --

ESERİN ADI: Çakmaklı Tabanca

MÜZEDEKİ YERİ: Depo

MÜZEYE GELİŞ TARİHİ: 23.03.2004

MÜZEYE GELİŞ ŞEKLİ: Hediye- Mustafa Okutucu

DÖNEMİ: 20.yy

HAMMADDESİ: Namlu, mekanizma, tetik siperliği, demir

Kabza, ahşap

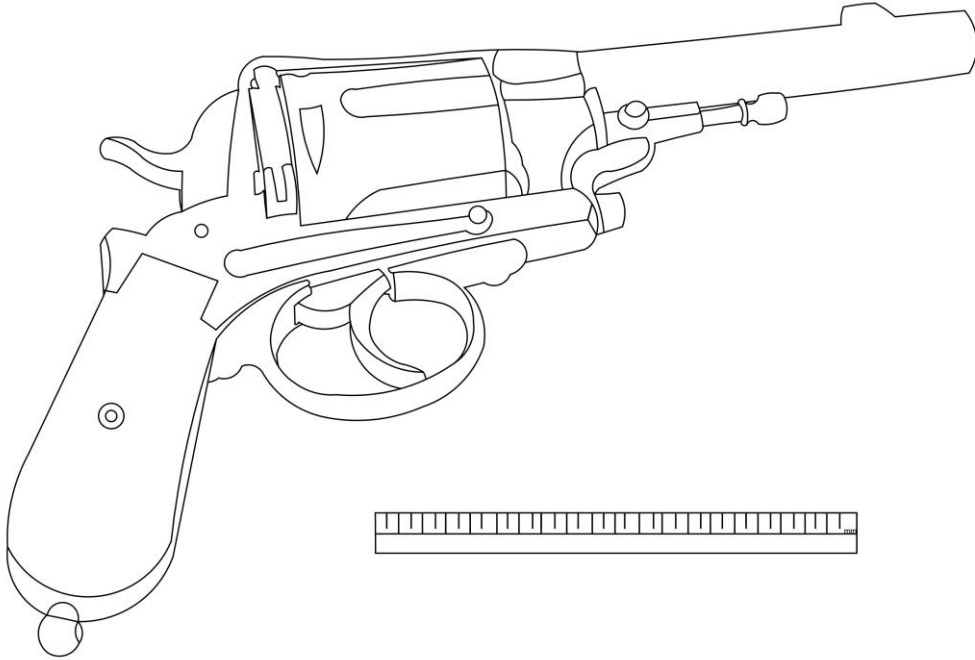
Süsleme kemik

ÖLÇÜLERİ: Uzunluk 28.5 cm

AYRINTILI TANIM: Madeni malzemeden yapılmış beş toplu tabancadır. Namlu altında topu sabitleyen milli mekanizma vardır. Etrafı madeni çerçevesi ve alt kısmı topuz şeklindedir. Madeni çerçevenin iki tarafına yerleştirilmiş açık sarı renkli boynuz ortada bir perçin ile birbirine sabitlenmiştir. Bütün madeni kısımlar yer yer paslı durumdadır.

FOTOĞRAF :79: 42 Numaralı Silah Görünüm

ÇİZİM : 42: 42 Numaralı Silah Çizim (Kaziba Nihal Alçın)

KATALOG : 43

FOTOĞRAF : 80

ÇİZİM : 43

ENVANTER : 6325

VARSA ESKİ NOSU: ---

ESERİN ADI: Çakmaklı Tabanca

MÜZEDEKİ YERİ: Depo

MÜZEYE GELİŞ TARİHİ:10.11.2004

MÜZEYE GELİŞ ŞEKLİ: Büyük Asliye Ceza Mahkemesi Kararıyla Nakil-Ahmet Ali Özüdoğru-Emrullah Akgül- Ahmet Bakır'dan Müsadere

DÖNEMİ: 20.yy

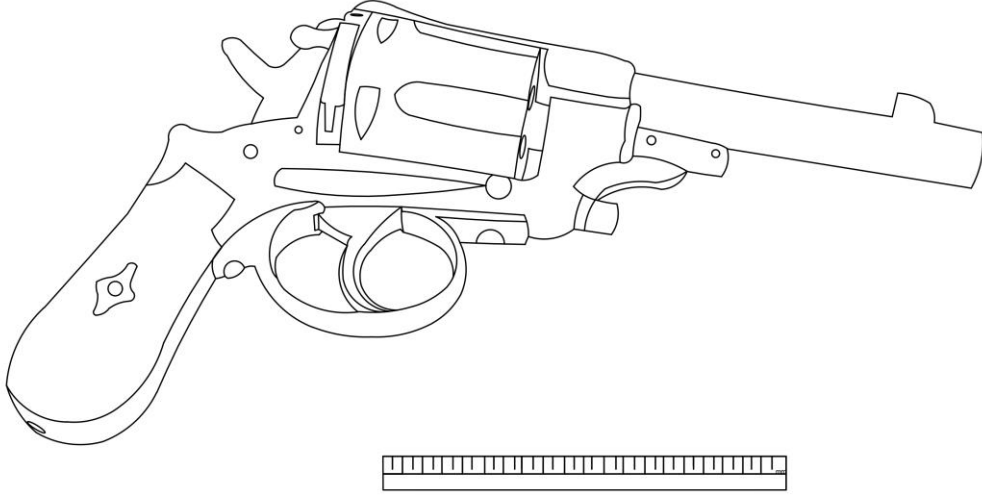
HAMMADDESİ: Namlu, mekanizma, tetik siperliği, demir
Kabza, ahşap

ÖLÇÜLERİ: Uzunluk 28 cm.

AYRINTILI TANIM: Kabza kısmının kapakları ahşaptan, diğer kısımlar tamamen demirden yapılmıştır. Toplu tabancadır ve yüzey çok paslı durumdadır.

FOTOĞRAF :80: 43 Numaralı Silah Görünüm

ÇİZİM : 43: 43 Numaralı Silah Çizim (Keziban Nihal Alçın)

KATALOG : 44

FOTOĞRAF : 81, 82, 83

ÇİZİM : 44

ENVANTER : 6643

VARSA ESKİ NOSU: ---

ESERİN ADI: Çakmaklı Tabanca

MÜZEDEKİ YERİ: Depo

MÜZEYE GELİŞ TARİHİ: 30.10.2009

MÜZEYE GELİŞ ŞEKLİ: Hadim Asliye Ceza Mahkemesi Müsadere Kararıyla Müsadere

DÖNEMİ: 19. yy

HAMMADDESİ: Namlu, mekanizma, tetik siperliği, demir

Kabza, ahşap alüminyum

ÖLÇÜLERİ: Uzunluk 25 cm.

AYRINTILI TANIM: Demir malzemeden yapılmış toplu tabancadır. Ana zeminde ve top üzerinde kazıma şekilde kıvrım dallar ve yapraklar vardır. Kabzasına alüminyum döküm plakalar monte edilmiştir. Bu plakalara kazınmış av sahnesi görülmektedir. Kabza altında asma halkası bulunmaktadır. Toplu kısımda ve gövdede '1237' tarihi basılıdır. Bütün yüzeyde kararmalar mevcuttur.

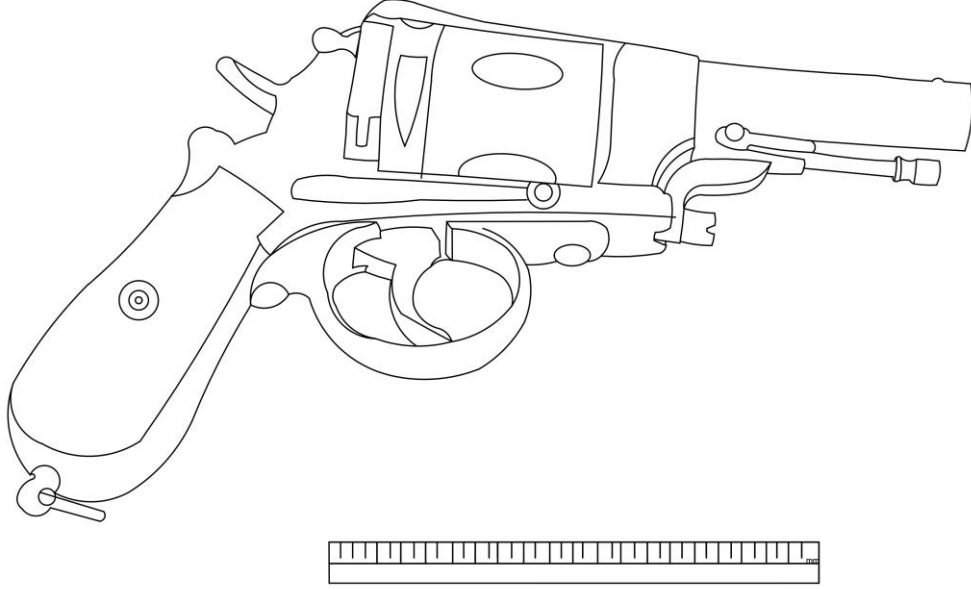
FOTOĞRAF :81: 44 Numaralı Silah Görünüm

FOTOĞRAF :82: 44 Numaralı Silah Detay

FOTOĞRAF :83: 44 Numaralı Silah Detay

ÇİZİM : 44: 44 Numaralı Silah Çizim (Keziban Nihal Alçın)

KATALOG : 45

FOTOĞRAF : 84, 85

ÇİZİM : 45

ENVANTER : 557

VARSA ESKİ NOSU: 470

ESERİN ADI: Çakmaklı Tüfek

MÜZEDEKİ YERİ: Depo

MÜZEYE GELİŞ TARİHİ: 1983

MÜZEYE GELİŞ ŞEKLİ: Eski Müzeden Nakil

DÖNEMİ: 19.yy

HAMMADESİ: Namlu, mekanizma, tetik siperliği, demir

Kabza, ahşap

Süsleme pirinç

ÖLÇÜLERİ: Uzunluk 135cm

Namlu uzunluk 100cm

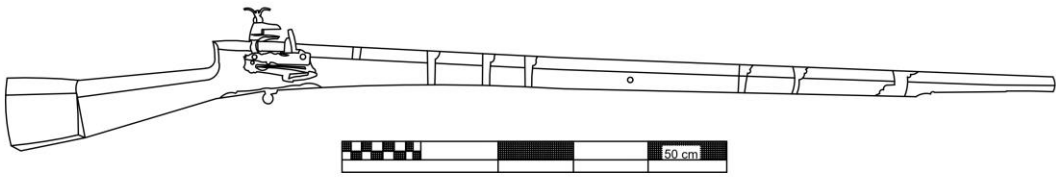
AYRINTILI TANIM: Dipçik kısmı iki parça ahşaptan yapılmış olup tek parça yuva içerisinde, madeni çokgen silindirik namlu yerleştirilmiştir. Ateşleme tertibatı madeni olup pres kabartma tekniğinde kıvrım dal süslemelidir. Tetik tertibatı sipersiz, topuz şeklindedir. Tetik yuvası etrafı süslemeli plaka ile kaplanmıştır. Namlu üzerinde, alttaki ahşap kısımla bağlantıyı sağlayan yedi adet süslemeli madeni bilezik olup bir adedi eksiktir. Dipçik iki parça halinde köşeli olup alt kısmında birleşmeyi sağlayan madeni plaka eksiktir. Bütün yüzeyde kararmalar olup yıpranmış durumdadır.

FOTOĞRAF :84: 45 Numaralı Silah Görünüm

FOTOĞRAF :85: 45 Numaralı Silah Detay

ÇİZİM : 45: 45 Numaralı Silah Çizim (Keziban Nihal Alçın)

KATALOG : 46

FOTOĞRAF : 86, 87

ÇİZİM : 46

ENVANTER : 558

VARSA ESKİ NOSU: 471

ESERİN ADI: Çakmaklı Tüfek

MÜZEDEKİ YERİ: Sergi

MÜZEYE GELİŞ TARİHİ: 1983

MÜZEYE GELİŞ ŞEKLİ: Eski Müze Nakil

DÖNEMİ: 19.yy

HAMMADDESİ: Namlu, mekanizma, tetik siperliği, demir

Kabza, ahşap

Süsleme pirinç

ÖLÇÜLERİ: Uzunluk 113cm

Namlu uzunluk 78cm

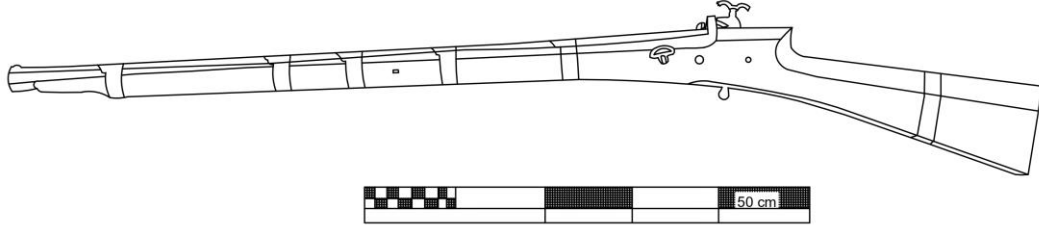
AYRINTILI TANIM: Dipçik kısmı iki parça ahşaptan yapılmış olup, tek parça ahşap yuva içerisinde madeni çokgen silindirik namlu beş adet pirinç bilezikle bağlanarak oluşturulmuştur. Ateşleme ve tetik tertibatı madenidir. Tetik sipersiz topuz şeklinde olup tetik yuvası etrafında süslemeli pirinçten plaka monte edilmiştir. Dipçik iki parça köşeli şekilli olup birleştiği yerde ve sırtta bezemeli pirinç plakalar vardır. Plakalarda eğilmeler ve ayrılmalar mevcuttur.

FOTOĞRAF :86: 46 Numaralı Silah Görünüm

FOTOĞRAF :87: 46 Numaralı Silah Detay

ÇİZİM : 46: 46 Numaralı Silah Çizim (Kazıban Nihal Alçın)

KATALOG : 47

FOTOĞRAF : 88, 89, 90

ÇİZİM : 47

ENVANTER : 559

VARSA ESKİ NOSU: 472

ESERİN ADI: Çakmaklı Tüfek

MÜZEDEKİ YERİ: Sergi

MÜZEYE GELİŞ TARİHİ: 1983

MÜZEYE GELİŞ ŞEKLİ: Eski Müzeden Nakil

DÖNEMİ: 19.yy

HAMMADDESİ: Namlu, mekanizma, tetik siperliği, demir

Kabza, ahşap

Süsleme pirinç, fildişi, madeni

ÖLÇÜLERİ: Uzunluk 106cm

Namlu uzunluk 73cm

AYRINTILI TANIM: Dipçik kısmı iki parça ahşaptan yapılmış olup tek parça yuva içerisinde madeni çokgen silindirik namlu dört adet üzeri bezemeli madeni bilezik ile bağlanarak oturtulmuştur. Ahşap kısmının namlu ucunun altında aynı şekilde süslemeli geniş madeni muhafazası vardır. Namlu ucunda ve başlangıcında çokgen gövde üzerinde bitkisel bezemeler vardır. Ateşleme ve tetik tertibatı madeni olup süslemelidir. Tetik sipersiz topuz şeklinde ve tetik yuvası etrafında oymalı madeni plaka vardır. Dipçik üzerinde dairesel ve bitkisel motifli madeni kakmalar ile yıldız motifli fildişi kuşak şeklinde kakmalar vardır. Kakmalarda dökülmeler olup madeni kısımlarda paslanmalar vardır.

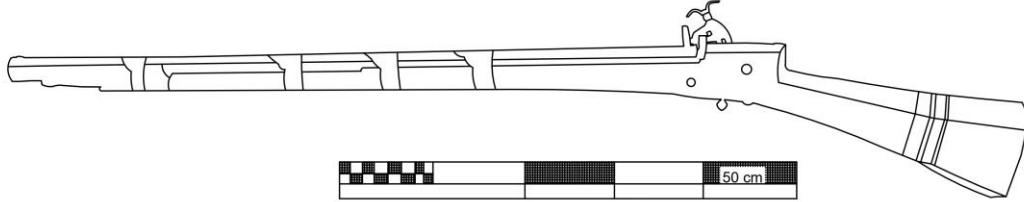
FOTOĞRAF :88: 47 Numaralı Silah Görünüm

FOTOĞRAF :89: 47 Numaralı Silah Detay

FOTOĞRAF :90: 47 Numaralı Silah Detay

ÇİZİM : 47: 47 Numaralı Silah Çizim (Kazıban Nihal Alçın)

KATALOG : 48

FOTOĞRAF : 91, 92

ÇİZİM : 48

ENVANTER : 1484

VARSA ESKİ NOSU: --

ESERİN ADI: Çakmaklı Tüfek

MÜZEDEKİ YERİ: Sergi

MÜZEYE GELİŞ TARİHİ: 07.11.1963

MÜZEYE GELİŞ ŞEKLİ: Satın Alma

DÖNEMİ: 19.yy

HAMMADDESİ: Namlu, mekanizma, tetik siperliği, demir

Kabza, ahşap

Süsleme pirinç

ÖLÇÜLERİ: Uzunluk 125cm

Namlu uzunluk 93,5cm

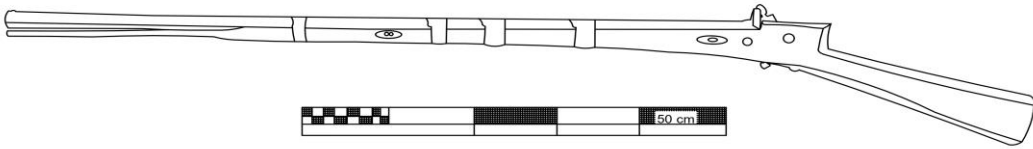
AYRINTILI TANIM: Dipçik kısmı iki paça ahşaptan olup, büyük yekpare ahşap yuva içerisine dört adet pirinç bilezikle, madeni çokgen silindirik namlu bağlanarak oturtulmuştur. Namlu üzeri kazıma ve kakma bitkisel motif süslemelidir. Ateşleme ve tetikleme tertibatı madeni olup tetiği sipersiz topuz şeklindedir. Tetik yuvası etrafı oymalı pirinç plaka kaplanmıştır. Ahşap yüzeyde ateşleme tertibatı kenarında ve dipçik kısmında birleşme noktasında kuşak şeklinde, dipçik arkasında stilize güneş ve yıldız şeklinde pirinç kakma plakalar monte edilmiştir. Namlu altında açılar yuvada sıkıştırma çubuğu olup takıldığı yuvanın uç kısmı kırıktır. Üzerine Arap harfleriyle “ Ameli Agop” yazısı ve “1268” tarihi yer almaktadır. Pirinç plakalarda dökülmeler, kırıklar ve eksikler olup ahşap yüzeyde yer yer çatlaklar mevcuttur.

FOTOĞRAF :91: 48 Numaralı Silah Görünüm

FOTOĞRAF :92: 48 Numaralı Silah Detay

ÇİZİM : 48: 48 Numaralı Silah Çizim (Keziban Nihal Alçın)

KATALOG : 49

FOTOĞRAF : 93, 94

ÇİZİM : 49

ENVANTER : 1501

VARSA ESKİ NOSU: --

ESERİN ADI: Çakmaklı Tüfek

MÜZEDEKİ YERİ: Depo

MÜZEYE GELİŞ TARİHİ: 28.01.1964

MÜZEYE GELİŞ ŞEKLİ: Satın Alma- Mustafa KOŞAN

DÖNEMİ: 20.yy

HAMMADDESİ: Namlu, mekanizma, tetik siperliği, demir

Kabza, ahşap

Süsleme pirinç, gümüş

ÖLÇÜLERİ: Uzunluk 95cm

Namlu uzunluk 57.5cm

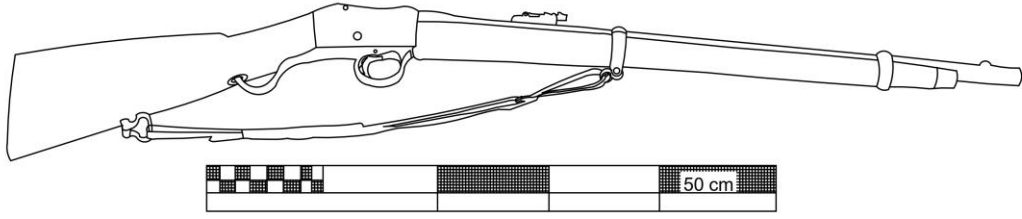
AYRINTILI TANIM: Dipçiği ve namlu yatağı ahşaptan; namlu, ateşleme ve tetik tertibatı madeni olup namlu yatağı iki madeni bilezikle bağlanmıştır. Silindirik namlu üzerinde nişangahı vardır. Namlu üzerinde fişek yuvası mevcut olup üst kısmı eksiktir. Dipçik ve namlu yuvası üzerinde oyma ve gümüş kakma bitkisel kıvrım dallı süslemeler bulunmaktadır. Ateşleme mekanizması ve namlunun başlangıcında madeni kakma süslemeler mevcuttur. Yıpranmış askı kayışı vardır. Kakmalarda dökülmeler, madeni kısımlarda paslanmalar meydana gelmiştir.

FOTOĞRAF :93: 49 Numaralı Silah Görünüm

FOTOĞRAF :94: 49 Numaralı Silah Detay

ÇİZİM : 49: 49 Numaralı Silah Çizim (Keziban Nihal Alçın)

KATALOG : 50

FOTOĞRAF : 95, 96

ÇİZİM : 50

ENVANTER : 1618

VARSA ESKİ NOSU: --

ESERİN ADI: Kapsüllü Tüfek

MÜZEDEKİ YERİ: Sergi

MÜZEYE GELİŞ TARİHİ: 12.10.1973

MÜZEYE GELİŞ ŞEKLİ: Ankara Arkeoloji Müzesinden Nakil

DÖNEMİ: 19.yy

HAMMADDESİ: Namlu, mekanizma, tetik siperliği, demir

Kabza, ahşap

Süsleme pirinç

ÖLÇÜLERİ: Uzunluk 126cm

Namlu uzunluk 88cm

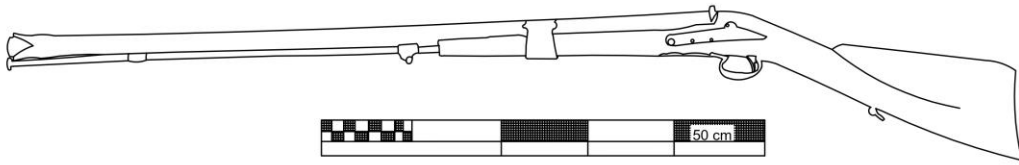
AYRINTILI TANIM: Namlusu, ateşleme ve tetik tertibatı madeni; dipçik kısmı yekpare ahşaptan yapılmıştır. Namlu çokgen kesitli pahlı olup uç ağız kısmı yılanbaşı şeklindedir. Namlunun dipçiğe yakın kısmı dairesel ve bitkisel motif süslemeli; orta kısmı enine eğri çizgi süslemeli ve çizgiler arası ve daire şekilli süslemeler madeni kakmalı olup bütün kakmalar dökülmüştür. Dipçik üzerinde namlu ile birleştiği noktada kıvrım dallı bitkisel kakma motifler olup çoğunluğu dökülmüştür. Dipçik sırtında yüzeysel kazıma kafes motif, yan yüzeylerden birinde ise yaprak, diğerinde de çiçek motifleri oyma tekniğiyle yapılmıştır. Namlu yuvası ile namlu piri bir bilezikle birbirine bağlanmıştır. Namlunun altına lehimlenen iki adet madeni bileziğe geçirilmiş ahşap sıkıştırma çubuğu vardır. Menteşeli askı halkaları olup askı kayışı ise eksiktir.

FOTOĞRAF :95: 50 Numaralı Silah Görünüm

FOTOĞRAF :96: 50 Numaralı Silah Detay

ÇİZİM : 50: 50 Numaralı Silah Çizim (Keziban Nihal Alçın)

KATALOG : 51

FOTOĞRAF : 97, 98, 99

ÇİZİM : 51

ENVANTER : 1928

VARSA ESKİ NOSU: 11031

ESERİN ADI: Çakmaklı Tüfek

MÜZEDEKİ YERİ: Sergi

MÜZEYE GELİŞ TARİHİ:13.12.1974

MÜZEYE GELİŞ ŞEKLİ: Topkapı Sarayı Müzesi Nakil

DÖNEMİ: 19.yy

HAMMADDESİ: Namlu, mekanizma, tetik siperliği, demir

Kabza, ahşap

Süsleme pirinç, altın

ÖLÇÜLERİ: Uzunluk 134cm

AYRINTILI TANIM: Dipçik ve namlu yatağı tek parça ahşaptan olup üzerine silindirik namlu yerleştirilmiştir. Namlu ucunda ve başlangıcında küçük çerçeveler içinde süslemeler olup namlu başlangıcında küçük çerçeve içinde Arap harfleriyle kabartma imza vardır. Dipçik köşeli olup üzerinde ay ve altı kollu rozet şeklinde yıldız ve enine bitkisel, örgü ve su motifleri kakma olarak plakalar halinde yapılmıştır. Namluyu ahşap yuvaya tutturan on adet üzeri bitkisel motifli bilezik bulunmaktadır. Tetik kısmı topuz şeklinde olup alt kısmında madeni bir tamir izi vardır. Harbisi yoktur. Ahşap kısımlar kahverengi boyalı olup boyalarda sıyrılmalar, kakmalarda dökülmeler vardır. Altın yaldızlarda yer yer silinmeler mevcuttur.

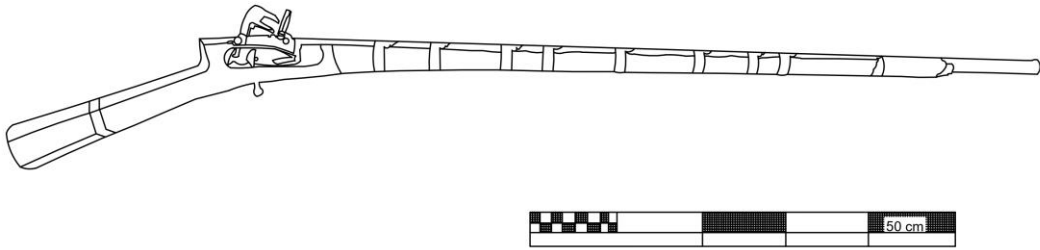
FOTOĞRAF :97: 51 Numaralı Silah Görünüm

FOTOĞRAF :98: 51 Numaralı Silah Detay

FOTOĞRAF 99: 51 Numaralı Silah Detay

ÇİZİM : 51: 51 Numaralı Silah Çizim (Keziban Nihal Alçın)

KATALOG : 52

FOTOĞRAF : 100, 101, 102

ÇİZİM : 52

ENVANTER : 1929

VARSA ESKİ NOSU: 11032

ESERİN ADI: Çakmaklı Tüfek

MÜZEDEKİ YERİ: Sergi

MÜZEYE GELİŞ TARİHİ: 13.12.1974

MÜZEYE GELİŞ ŞEKLİ: Topkapı Saray Müzesinden Nakil

DÖNEMİ: 19.yy

HAMMADDESİ: Namlu, mekanizma, tetik siperliği, demir

Kabza, ahşap

Süsleme pirinç, altın

ÖLÇÜLERİ: Uzunluk 130 cm

AYRINTILI TANIM: Dipçik ve namlu yatağı tek parça ahşaptan olup üzerine madeni silindirik namlu yerleştirilmiştir. Namluda altın yaldızla rozet ve bitkisel süslemeler vardır. Arap harfleriyle imza olup imza okunamamıştır. Altın yaldızlarda yer yer silinmeler vardır. Dipçik köşeli, tetik kısmı topuz şeklindedir. Namlu yatağı kenarında su şeklinde dilimli ve püskül şekilli, dipçik üzerinde girift bitkisel motifli plakalar halinde kakmalar vardır. Namlu ile yatağı birbirine bağlayan üzeri bitkisel motifli iki adet bilezik bulunmaktadır. Kakmalarda dökülmeler olup ahşap kısım kahverengi boyalıdır. Yer yer boyalarında dökülmeler görülmektedir.

FOTOĞRAF :100: 52 Numaralı Silah Görünüm

FOTOĞRAF :101: 52 Numaralı Silah Detay

FOTOĞRAF :102: 52 Numaralı Silah Detay

ÇİZİM : 94: 52 Numaralı Silah Çizim (Keziban Nihal Alçın)

KATALOG : 53

FOTOĞRAF : 103, 104

ÇİZİM : 53

ENVANTER : 3296

VARSA ESKİ NOSU: --

ESERİN ADI: Çakmaklı Tüfek

MÜZEDEKİ YERİ: Depo

MÜZEYE GELİŞ TARİHİ: 15.5.1985

MÜZEYE GELİŞ ŞEKLİ: Satın alma- Kasım Büyükerkek

DÖNEMİ: 19.yy

HAMMADDESİ: Namlu, mekanizma, tetik siperliği, demir

Kabza, ahşap

Süsleme pirinç

ÖLÇÜLERİ: Uzunluk 151.5 cm

Namlu uzunluğu 109.5 cm

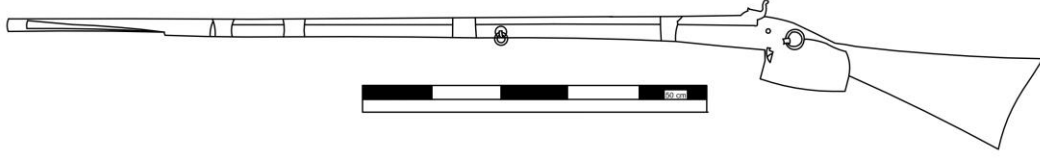
AYRINTILI TANIM: Madeni ve ahşap malzemeler kullanılarak yapılmıştır. Dipçik ve kundak kısmı ahşaptan, tetik, ateşleme tertibatı ve namlu demirden yapılmıştır. Namluyu kabzaya bağlayan levha şeritler pirinçten yapılmıştır. Tetik siperliği devamı olan demir çubuk dipçiğin üç tarafını dolaşarak üstte ateşleme tertibatı yanında son bulmaktadır. Dipçik simetrik olarak kabartma olarak yapılmış bitkisel bezemelerle ve çark motifleriyle bezenmiştir. Tetik tertibatı bozuk olup kayışı noksanıdır. Harbisi vardır, ucu hafif topuz biçimindedir. Tüfek kundak kısmından kırılmış, yapıştırılmış fakat zamanla tekrar kırılmıştır. Demir aksam parçalanmıştır.

FOTOĞRAF :103: 53 Numaralı Silah Görünüm

FOTOĞRAF :104: 53 Numaralı Silah Detay

ÇİZİM : 53: 53 Numaralı Silah Çizim (Keziban Nihal Alçın)

KATALOG : 54

FOTOĞRAF : 105, 106

ÇİZİM : 54

ENVANTER : 4301

VARSA ESKİ NOSU: 0909

ESERİN ADI: Yunan Filintası

MÜZEDEKİ YERİ: Depo

MÜZEYE GELİŞ TARİHİ: 20.03.1990

MÜZEYE GELİŞ ŞEKLİ: Hediye-Rifat Saatçi

DÖNEMİ: 20. yy

HAMMADESİ: Namlu, mekanizma, tetik siperliği, çelik

Kabza, ahşap

ÖLÇÜLERİ: Uzunluk 122.5 cm

Namlu uzunluğu 75 cm

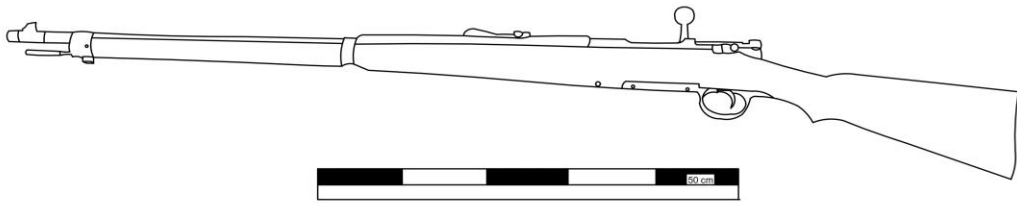
AYRINTILI TANIM: Çelik ve ahşap malzemedan yapılmıştır. Kundak ve dipçik kısmı ahşap namlu ve mekanizma kısmı çeliktir. Mekanizma üzerinde STEYR 1906 tarihi ile dipçiğın yan tarafında madeni bir etiket üzerinde Arap harfleriyle “Türkiye Büyük Millet Meclisi A’zasından Konya Meb’usu Rif’at Efendi hazretlerine Hatıra-i zafer-1338” yazısı vardır.

FOTOĞRAF :105: 54 Numaralı Silah Detay

FOTOĞRAF :106: 54 Numaralı Silah Detay

ÇİZİM : 54: 54 Numaralı Silah Çizim (Keziban Nihal Alçın)

KATALOG : 55

FOTOĞRAF : 107

ÇİZİM : 55

ENVANTER : 4780

VARSA ESKİ NOSU: 1297

ESERİN ADI: Tüfek Kapsüllü

MÜZEDEKİ YERİ: Depo

MÜZEYE GELİŞ TARİHİ: 21.07.1964

MÜZEYE GELİŞ ŞEKLİ: Askeri Müzeden Devir

DÖNEMİ: 19.yy

HAMMADDESİ: Namlu, mekanizma, tetik siperliği, demir

Kabza, ahşap

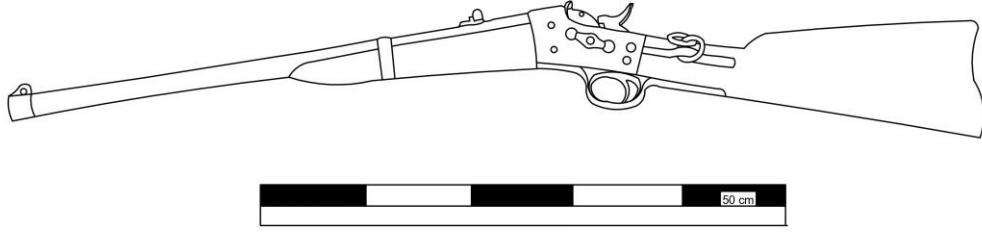
ÖLÇÜLERİ: Uzunluk 93 cm.

Namlu uzunluğu 53.7 cm

AYRINTILI TANIM: Demir ve ahşap malzemeden yapılmıştır. Boru şeklindeki namlu yarım kundağa yerleştirilmiştir. Üzerinde gez ve ucunda arpacık vardır. Ateşleme tertibatı iğneli tiptedir. Kapakların üzerinde Latin harfleriyle yazılmış yazılar vardır ancak okunamamıştır. Yanda iki adet halka takılıdır. Dipçik altı demir levha kaplanmıştır. Koyu renk ahşap aksam vernikli olup üzerinde ezikler ve kurt yeniği delikler vardır.

FOTOĞRAF :107: 55 Numaralı Silah Görünüm

ÇİZİM : 55: 55 Numaralı Silah Çizim (Keziban Nihal Alçın)

KATALOG : 56

FOTOĞRAF : 108

ÇİZİM : 56

ENVANTER : 4786

VARSA ESKİ NOSU: 1303

ESERİN ADI: Tüfek Karabina

MÜZEDEKİ YERİ: Sergi

MÜZEYE GELİŞ TARİHİ: 21.07.1964

MÜZEYE GELİŞ ŞEKLİ: Askeri müzeden devir

DÖNEMİ: 19.yy

HAMMADDESİ: Namlu, mekanizma, tetik siperliği, demir

Kabza, ahşap

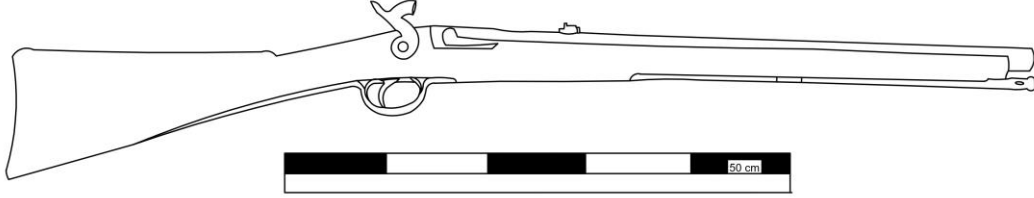
ÖLÇÜLERİ: Uzunluk 97 cm

Namlu uzunluğu 62.5 cm

AYRINTILI TANIM: Demir ve ahşap malzemeden yapılmıştır. Namlu silindirik boru şeklinde ahşap kundağa yerleştirilmiştir. Üzerinde gez ve arpacık vardır. Ateşleme tertibatı kapsüllüdür. Tetik ve tetik siperliği demirden olup dipçik ahşaptır. Dipçik altında madeni kaplama yapılmıştır. Namlu kundağı altında harbisi vardır.

FOTOĞRAF :108: 56 Numaralı Silah Görünüm

ÇİZİM : 56: 56 Numaralı Silah Çizim (Keziban Nihal Alçın)

KATALOG : 57

FOTOĞRAF : 109

ÇİZİM : 57

ENVANTER : 4791

VARSA ESKİ NOSU: 1308

ESERİN ADI: Tüfek Karabina

MÜZEDEKİ YERİ: Depo

MÜZEYE GELİŞ TARİHİ: 21.07.1964

MÜZEYE GELİŞ ŞEKLİ: Askeri müzeden devir

DÖNEMİ: 18.yy

HAMMADDESİ: Namlu, mekanizma, tetik siperliği, demir

Kabza, ahşap

Süsleme piring

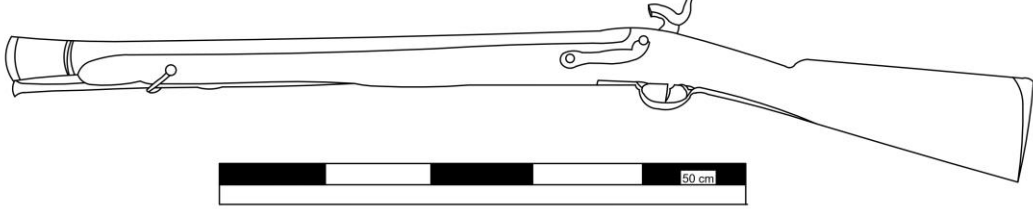
ÖLÇÜLERİ: Uzunluk 101 cm

Namlu uzunluğu 61 cm

AYRINTILI TANIM: Demir ahşap ve pirinç malzemedен yapılmıştır. Geniş ağızlı boru şeklindeki namlu kundağa yerleştirilmiştir. Namlunun arka tarafı dilimlidir. Ateşleme tertibatı kapsüllü tiptedir. Horoz kaidesi üzerinde eski yazılı mühür vardır ancak paslanmalar dolayısıyla okunamamıştır. Dipçik kısmı altına pirinç kapak geçirilmiştir. Tetik siperli ve harbi yatağı da pirinç parçalardan meydana gelmiştir. Harbisi demirden yapılmış olup yerinde takılıdır. Koyu renk vernikli ahşap kısımlar üzerinde ezik, çizik ve çatlaklar meydana gelmiştir.

FOTOĞRAF :109: 57 Numaralı Silah Görünüm

ÇİZİM : 57: 57 Numaralı Silah Çizim (Kaziba Nihal Alçın)

KATALOG : 58

FOTOĞRAF : 110, 111, 112

ÇİZİM : 58

ENVANTER : 4793

VARSA ESKİ NOSU: 1311

ESERİN ADI: Mazgal Tüfeği

MÜZEDEKİ YERİ: Depo

MÜZEYE GELİŞ TARİHİ: 21.07.1964

MÜZEYE GELİŞ ŞEKLİ: Askeri müzeden devir

DÖNEMİ: 19.yy

HAMMADDESİ: Namlu, mekanizma, tetik siperliği, demir

Kabza, ahşap

ÖLÇÜLERİ: Uzunluk 192 cm

Namlu uzunluğu 157 cm

AYRINTILI TANIM: Demir ve ahşap malzemeden yapılmıştır. Altı yüzlü namlunun uç kısmı düz ve yuvarlaktır. Ahşap kundağa yerleştirilmiş olup, ateşleme tertibatı çakmak taşlıdır. Tetik korkuluğu ince sac şeklindedir. Dipçik altı madeni levha kaplamalıdır. Namlu üzerinde arpacık ve gez yoktur. Kundak ve dipçik kısmı siyah lakelidir. Harbi deliği mevcut olup harbisi yoktur. Üzerinde mehteran davulu, bir adet dünya çizimi, nota kâğıdı, bir adet balta ve borazanlar görünen bir bezeme vardır. Namluyu kundağa bağlayan köprü sarıdan yapılmıştır.

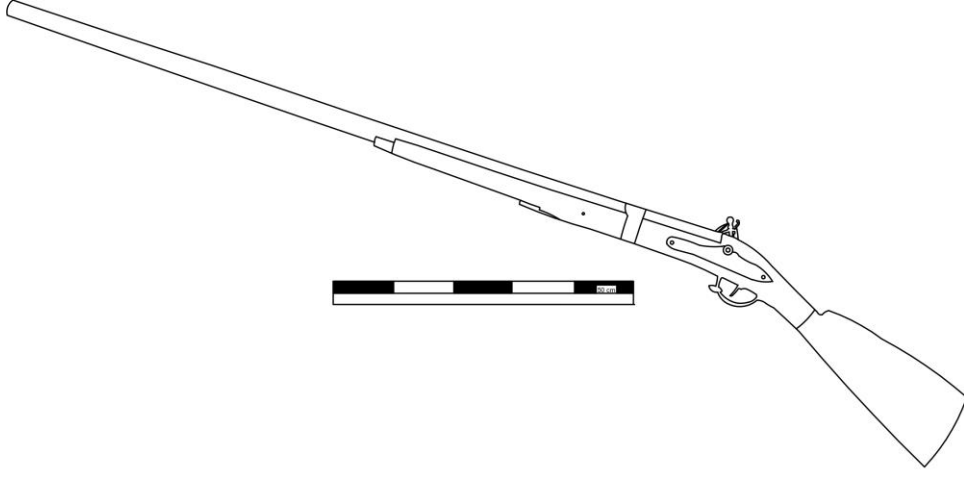
FOTOĞRAF :110: 58 Numaralı Silah Görünüm

FOTOĞRAF :111: 58 Numaralı Silah Detay

FOTOĞRAF :112: 58 Numaralı Silah Detay

ÇİZİM : 58: 58 Numaralı Silah Çizim (Keziban Nihal Alçın)

KATALOG : 59

FOTOĞRAF : 113

ÇİZİM : 59

ENVANTER : 4794

VARSA ESKİ NOSU: 1312

ESERİN ADI: Mazgal Tüfeği

MÜZEDEKİ YERİ: Depo

MÜZEYE GELİŞ TARİHİ: 21.07.1964

MÜZEYE GELİŞ ŞEKLİ: Askeri Müzeden Devir

DÖNEMİ: 18.yy

HAMMADDESİ: Namlu, mekanizma, demir

Kabza, ahşap

Tetik siperliği pirinç

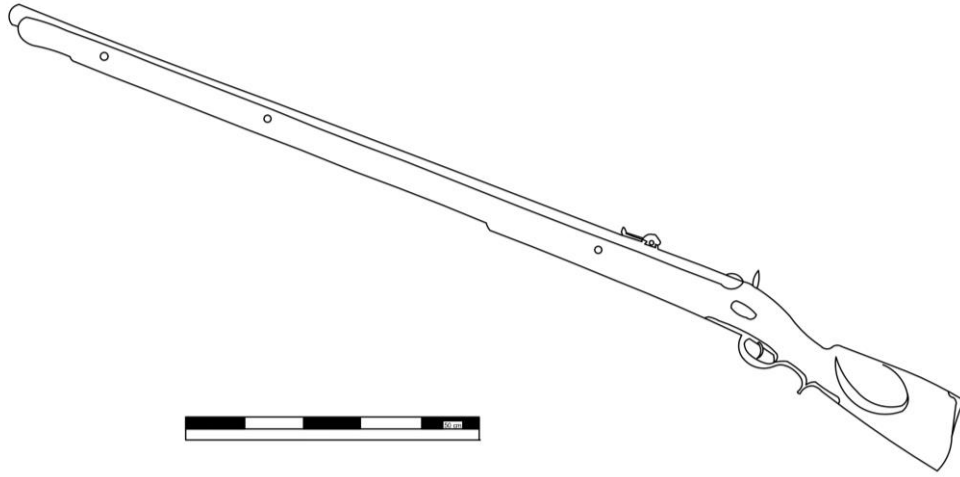
ÖLÇÜLERİ: Uzunluk 189 cm.

Namlu uzunluğu 161 cm.

AYRINTILI TANIM: Demir ve ahşap malzemedен yapılmıştır. Kundak ve dipçığı yekpare ahşaptan yapılmış olup altıgen kesitli namlu kundağa yerleştirilmiştir. Namlu üzerinde mesafe cetveli ve arpacık vardır. Ateşleme tertibatı kapsüllü olup horozu çatallıdır. Tetik aksamı pirinçten yapılmıştır. Dipçik altı madeni kaplamalıdır. Horoz kaidesinde eski yazı vardır.

FOTOĞRAF :113: 59 Numaralı Silah Görünüm

ÇİZİM : 59: 59 Numaralı Silah Çizim (Keziban Nihal Alçın)

KATALOG : 60

FOTOĞRAF : 114, 115

ÇİZİM : 60

ENVANTER : 4798

VARSA ESKİ NOSU: 1316

ESERİN ADI: Tüfek Mavzer

MÜZEDEKİ YERİ: Depo

MÜZEYE GELİŞ TARİHİ: 21.07.1964

MÜZEYE GELİŞ ŞEKLİ: Askeri müzeden devir

DÖNEMİ: 19.yy

HAMMADDESİ: Namlu, mekanizma, tetik siperliği, demir

Kabza, ahşap

ÖLÇÜLERİ: Uzunluk 101 cm.

Namlu uzunluğu 68 cm.

AYRINTILI TANIM: Ahşap ve demir malzemeden yapılmıştır. Namlu kundağa yerleştirilmiş, üzerinde nişangah cetveli, arpacık vardır. Ateşleme tertibatı yarım otomatik tiptedir. Üzerinde Latin harfleriyle yazılmış yazılar vardır. Kundağın alt kısmında harbi yuvası vardır. Namlu üzerinde iki bilezik kundağa bağlıdır. Tetik siperliği ve dipçik altı demir

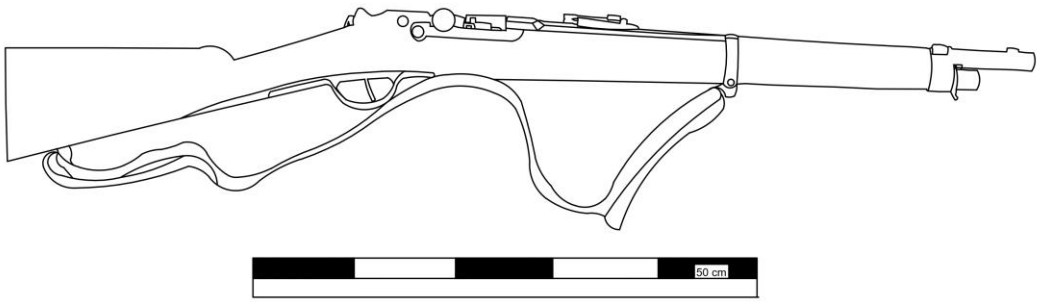
levha halindedir. Hâkî renkli kayışı kayış halkalarına takılmıştır. Ahşap üzerinde ezik çentik ve küçük delikler vardır. Satın koyu renk verniklidir.

FOTOĞRAF :114: 60 Numaralı Silah Görünüm

FOTOĞRAF :115: 60 Numaralı Silah Detay

ÇİZİM : 60: 60 Numaralı Silah Çizim (Keziban Nihal Alçın)

KATALOG : 61

FOTOĞRAF : 116, 117

ÇİZİM : 61

ENVANTER : 5157

VARSA ESKİ NOSU: 1772

ESERİN ADI: Çakmaklı Tüfek

MÜZEDEKİ YERİ:

MÜZEYE GELİŞ TARİHİ: 26.02.1967

MÜZEYE GELİŞ ŞEKLİ: Satın alma- Himmet Büyükavcı

DÖNEMİ: 19.yy

HAMMADESİ: Namlu, mekanizma, tetik siperliği, demir

Kabza, ahşap

Süsleme pirinç

ÖLÇÜLERİ: Uzunluk 98 cm.

Namlu uzunluğu 64 cm

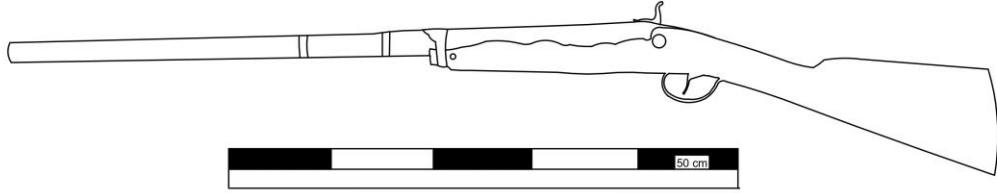
AYRINTILI TANIM: Demir ve ahşap malzemeden yapılmıştır. Yuvarlak boru şeklindeki namlu yarım kundak üzerine yerleştirilmiştir. Namlu üzerinde gümüş tel kakma bezemeler vardır. Ateşleme tertibatı kapsüllü biçimdedir. Dipçik ve kundak kısmı ceviz ağacından yapılmış olup, dipçik altına pirinç levha kaplanmıştır. Dipçik üzerinde küçük oyuklarla süsleme yapılmıştır. Kundak kısmı üzerinde kırık ve çatlaklar vardır.

FOTOĞRAF :116: 61 Numaralı Silah Görünüm

FOTOĞRAF :117: 61 Numaralı Silah Detay

ÇİZİM : 61: 61 Numaralı Silah Çizim (Kaziba Nihal Alçın)

KATALOG : 62

FOTOĞRAF : 118

ÇİZİM : 62

ENVANTER : 7419

VARSA ESKİ NOSU: --

ESERİN ADI: Çakmaklı Tüfek

MÜZEDEKİ YERİ: Sergi

MÜZEYE GELİŞ TARİHİ: 28.03.2013

MÜZEYE GELİŞ ŞEKLİ: Müsadere

DÖNEMİ: 19.yy

HAMMADESİ: Namlu, mekanizma, tetik siperliğı, demir

Kabza, ahşap

ÖLÇÜLERİ: Uzunluk 124 cm.

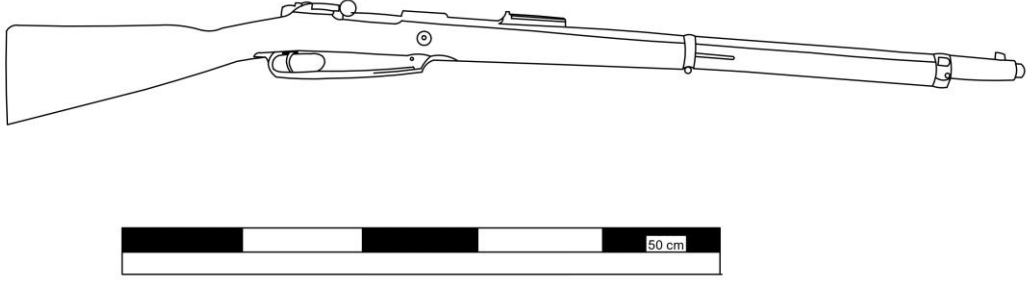
Namlu uzunluğı 95 cm.

AYRINTILI TANIM: Demir ve ahşap malzemeden yapılmıştır. Kundak ve dipçığı ahşaptan yapılmış olup namlu ucuna kadar uzanmaktadır. Namlu üzerinde “Loewe BERLİN 1891”

yazısı bulunmaktadır. Namlunun muhtelif yerlerinde seri numaraları yer almaktadır. Nişangâh bölümünün kenarlarında ayrılmış bölümlerinde Arapça rakamlar yer alır ancak okunamamıştır. Askı kayışı mevcuttur. Şarjörü eksiktir.

FOTOĞRAF :118: 62 Numaralı Silah Görünüm

ÇİZİM : 62: 62 Numaralı Silah Çizim (Keziban Nihal Alçın) (Keziban Nihal Alçın)

4. DEĞERLENDİRME

4.1. Kullanılan Malzeme

4.1.1. Ahşap

Güzel sanatların çeşitli dallarında kullanılan ahşap malzeme silahlar üzerinde de çok sık bir biçimde kullanılmıştır. Ahşabın şekillendirme ve biçim vermedeki kolaylığı diğer süsleme biçimlerinde olduğu gibi silah tasarımında da etken olmuştur. Ahşap malzeme namlu oluşunda ve silah kabzalarında tercih edilmiştir. Tercih edildiği kısımlar hareketli parçalar olmamıştır bunun sebebi olarak da ahşabın dayanıklılığının düşüklüğü olarak gösterilebilir. Eserler üzerinde yer alan ahşap kısımlarda girift tasarımlar olduğu gibi basitnokta bezemelere kadar geniş bir yelpazede süsleme çeşitleri bulunmaktadır.

4.1.2. Demir

Demir dünya yüzeyinde en yaygın olarak bulunan minerallerden birisidir.¹⁰² Kolay bulunması ve işlevselliği açısından çoğu sanat dalında sıkça kullanılmıştır. Dayanıklılık bazında bakıldığında silahlarda kullanılması en uygun malzeme olarak görülmüş ve silahların mekanizma kısımları ve namluları bu malzemeden yapılmıştır.

4.1.2. Pirinç

Pirinç; bakıra çinko katılarak elde edilen sarı renkli alaşıma verilen isimdir. Pirinç milattan önceki devirlerde de kullanıldığı bilinen bir madendir.¹⁰³ Pirinç alaşımının karışım oranlarına göre farklı sertlik yumuşaklık seçenekleri bulunmaktadır. Buda kullanım alanını genişletmektedir. Silahlarda pirinç malzeme çoğunlukla silah kabzasında bulunan topuzlarda, tetik ve tetik siperliğinde bazı durumlarda ise silah üzerinde süsleme unsuru olarak plakalar halinde kullanılmıştır.

¹⁰² <https://tr.wikipedia.org/wiki/Demir> Erişim Tarihi: 01.12.2023 21.18

¹⁰³ [https://tr.wikipedia.org/wiki/Pirin%C3%A7_\(ala%C5%9F%C4%B1m\)](https://tr.wikipedia.org/wiki/Pirin%C3%A7_(ala%C5%9F%C4%B1m)) Erişim Tarihi: 01.12.2023 21.59

4.2. Süsleme Teknikleri

4.2.1. Kazıma

Bir nesne üzerindeki tabakanın desenlenmesinin ardından uygun aletlerle kazınmasıyla oluşturulan bezeme türüne kazıma adı verilmektedir. Kazınan malzeme tunç, bakır, ahşap, demir, altın ve gümüş olabilir. Kazıma işlemi ise kazıma kalemleri yahut keski ile yapılabilmektedir.¹⁰⁴ Tarihsel sürece bakıldığında Tunç Çağında kullanılmaya başlandığı bilinen bu yöntem uygulanabilirliği sebebiyle yüzyıllar boyunca devamlılığını sürdürmüştür.¹⁰⁵

Süslemelerde kazıma tekniği tek başına görülebileceği gibi farklı tür işlemlerle birleşerek de uygulanmıştır. Müze envanterinde incelenen silahlarda da sıklıkla bu süsleme yönteminin kullanıldığı görülmektedir. Katalogda yer alan kazıma teknikli silahlar 1, 2, 3, 4, 6, 7, 10, 11, 13, 15, 16, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 28, 29, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 40, 41 ve 44 katalog numaralı örnekli tabancalardır. Tüfeklerde ise 46, 47, 49, 50, 51, 52, 53, 58 ve 61 katalog numaralı eserlerde kazıma tekniğiyle bezenmiş bölümler yer alır.

4.2.2. Kabartma ve Kalıpla Kabartma

Madeni eserlerin yüzeyine kabartma işleminde kullanılacak olan aletler ve çekiç uygulanmasıyla oluşan tekniğe kabartma tekniği denmektedir. Kabartma işleminden içten veya dıştan çekiçlemek tercih edilmiştir. Bu işlemin birbirinden farkı ise dıştan çekiçlemede oluşan kabartmanın alçak kabartma, içten çekiçlenen kabartmanın ise yüksek kabartma olmasıdır. Bu türlerin ikisinde de amaç düz olmayan bir görüntü elde etmek ve ışık gölge oyunları sağlamaktır.

Kalıpla kabartma uygulamasında ise aynı desenin tekraren kullanılacağı eserlerde tek kabartma uygulamak yerine bir tunç parçasına istenen desenler oyulur ve uygulanacak bölge tavlandıktan sonra tunç kalıbın arkasından çekiçle vurularak baskı yapılır. Böylece uygulanacak motif yüzeye geçmiş olur.¹⁰⁶

Müze envanterinde incelenen silahlar içerisinde kabartma tekniği 1, 11 ve 12 envanter numaralı tabancalar da görülmüştür. Ancak kabartma tekniğinin görüldüğü tüfek yoktur. Kalıp kabartma ise 2, 3, 4, 5, 29, 30 ve 44 envanter numaralı tabancalarda ve 45, 47, ve 50 envanter numaralı tüfeklerde görülmektedir.

¹⁰⁴ Ülker Erginsoy, *İslam Maden Sanatının Gelişmesi*, İstanbul, 1978, s.25

¹⁰⁵ Emine Karpuz, “*Anadolu Mutfaklarında Kullanılan Bakır Kaplar ve Osmanlı Dönemi Örnekleri*” **Türkler**, C.12, Ankara, s.691

¹⁰⁶ Herbert Maryon, “*Metalworking in the Ancient World*”, **American Journal of Archaeology**, vol.53, 1949, s.120,123

4.2.3. Kakma

Eserlerin yüzeyi üzerinde açılan yivlere yahut farklı şekillerdeki çukurların içine başka bir türde ya da renkte madenlerin yerleştirilmesiyle oluşan süslemeye kakma adı verilmektedir.¹⁰⁷ Dolgu malzemesi olarak genellikle yivli bölgelere tel, yuvalara ise ince tabakalar halinde parçalar kakılmıştır. Kakma tekniğinin yakın doğuda ortaya çıktığı bilinmektedir ve bununla beraber Eski Çağda Mezopotamya’da bu teknikle süslenmiş mızrak uçları ve baltalar kullanıldığı buluntularla sabittir.¹⁰⁸

Müze envanterinde incelenen silahlardan 2, 3, 4, 5, 6, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 28, 29, 30, 36, 38, 39 envanter numaralı tabancalarda kakma tekniğiyle yapılmış bezemeler görülmektedir. Buna ek olarak 46, 47, 48, 51, 52, 57 ve 58 envanter numaralı tüfeklerde kakma tekniği örnekleriyle süslenmiştir.

4.2.4. Ahşap Oyma

Ahşap yüzeylerin çekiç ve keski gibi aletlerle oyularak desenlendiği ve kabartıldığı bu yöntem ahşap oyma adı verilir. Ahşap oyma eski tarihlerden itibaren kullanılmaya başlanıp günümüzde lazer makineleriyle devam ettirilen bir süsleme biçimidir. Uygulanabilirliğinden dolayı sıkça tercih edildiği bilinmektedir.¹⁰⁹

İncelenen envanter örneklerinde çok sayıda ahşap oymalı eser yer almaktadır. Gerek silahların kabza kısmında gerekse namlu sırtı ve mekanizma çerçevelerinde sıkça kullanıldığı görülmektedir. Katalogda yer alan 1, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 30 ve 33 envanter numaralı tabancalar ve 48, 49, 50, 51 ve 53 numaralı tüfekler bu yöntem ile bezenmişlerdir.

4.2.5. Telkâri

Altın yahut gümüş telleri eğerek çeşitli desen oluşturmaya ve bu desenleri bazen birbirine bazen de başka bir yüzeye sabitleyerek tutturma düsturuyla işleyen bu süsleme biçimine telkâri adı verilmektedir.¹¹⁰ Telkâri işinde kullanılan tel yassı ve kolay kıvrılabilen bir malzemedir. Farklı türde tellerden oluşan kesitler genellikle birbirlerine lehim yoluyla bağlanarak kullanılır. Tarihsel gelişimine bakıldığında bu yöntemin milattan önce 3000 yıllarında Mezopotamya ve Mısır’da kullanılmaya başlandığı görülmektedir.¹¹¹

¹⁰⁷ Herbert Maryon, **Metalwork and Enameling** New York, 1971, s.53

¹⁰⁸ Erginsoy, **a.g.e.**, s.39

¹⁰⁹ Arseven, **a.g.e.**, C.1, s.26

¹¹⁰ Maryon, **a.g.m.** s.57

¹¹¹ Arseven, **a.g.e.**, C:4, s.1963

Müze envanterinde yapılan çalışmada bu yöntemle süslenmiş yalnızca 6 ve 50 envanter numaralı örneklerin bulunduğu tespit edilmiştir.

4.2.6. Delik İşi (Ajur)

Eserlerin üzerine kesici aletler kullanılarak delikli işlemlerin yapıldığı bu tekniğe delik işi yahut ajur tekniği adı verilmektedir. Bu bezemede bazen süslemenin zemin kısımları kesilerek çıkartılırken bazense zemin bırakılıp desenler çıkartılabilmektedir. Yakın Doğuda ajur tekniği Eski Çağdan beri sıkça kullanılmıştır. Tunç çağında bu teknik sadece altın gümüş ahşap gibi daha yumuşak malzemeler üzerinde kullanılmıştır. Bakır ve bakır alaşım malzemeleri ajur tekniği ile bezemek Selçuklularla birlikte büyük bir ivme kazanmıştır.¹¹²

Ajur tekniği silahlarda kullanımı çok yaygın değildir. Ancak katalogda yer alan 2 ve 3 numaralı eserlerde ajur tekniğiyle yapılmış pirinç plakalar görülmektedir.

4.3. Motif Türleri

4.3.1. Bitkisel Motifler

Silahlar üzerinde çeşitli bezemelerle farklı şekiller resmedilmiştir. Bezemelerde kullanılan motifler genellikle bitkisel motiflerdir. Palmet motifleri; 1 envanter numaralı tabancanın kabza sırtında, 4 numarada tetik siperliğinde, 11 numarada kabza gövdesinde ve sırtında, 12,13, 15 numarada kabza sırtında, 16, 17, 18 numarada namlu altında, 20 numarada kabza sırtında, 21 numarada kabza altı ve sırtında, 22 numarada namlu altında, 29 numarada namlu üzerinde, 30 numarada kabzada yer almaktadır.

Rumi motifleri 2 numarada kabza kısmında 10 numarada gövde ve mekanizma üzerinde 21 numarada kabzada, 31 numarada mekanizma üzerinde, 33 numarada kabza ve mekanizma sırtında, 37 ve 40 numarada mekanizma üzerinde, 45 numarada namlu üzerinde, 53 numarada kabzada yer almaktadır.

Kıvrım dallar silahlarda boş yüzeyleri doldurmak için sıkça kullanılmıştır. 2 ve 3 numarada gövdede, 5 numarada namlu zarfında, 6 numarada tüm gövdede, 10 numarada gövde ve mekanizmada, 14, 16, 18, 21 ve 28 numarada kabzada, 30 numarada namlu zarfında, 36 numarada kabzada, 40, 44, 45 numarada mekanizmada, 46 numarada mekanizma sırtında, 49 numarada mekanizmada, 53 numarada kabzada bulunmaktadır.

Lotus motifleri; 4 ve 5 numarada kabzada, çin bulutu; 2, 3 ve 5 numarada gövdede, 30 numarada mekanizma sırtında, lale motifi; 30 numarada namlu zarfı üzerinde, 44 numarada

¹¹² Arseven, **a.g.e**, C.1, s.129

kabza üzerinde ve 47 numarada kabza bordüründe dendanlı biçimde, papatya motifi; 5 numarada namlu zarfı üzerinde, 46 numarada mekanizma sırtında, hatayi motifi; 49 numarada kabzada ve 51 numarada namluda bulunmaktadır. Bunların dışında olarak 37, 50 ve 51 numarada yaprak motifi, 44 numarada palmiye ağacı yer almaktadır.

4.3.2. Geometrik Motifler

Silah bezemelerinde incelenen örneklerde geometrik desenler bitkisel desenlere göre daha seyrek görülmektedir. Ay ve yıldız motifi; 1 numarada kabzada, 6 numarada tetik siperliğinde ve yalnız yıldız motifi mekanizma üzerinde 14 kollu biçimde 38 numarada ise yalnızca yarım ay motifi görülmektedir. Bunlara ek olarak 47 numarada kabza bordüründe 6 kollu yıldız, 48 numarada kabza yüzeyinde güneş ve yıldız ve 51 numarada ise yine ay ve yıldız motifleri bir arada görülmektedir.

Eşkenar dörtgen –baklava dilimi- motifi; 23, 24, 31, 34, 35 ve 41 numarada kabzada görülmektedir. Ayrıca 1 numarada spiral desen, 7 numarada dikdörtgen şekil, 11 numarada nokta bezeme, 19 numarada yarım daire, 20 ve 29 numarada dilimli motif, 47 numarada dilimli oval şemse, 49 numarada damla ve oval şemse motifi, 53 numarada çarkıfelek motifi yer almaktadır. 61 numarada S kıvrımları görülmektedir.

4.3.3. Figürlü Motifler

İncelenen silahlar üzerinde figürlü süslemeli yalnızca iki örnek vardır. 44 numaralı örnekte bir aslan başı ve onu avlayan insan göze çarpmaktadır. Bir av sahnesini işleyen bu silah katalogdaki silahlar içerisindeki tek figürlü eser olması bakımından değerlidir.

4.3.4. Nesneli Motifler

Eserlerde nesneli süsleme fazla görülmemektedir. 22 ve 29 numaralı örneklerde namlu altında mızrak şekilleri yer alır. 58 numaralı örnekte Osmanlı devlet armasından esinlenen bir çizim göze çarpmaktadır. Çizimde ön kısımda 2 adet mehteran davulu, bir adet dünya çizimi, bir adet balta ve borazanlar buna ek olarak pergel görünümüne sahip bir obje göze çarpmaktadır.

4.3.5. Yazı

İncelenen silahlar üzerinde yazılar süslemeden ziyade model belirtme ve usta imzası şeklinde kullanılmıştır. 6 numaralı örnekte Arap harfleriyle ‘Amele Musa’ Latin harfleriyle ‘F-S-S-M’ harfleri görülmektedir. 23 ve 24 numarada okunamayan tuğra motifi, 27 numarada

namlu üzerinde Latin harfleriyle 25 sayısı, 35’de 40 sayısı, 40 numaralı eserde “tenegro patent”(Montenegro Patent-Bugünkü Karadağ bölgesi), 41’de Latin harfleriyle “PHG Murt”, 44’de 1237 sayısı, 48’de Arap harfleriyle “Ameli Agop-1268”, 54’de Arap harfleriyle “Türkiye Büyük Millet Meclisi A’zasından Kayna Meb’usu Rif’at Efendi hazretlerine Hatıra-i zafer-1338” Latin harfleriyle ‘Steyr 1906’ ,60’da Latin harfleriyle ‘Manufacture D Armes Chatellerault MLE 1884’ 62’de ise “Loewe Berlin 1891” yazısı bulunmaktadır. 11 ’de Arap harfi, 62’de Arapça sayı, 34 ve 55 okunmayan Latin harfi yazılar bulunmaktadır. 57 ve 58’de yazıları okunamayan eski mühürler yer almaktadır.

4.3. Mekanik Özellikleri ve Yapısal Yönleriyle Silahlar

Konya Etnografya müzesi silah koleksiyonu çok sayıda parçadan oluşmuştur. Ateşli silahlar, ateşsiz silahlar, savunma silahları ve bu saydıklarımızın parçaları niteliğinde olan eserler müzede korunmaktadır. Tezimiz konusu gereği yalnızca ateşli silahlar çalışılmış ve ateşli silahlar tabanca ve tüfek olarak iki bölüm altında incelenmiştir.

Tabancalar başlığı altında çakmaklı, kapsüllü, toplu ve teberli tabancalar başlıkları yer almaktadır. Bu bölüm içerisinde çakmaklı, kapsüllü ve toplu tabancalar başlıkları silahın mekanik özellikleriyle ilgiliyken teberli başlığı yapısal özelliğiyle ayrılmıştır. Boyutları arasında ciddi farklar olmamakla birlikte çakmaklı ve kapsüllü tabancalar yapısal olarak birbirlerine daha çok benzerken toplu tabancalar silindirik haznesiyle ve diğerlerine nazaran daha kısa olan namlusu ile bu grubun dışında kalmıştır. Envanterde yer alan tabancalardan çakmaklı olanlar 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 35, 36, 28, 39, 40, 41, 42,43 ve 44 katalog numaralarıyla teze geçmiştir. Müzede yalnızca iki adet bulunan teberli tabancalar kabza kısmına birleşik tasarlanan balta detayıyla farklı bir tür olarak görülse de 11 ve 12 katalog numaralı bu silahlarda çakmaklı tabancalar grubundandır. Toplu ve kapsüllü tabancalar çakmaklı tabanca örneklerine nazaran çok daha az sayıdadır. 8, 9, 10 katalog numaralı tabancalar toplu revolver tipli silahlardandır. 31, 32, 33, 34 ve 37 numaralı örneklerse kapsüllü-iğneli denilen sisteme sahip silahlardır.

Tüfekler başlığı altında çakmaklı, kapsüllü, mavzer, karabina, mazgal ve filinta türleri incelenmiştir. Bunlardan çakmaklı ve kapsüllü olanlar mekanik özellikleriyle bir grupken mavzer, karabina, mazgal ve filinta tüfekleri yapısal özellikleriyle bir grup oluşturmaktadırlar.

Karabina ve filinta tüfekler taşıma kolaylığı, atlı süvarilerde yakın atış performansını artırmak gibi sebeplerle tasarlanmış hafif ve diğerlerine oranla daha küçük tüfeklerdir. Mazgal tüfekleri ise mazgal korkuluklarına dayanan birkaç kişi tarafından taşınan çok daha ağır ilk örnekleri fitille ateşlenen hantal tüfeklerdir. Mavzerler ise sık bilinen ismiyle sürgülü tüfekler

1800l  yılların sonunda ortaya çıkan, ku a ındakilere oranla daha seri atı  yapabilen Kurtuluş savaşında Türk ordusunun, sonrasında geliştirilmesiyle II. Dünya Savaşında Alman ordusunun temel silahı olmuştur. Ve mavzerler günümüzde yenilenen yüzleri ve modelleriyle orduların tercihidir. Envanter içerisinde  akmaklı tüfekler 44, 45, 46, 47, 48, 49, 51, 52, 53, 61, 62 envanter numaralarıyla kayıtlıdır. Ayrıca filinta, karabina ve mavzerlerde  akmaklı tabancalar grubuna dahildir. Filinta 54, karabina 56 ve 57 mavzer ise 60 numarasıyla katalogda bulunmaktadır. Tüfeklerde kapsül sistemi çok tercih edilmemiştir. Bu sebeple envantere yalnızca 50 ve 55 katalog numarası ile iki adet yer almaktadır.

5. KARŞILAŞTIRMA

Konya ve çevresinden gelerek Konya Etnografya Müzesinde bulunan ateşli silahlar Karaman¹¹³, Kırıkkale¹¹⁴ ve Van¹¹⁵ müzelerindeki ateşli silahlarla karşılaştırılmıştır. Diğer tezlerin aksine bu tezde ateşsiz silahlar konu dışında bırakılmış ateşli silahlarsa tabanca ve tüfek şeklinde iki ayrı başlığa ayrılarak incelenmiştir.

Osmanlı döneminde yapılan silahların çoğunluğunun Avrupa ve Amerika’ da yayıldığı bilinmektedir. Osmanlının üretimi olan ateşli silahların Konya Etnografya Müzesindeki örnekleri 18. yy dan başlayarak tarihlendirilmiştir. Diğer üç örnekten Karaman ve Kırıkkale’de eserler 19.yy dan başlarken Van müzesinde 18.yy ait eserler de gözlenmiştir. Dönem şartları dolayısıyla yurtdışından ithal edilen silahların tüm örneklerde muhakkak birkaç örneği olduğu gözlenmektedir.

Ateşli silahlarda süslemeler silahın muhtelif yerlerine dağıtılmıştır. Kabza, kabza sırtı namlu zarfı, namlu altı, mekanizma üstü, tetik siperliği, topuz kaplaması gibi çeşitli yerlerde görülen süslemeler bazı örneklerde gümüş plakalarla kaplanmış, bazı bölgelere altın sıvama yapılmış yahut değerli taş yerleştirilmiştir. Özellikle tüfek saplarında silah yapısının elverişliliği sayesinde geniş alanlara sedef ve fildişi kakmalar yapıldığı görülmüştür. Sayılan örnekler diğer bezemelere göre maliyet ve detaylı bir işçilik gerektirmektedir. Bu eserlerin örneklerinin çoğunluğunu başta Konya olmak üzere Kırıkkale ve Van örneklerinde de görmekteyiz ancak Karaman müzesinde bu denli yoğun bir süslemeye sahip eser gözlenmemiştir.

Karaman müzesinde bulunan silahlar çoğunlukla kapsüllü sisteme aitken Konya ve Van örneklerinde çakmaklı tabancalar daha yoğun bir şekilde gözlenmektedir. Buna ek olarak tüfeklerde bulunan yapısal çeşitlilik Kırıkkale müzesinde oldukça yoğundur. Tüfek süsleme kompozisyonları bakımından Konya örneklerine benzeyen en fazla eser Kırıkkale müzesi bünyesine aittir. Van müzesinde bulunan kapsüllü silah bezemeleri ise Konya müzesindeki örneklerle büyük ölçüde benzerlik göstermektedir. Karaman müzesi koleksiyonunda ateşli silahlardan ziyade ateşsiz silahlara yer verilmiş olması da Konya’nın diğer örneklerle daha çok benzeşmesinin bir açıklaması niteliğindedir.

¹¹³ İsmail Atıcı, Karaman Müzesi Etnografik Seksiyonda Sergilenen Ateşli ve Ateşsiz Silahlar, (Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Konya, 2014

¹¹⁴ Cemile Aydın, Kırıkkale MKEK Silah Müzesinde Bulunan Osmanlı Dönemi Silahları, (Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Ankara, 2019

¹¹⁵ Hacer Arslan, Van Müzesinde Bulunan Osmanlı Dönemi Silahları- XVIII-XIX Yüzyıllar- (Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Van, 2007

6. SONUÇ

Başlarda daha küçük amaçlar için geliştirilen silahlar sonraları büyüyen toplumların bir üstünlük göstergesi halini almıştır. Ateşin, barutun ve topun icadıyla silahların yıkım gücü artırılmış ve avlanmak için bir araç olan silah daha büyük amaçların aracı konumuna gelmiştir. Yıkım gücü artan silahlar devlet kurup devlet yıkmada en önemli etkenlerden biri haline gelmiştir.

Sanat tarihi alanına dâhil edilen silahlar yakından incelendiğinde zamanla insan hayatına bir yıkım katmak görevini üstlenen silahların neden sanatsal bir yan taşıdığı merak konusudur ve bu durum şu şekilde açıklanabilir: İlkel çağlardan bu yana insan içinde bir estetik kaygı gütmektedir. Malzemeyi işlevsel hale getirmenin yanında ona estetik bir yan vermek insan doğasında yer alan bir özelliktir. Bunun yanı sıra kişisel bir eşyayı daha şahsına münhasır bir hale getirmek toplum arasında bir statü göstergesi olarak sayılmaktadır. Bu bağlamda incelenen eserlerin büyük çoğunluğunda bezemeler görülmüştür. Kimisinde bu bezemeler daha yoğunken kiminde daha kısıtlı bulunurken kimi eserde ise hiçbir bezeme bulunmamıştır. Bezemeli örnekler bakıldığında katalog örneklerinde görülen namlu ağzında yer alan gümüş zarflar, silah üzerinde yer alan kakma ve telkâri desenler bir silahı diğerlerinden ayırmaya, ona tabiri caizse bir kişilik katmaya yaramıştır. Bu süslemeler onu özel kılmış, maddi değerini arttırmış, estetik yönden donatmıştır. Bu bağlamda silah-sanat ilişkisini estetik kaygıya ve statü göstergesi konumunda oluşuna bağlamak mümkündür.

Konya Etnografya Müzesinde yer alan ateşli silahlar konulu tezimizde 62 adet ateşli silah incelenmiştir. Bu silahlardan 44 tanesi tabanca 18 tanesi ise tüftür. Bu silahların tamamı Osmanlı döneminde kullanılmış silahlardır. Müzeye bağışlama, satın alma, hediye ve müsadere yollarıyla ulaşmışlardır. Silahların hemen hemen tamamı 19 yy. örnekleridir içlerinde 20. yy. ait örneklerde bulunmaktadır.

Silahların yapımında kullanılan ana malzemeler demir ve ahşaptır. Demir malzeme silahın asli unsuru olup ahşap malzeme silaha kullanıma uygun şekli vermek için kullanılmıştır. Silahlardan çoğunluğu ise pirinç ve gümüş parçalarla süslenmiştir. Ahşap bölümler oyma, kazıma, kakma ve telkâri gibi biçimlerle süslenirken madeni kısımlar kabartma, kalıp kabartma ve delik işi ile hareketlendirilmiştir. Çakmaklı ve kapsüllü tabancalarda kabza sırtı genelde pirinç bir plaka ile kapatılan bir topuz halinde tasarlanmıştır. Bazı örneklerinde ise kabza sapında bazılarında ise namlu gövdesinde sarılı hasır model madeni plakalar görülmektedir. Tetik mahfazası genel olarak pirinçten yapılmış ve hemen hepsinin üzerinde bitkisel bezemeler yer almaktadır. Pirinç malzeme kabza sırtı ve

mekanizmanın ters istikametinde konuşlanacak şekilde yerleştirilmiş, 2 ve 3 numaralı örneklerde bu kısım ajurla süslenmiştir. Gümüş parçalar örgü biçimde namluya sarılabildiği gibi asıl kullanım alanı namlu ucunda zarf biçimde tasarlanmış halidir.

İncelenen silahlar içerisinde 8,9, 25, 26, 27, 39, 42, 43 katalog numaralı tabancalar ve 54, 55, 56, 57, 59, 60, 62 katalog numaralı tüfekler üzerinde bezeme yoktur. Bunun dışında kalan örneklerde bitkisel bezemeler yoğunlukta görülmektedir. Bitkisel bezemelerde ise yoğunluk palmet, rumi ve kıvrım dallar üzerine yoğunlaştırılmıştır. Lotus, papatya, hatayi motifleri görülse de azınlıktadırlar. Buna ek olarak genelde kabza sapında yer alan pirinç topuz üzerinde görülen ay ve yıldız desenleri geometrik bezeme grubunda değerlendirilmiştir. Ayrıca birkaç örnekte şemse motifi ve nokta bezemeler görülmüştür. Bazı yazılı eserlerde ise yazılar silahların zaman içerisinde yıpranmış olmasından doğan, bozulma paslanma gibi sebeplerden dolayı okunamamıştır.

Türklerin İslamiyet öncesinde göçebe yaşam tarzını benimsemeleriyle ortaya çıkan kültürel zenginlikler, sanata tarih boyunca verdikleri değer ateşli silahlarda da kendilerini göstermiş ve ortaya koydukları eserler bir örneği daha olmayacak güzellikte sanatsal yanlar taşımaktadır. Türk kültür ve sanatını daha yakından tanımamıza yardımcı olan değerli eserlerimizin önce Türk halkı sonrasında tüm dünyada tanıtılması için bilimsel çalışmalara yoğunluk gösterilmesi ve bu alanda çalışmaların desteklenmesi gerekmektedir. Müzelerimizde yer alan bu eserlerin asıllarına uygun olarak restore edilmesi ve korunması en büyük temennimizdir.

KAYNAKÇA

AGOSTON, Gabor, *Barut, Top ve Tüfek Osmanlı İmparatorluğu'nun Askeri Gücü ve Silah Sanayisi*, çev. Tanju AKAD, Ketebe Yayınları, İstanbul 2006.

AKOK, Mahmut, “Türk Tarih Kurumu Adına Konya Alaeddin Tepesinde 1941 yılında yapılmış olan arkeolojik kazıda elde edilen mimari buluntular”, *VII. Türk Tarih Kongresi Bildirileri* 25-29 Eylül 1970, I, Ankara 1972, s.217-224.

ALP, Sedat, “Konya Karahöyük Hafriyatının Neticeleri”, *VI. Türk Tarih Kongresi Bildirileri* 20-26 Ekim 1960, Ankara 1967, s.35-59.

ARSEVEN, Celal Esad “Silah”, *Sanat Ansiklopedisi*, IV, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul 1993, s.165.

ARSLAN, Hacer, *Van Müzesinde Bulunan Osmanlı Dönemi Silahları- XVIII-XIX Yüzyıllar-* (Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Van, 2007.

ARVAS, Abdülselem, “Türk Destanlarında Ant İçme Ritüeli Üzerine Bazı Tespitler” *Folklor/Edebiyat Dergisi* 2019/4, C.25, S.100, s. 997-1009.

ATLAN, Sabahat, *Roma Tarihinin Ana Hatları*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, İstanbul 1970.

ATCI, İsmail, *Karaman Müzesi Etnografik Seksiyonda Sergilenen Ateşli ve Ateşsiz Silahlar*, (Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Konya, 2014.

AYCAN, İrfan, *Emeviler*, Türk Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara 1993.

AYDIN, Cemile, *Kırıkkale MKEK Silah Müzesinde Bulunan Osmanlı Dönemi Silahları*, (Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Ankara, 2019.

BAŞTAV, Şerif, “Eski Türklerde Harp Tekniği” *TKAE Türk Kültür Mecmuası*, S.22, Ankara, 1964, s.243-262.

BEYDİLLİ, Kemal, “Mühendishane-i Berri-i Hümayuné” *TDV İslam Ansiklopedisi*, XXXI, Ankara 2020, 515,516.

BLACKMORE, Howard L., *Guns and Rifles of the World*, The Viking Press, New York, 1965.

CEZAR, Mustafa, *Mufasssal Osmanlı Tarihi*, I, TTK Yay., Ankara, 2021.

_____, *Osmanlı Tarihinde Leventler*, TTK Yay., İstanbul, 1965.

ÇELİKER, Fahri, “İran Hükümdarı Türkmen Afşarlı Nadir Şah’ın 1777 Kars Muharasası ve Bunu Anlatan Kars kadısı Osman Saf’ın Risalesi”, Birinci Askeri Tarih Semineri Bildirileri, II, Ankara 1983, s.15-50.

ÇORUHLU, Tülin, “Hançer”, *TDV İslam Ansiklopedisi*, XV, İstanbul 1997, s.548-551.

_____, *Osmanlı Tüfek, Tabanca ve Teçhizatları (Askeri Müzeden Örneklerle)*, Milli Savunma Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1993.

DARKOT, Besim, “Konya”, *TDV İslam Ansiklopedisi*, XVI, İstanbul 1977, s.851-852.

DİYARBEKİRLİ, Nejat, *Hun Sanatı*, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul 1972.

DURMUŞ, İlhami, “Türk Kültür Çevresinde Ant”, *Milli Folklor Dergisi*, S.84, Ankara 2009, s.97-106.

ERALP, Nejat, *Tarih Boyunca Türk Toplumunda Silah Kavramı ve Osmanlı İmparatorluğunda Kullanılan Silahlar*, TTK Yay., Ankara, 1993.

_____, “Toplumsal Etkinlik Açısından Askeri Müzeler”, *I. Askeri Tarih Semineri Bildirileri* (24-27 Mayıs 1983), II, s.61-69.

ERDEM, Kâmil, “Gazzi-Mekki Seyahatnamesi”, *İ.Ü. Edebiyat Fakültesi Tarih Semineri Dergisi*, S. 1-2, İstanbul, 1937, s.1-90.

ERGİNSOY, Ülker, *İslam Maden Sanatının Gelişmesi*, Kültür Bakanlığı Yay., İstanbul, 1978.

EVLIYA ÇELEBİ, *Seyahatname*, Üçdal Neşriyat, İstanbul 1986.

GÖKSU, Erkan, *Türk Kültüründe Silah*, (Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi), Kırıkkale 2004.

- GUMİLEV, Lev Nikolayeviç, *Eski Türkler*, Selenge Yay., İstanbul, 2003.
- _____, *Hazar Çevresinde Bin Yıl*, Selenge Yay., İstanbul 2002.
- _____, *Hunlar*, Selenge Yay., İstanbul 2005.
- GÜLER, Mustafa Ali, “Uluslararası Silah Ticareti ve Savunma Harcamaları”, *Uluslararası Ticaret ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, S.4, Elâzığ, 2020, s.2-87.
- GÜNGÖR, Erol, *Tarihte Türkler*, Ötüken Yayınları, İstanbul 1988.
- HAMDULLAH MUSTAVFİ, *Nüzhetü’l Kulub*, US Yay., Londra 1915.
- Hamid Sadi “Anadolu’dan geçen Kadim Transit Yolları”, *Türk Yurdu Mecmuası*, S.28, YER EKLE Ankara, 1927, s.12-14.
- HARİSON, Victor Davis, “The Most Popular Gun in the World” *The New Atlantis*, S.7, Londra, s.201-208.
- HCHARİGN, Le Livre de Marco Polo, Tomo I, Pekin, 191-227
- HUART, Clemen, *Mevleviler Beldesi Konya*, Tercüman Yay., İstanbul 1978.
- İBNİ BATUTA, *Seyahatname-i İbni Batuta*, çev. Sait Aykut, Yapı Kredi Yay., İstanbul 2004.
- İBNÜ’L ESİR, *el-Kâmil Fi-t Tarih*, çev. Yunus Apaydın, Bahar Yay., İstanbul 1986.
- İNALCIK, Halil, “Osmanlarda Ateşli Silahlar” *Belleten*, XXI, Ankara 2004, 265-295.
- İNAN, Abdülkadir, “Eski Türklerde ve folklorda ant.” Ankara Üniversitesi Dil Tarih ve Coğrafya Fakültesi Dergisi, *Ankara*, Türk Tarih Kurumu. s. 279-290.
- İNAN, Abdülkadir, *Eski Türk Dini Tarihi*, Altın Ordu Yayınları, İstanbul 1976.
- İSTİKBAL, Deniz, “Türkiye’nin Savunma Harcamaları”, *Kriter Dergisi*, S.66, İstanbul, 2022, s. 15-17.
- KAFESOĞLU, İbrahim, *Selçuklu Tarihi*, Millî Eğitim Bakanlığı Yay., İstanbul 1992.

KALELİOĞLU, Uğur Berk, “Türklerde Ordu Millet Geleneğinin Sosyolojik ve Tarihi Temelleri”, *Türk Kültürü Araştırmaları Serisi*, I, Berikan Yayınevi, Ankara 2021, s.264-289.

KANSU, Şevket Aziz, *İnsanlığın İlk Kaynakları, İlk Medeniyetler*, I, TTK Yay., Ankara 1971.

KARAHAN, Abdülkadir, “Karaman’ın Osmanlı Ülkesine Katılması ve Konya’nın Önemi”, *Mevlâna Güldestesi*, Turizm Derneği Yay., Konya 1965. s. 60-65.

KARPUZ, Emine, “Anadolu Mutfaklarında Kullanılan Bakır Kaplar ve Osmanlı Dönemi Örnekleri” *Türkler*, XII, Ankara 2002, s.263-292.

KÂTİP ÇELEBİ, *Cihannüma*, Türk Dünyası Vakfı, İstanbul 1732.

KINAL, Firuzan, *Eski Anadolu Tarihi*, Türk Tarih Kurumu Yay., Ankara 1987.

KÖSEOĞLU, Nevzat, *Türk Dünyası Tarihi ve Türk Medeniyeti Üzerine Düşünceler*, Ötüken Yayınları, İstanbul 1999.

LİNDSEY, Merrill, *One Hundred Great Guns*, Hardcover, New York, 1976.

MARYON, Herbert “Metalworking in the Ancient World”, *American Journal of Archaeology*, vol. 53, Chicago, 1949, s. 120-123.

_____, *Metalwork and Enameling*, Paperback, New York 1971.

MELLERART, James, *Çatalhöyük a Neolithic Townin Anatolia*, Thames and Hudson, London 1967.

METE, Ali Serdar, *Türk Mavzeri, Osmanlıdan Cumhuriyete Türk Ordusunda Mavzer Tüfekler*, Doğu Kütüphanesi, İstanbul, 2022.

NEEDHAM, Joseph, *Gunpowder as the Fourth Power: East and West*, Hong Kong Universty Press, Hong Kong 1985.

ORAL, Zeki, “Konya’nın Tarihi Eserleri ve Bugünkü Durumları”, *Konya Dergisi*, S.84-85, Halkevi Yayınları, Konya Ekim Kasım 1945, s.35-48.

ORKUN, Hüseyin Namık, “Eski Türkler Nasıl Yemin Ederlerdi?” *Fotoğraflı Tarih Mecmuası*, I, İstanbul 1950, s.349-355.

- OSTROGORSKİ, Georgi, *Bizans Devleti Tarihi*, Türk Tarih Kurumu Yay., Ankara 1981.
- ÖGEL, Bahaeddin, “Türk Kılıcının Menşei ve Tekâmülü”, Ankara Üniversitesi Dil, Tarih Coğrafya Fakültesi Dergisi VI/5, Ankara, 1948, s.431-460.
- _____, *Türk Kültürünün Gelişme Çağları*, Türkiye Diyanet Vakfı Ansiklopedisi, İstanbul 1988.
- ÖZALP, Kazım, *Millî Mücadele*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 1985.
- PETROVIÇ, Dimitri “Fire Arms in the Balkans on the even of and after the Ottamans Coquest of the Fourteenth and Fifteenth Centries”, *War Techlogy and Society in the Middhe east*, London 1975. S.164-194.
- SHARPE, Philip B., *Complete Guide to Handloading*, Funk and Wagnals, New York, 1953.
- SÜMER, Faruk, “Oğuz Han ve Destanı” *Fotoğraflı Türk Mecmuası*, S.12, İstanbul 1953, s.895-897.
- _____, *İslam Kaynaklarına Göre Malazgirt Savaşı*, Türk Tarih Kurumu Yay., Ankara 1971.
- ŞAKİROĞLU, Mahmut, “Barut”, Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, V, İstanbul 1992, s.92-94.
- ŞEŞEN, Ramazan, *Selahaddin Devrinde Eyyübi Devleti*, Bilge Kültür Sanat, İstanbul 1983.
- TANRIVERDİ, Evren, *Silahlanma ve Çevresel Güvenlik* (Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi), Ankara 2010.
- TERZİ, Mustafa Zeki, “Mızrak”, Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, XXX, Ankara 2020, s.4-5.
- TEXİER, Charles, *Küçük Asya*, TTK Yay., İstanbul 1997.
- TURAN, Osman, *Selçuklular Tarihi ve Türk İslam Medeniyeti*, Boğaziçi Yay., İstanbul 1993.

- UZLUK, Faruk Nafiz, *Selçuki Devleti Tarihi*, Recep Ulusoğlu Basımevi, Ankara 1948.
- UZUNÇARŞILI, İbrahim Hakkı, *Topçu Ocağının Kuruluşu*, İksad Yayınevi, Ankara 1943.
- YAKUBOVSKY, Aleksandr Yuryeviç, *Altın Ordu ve Çöküşü*, Türk Tarih Kurumu Yayınları İstanbul 1955.
- YALÇIN, Osman, *Konya*, Özyürek Yayınevi, İstanbul 1957.
- YALÇINKAYA, Ekrem, *Coğrafyada Tarihte ve Bugünkü Konya*, Yeni Kitap Basımevi, Konya 1943.
- YARCI, Güler, “Osmanlı’da yemin ve tahlif” Yemin Kitabı, Acta Turtica, V-2, İstanbul, 2013, s. 1-41.
- YÜCEL, Ünsal, *Türk Okçuluğu*, Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yay., Ankara 1999.
- <https://web.archive.org/web/20100505090955/http://www.gunslot.com/guns/handguns>
Erişim Tarihi: 17.09.2023 20.24.
- https://www.etimolojiturkce.com/kelime/karabina#google_vignette Erişim Tarihi: 17.08.2023 21.18.
- <https://sozluk.gov.tr/filinta> Erişim Tarihi: 17.09.2023 23.41.